

ILLYÉS GYULA

A magánszorgalmú kutyák

Faluzási emlék

Legtöbbet mégis ők gyötörték.

A magánszorgalmú kutyák!

Ámuldozva utáltuk őket.

Ez volt mégis a legcsunyább.

Sem a házat és sem urát
nem védték. Miért is dühöngtek?
Úgy hörögtek, fölhömpölyödtek,
hangjukba fúltak, a buták.

Aki csak utcájukba ért,
szaggatták volna cafatokra,
csontját mindet megropogtatva,
külön-külön leszopogatva

egy köhejért, egy zörejét.

A magánszorgalmú ebek.
Ahogy végigfutva a láncot,
két lábra állva azt a táncot
járták: vért, vért, vagy megveszek.

Ahogy az éji falun át
morse-mód híreket csaholtak:
messze beadva élőt-holtat
s mert nem téphették le a holdat,
zokogtak, szörny kanik s szukák!

Ez volt mégis a legcsunyább.

A magánszorgalmú dögök,
a nyívók-sívók, hogy a gazda,
ő rúgta őket végre hasba:
coki pokolba, ördögök!

DOMBRÁDI ISTVÁN: Tavasz mellszobor, bronz

EZEN LAP ALKOTÓINAK NÉVSORA:

ALDOBOLYI NAGY ETELKA *Eger*
ARTHUR MADSEN *Budapest*
B. KOVÁCS ILONA *Kuncsorba*
B. MENYHEI MÁRIA *Dunaföldvár*
B. SZABÓ ANNAMÁRIA *Budapest*
BALOGH ÖRSE *Orosháza*
BARANYAI ATTILA *Badacsonytördemic*
BARANYI FERENC *Budapest*
BARNA JÓZSEF *Dunaújváros*
BÁRDOS LÁSZLÓ *Budapest*
BOÓR JÁNOS *Dunaújváros*
BOR ISTVÁN IVÁN † *Budapest*
CSEH SAROLTA † *Veszprém*
CSELÉNYI LÁSZLÓ *Pozsony*
CZUCZOR SÁRA *Budapest*
DARGÓ ISTVÁN *Pécs*
DARVAS JUDIT *Budapest*
DEMETER SÁNDOR *Nyíregyháza*
DOMBRÁDI ISTVÁN *Budapest*
DOMOKOS IMRE *Budapest*
EDMUND, VARGA ÖDÖN TIBOR
Budapest/Szentendre
FÁBIÁN MÁRIA MARY *Budapest*
FALCSIK MARI *Budapest*
FARKAS ELEONÓRA *Sajónémedi*
FARKAS J. KATALIN *Budapest*
FEHÉR KLÁRA *Budapest*
FETYKÓ JUDIT *Budapest*
FODOR GYÖRGYI *Dunaújváros*
GÁL TAMÁS *Dunaföldvár*
GONDOS GYULA *Kisvárd*
GY. FEIGE MÁRTA *Budapest*
HALÁSZ ERZSÉBET *Budapest*
HEGEDŰS CSABA *Tószeg*
HORVÁTH-HOITSY EDIT † *Budapest*
ILYÉS JÁNOS *Szolnok*
ILLYÉS GYULA † *Budapest*
JENEY ANDRÁS *Szerencs*
JUHÁSZ FERENC *Budapest*
KAJUK GYULA *Budapest*
KAMARÁS KLÁRA *Letenye*
KASKÖTŐ ISTVÁN *Canada*
KEGLOVICH TAMÁS MILÁN *Dunakeszi*
KELLŐS ÉVA *Budapest*
KERÉKGYÁRTÓ MIHÁLY *Ózd*
KONCZ ETA *Budapest*
KOTASZEK HEDVIG *Budapest*
KÖRMENDI JUDIT *Szolnok*
KRAUSZ ISTVÁN *Dunaújváros*

LÁNG EL PÉTER *Csolnok*
LATOR LÁSZLÓ *Budapest*
MÁNDOKI HALÁSZ ZSÓKA *Budapest*
MÁNDY GÁBOR *Budapest*
MESTER GYÖRGYI *Dunakeszi*
MEZEY MÁRIA MAGDOLNA † *Nagyatád*
MOLNÁR JÓZSEF BÁLINT *Budapest*
MURÁR TERÉZ *Budapest*
N. KULICZ ANNA *Baracs*
NAGY BANDÓ ANDRÁS *Orfű*
NYERGES GÁBOR *Budapest*
ÓDOR GYÖRGY *Zalaegerszeg*
PATÓ SELAM *Gyömrő*
PÁVEL ISTVÁN *Budapest*
PAYER IMRE *Budapest*
PÉCSI ÉVA *Budapest*
POMOGÁTS BÉLA *Budapest*
PÓSA EDE *Balatonszemes*
POSZLER GYÖRGY *Budapest*
POTÁRI ROLAND *Budapest*
PROSSZER G. JÚLIA *Újfehértó*
SÁRKÖZI LÁSZLÓ *Budapest*
SEBŐK JÁNOS *Ormosbánya*
SITKU RÓBERT *Ófehértó*
SZ. PÖRDY MÁRIA *Budapest*
SZABÓ LAJOS *Ibrány*
SZALAY ANIKÓ *Sajónémeti*
SZÉKELY LINDA *Szolnok*
SZENDY CSABA *Budapest*
ÚJFALUSSY TÓTH ENDRE *Szolnok*
TURCZI ISTVÁN *Budapest*
TURÓCZINÉ Z. ILDIKÓ *Tápiószentmárton*
V. HEGEDŰS ZSUZSA *Debrecen*
VARGA ZOLTÁN *Komárom*
VASADI PÉTER *Budapest*
VERASZTÓ ANTAL *Orosháza*
VINCZE ZSUZSA *Baja*
WILLNER TAKÁCS MARGIT *Budapest*

AZ AKIOSZ JELENLEGI HIVATALOS ADATAI:

ALKOTÓ KÉPZŐMŰVÉSZEK ÉS ÍRÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE (AKIOSZ)

Bankszámlaszám: a Budapest Banknál:

10103843-74632700-00000001

Adószám: 18048470-1-43

Székhely: 1192 Budapest, Hungária út 42. fsz. 6.

AZ AKIOSZ ELNÖKE:

GRÖBER LAJOSNÉ PÉCSI ÉVA

1192 Budapest, Hungária út 42. fsz. 6.

Tel: 06 20 955 15 34

Az elnökség tagjai:

CZUCZOR ATTILA

JANEK ISTVÁN

Főszerkesztő:*

Bárdosné **FETYKÓ JUDIT***

AZ AKIOSZ SZERKESZTŐSÉGÉNEK CÍME:

1144 Budapest, Csertő park 2/A IV/43

Bárdosné **Fetykó Judit** főszerkesztő

06 30 448 99 06

***főszerkesztő volt:**

2008 október – 2011 január

AZ AKIOSZ WEBLAPJA:

<http://kristalyakiosz.lapok.hu/>

HÍREK, INFORMÁCIÓK:

Az AKIOSZ szokásos havi összejöveteleinek helyszíne továbbra is:

1192, Budapest, Hungária út 36. Hungária

Általános Iskola ebédlője

Minden hónap 3. szombatján, 11-15 óráig.

Megközelíthető: a 3-as metróval a Határ úti állomásig, majd onnan az 52-es villamossal a második megállónál kell leszállni, és onnan besétálni az iskolába

2010-től az AKIOSZ-nak nincs vidéki csoportja (!)

KÉZIRATOK

Plagizálás szempontjából az alkotásokat nem vizsgáljuk, azért a szerző maga felel.

Kéziratot kizárólag számítógépből nyomtatta, vagy írógépen jó minőségű írógépszalag használata után fogadunk el.

Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

A szerző alkotásának minden lapját írja alá.

A következő újságban azoktól a szerzőktől jelentetünk meg, akik a szerkesztőség címére lapzártáig küldenek alkotásaikból.

(Az irattári anyag többször fel lett használva, abból nem válogatunk ismét.)

Plagizálásért felelősséget nem vállalunk.

Akkor tudunk hírt közölni a megjelenésről/kiállításról, stb ha arról tájékoztatást kapunk.

RENDEZVÉNYT, ÚJSÁGOT

az AKIOSZ nevében kizárólag az AKIOSZ elnökével egyeztetve lehet megjelentetni/szervezni; az újság/kiadvány tartalmát megjelenés előtt be kell mutatni a szervezet elnökének. A megjelenő kiadványok/rendezvények (szintén) nem tartalmazhatnak semmilyen szélsőséges véleményt, megnyilvánulást.

Amennyiben ez nem történik meg, az AKIOSZ elhatárolódik a kiadványtól, illetve az AKIOSZ

elnöke megszünteti a kiadványt kiadó tagságát; ha ezt magát az AKIOSZ csoportjának tartó (jelenleg nincs vidéki csoport!) *ad hoc alakulat/csoport* adja ki, akkor azt a csoportot.

Amennyiben bármely kiadvány az AKIOSZ nevét, logóját használva, elnöki engedéllyel megjelenik, annak eredeti áfás számláját el kell juttatni az AKIOSZ elnökének.

Felhívjuk a tagok figyelmét, hogy aki más fórumon szélsőséges nézetit hangoztatja, az (is) kizárással jár.

Kiadvány, rendezvény esetében az AKIOSZ nevének használatára kizárólag az AKIOSZ elnöke adhat engedélyt.

TAGDÍJ-BEFIZETÉSI HATÁRIDŐ, 2011-es ÉVVEL KAPCSOLATOS INFORMÁCIÓK:

2011-ben a tagdíj: 5000 Ft/fő

Tagdíj befizetésének határideje: 2010. január 15.
– a tagdíjat piros postai csekken kérjük feladni az elnök nevére és címére
– aki eddig nem fizeti be a tagdíját, az automatikusan kizárta magát a Szövetségből
– részletekben való befizetésre kizárólag az AKIOSZ elnöke adhat engedélyt írásbeli kérelemre.

Kérjük, hogy aki tagdíjat/adományt fizet be, azt rózsaszín postai csekken adja fel az AKIOSZ elnökének címére. (sz.e. az elnököt kérjük felhívni, ha tájékozódni akarnátok)

Az AKIOSZ Budapesti székhellyel működő művészeti csoport, aki tagságát megtartja, vagy új belépő, az évente minimum 2 alkalommal személyesen is

meg kell hogy jelenjen a havi összejöveteleken. A „levelező” tagságra kizárólag az AKIOSZ elnöke adhat engedélyt a tag kérése, annak egészségi állapota miatt.

2010-ben a tagokhoz egy adategyeztető lapot eljuttattunk (részben), melyen kérjük a jelenlegi valós adatokat és eléréseket szíveskedjenek közölni, és azt eljuttatni/feladni az elnök címére.

Az alapszabály néhány pontban módosításra szorult, az érthetőség és az áttekinthetőség miatt. Ez az év elején megtörtént, és hivatalosan elfogadást nyert.

Tekintettel az AKIOSZ változatlanul nehéz helyzetére, kérjük a tagságot, és pártoló tagjainkat is, hogy lehetőségeikhez mérten anyagi támogatással is segítség fennmaradásunkat.

AZ április rendezvényt április utolsó szombatján SAJÓNÉMETIBE tervezzük, melynek háziasszonya SZALAY ANIKÓ alkotótársunk

**ODAUTAZÁS:
egyénileg, vagy megfelelő számú gépjármű esetén autókkal, erről a pontosabb tájékoztatót márciusi rendezvényünkön adunk**

**AZ AKIOSZ
2011-ES NYÁRI
TALÁLKOZÓJÁNAK
TERVEZETT HELYE ÉS
IDEJE**

**BASKÓ
SZÉNÉGETŐ
VENDÉGHÁZ**
Gulyás-köz 2.

2010. JÚLIUS 29-30-31

MEGKÖZELÍTHETŐ:

Indulás külön autóbusszal az AKIOSZ
székhelye elől, kb. de. 10-11 óra között. Minden
jelentkezőt megvárunk. Aki más módon jön, azt
is közölje.

A várható teljes költség busszal együtt
8000 Ft/fő

Aki egyénileg oldja meg az utazást, annak
csupán 4000 Ft-ot kell feladnia

**A
RÉSZVÉTELI DÍJAT
PÉCSI ÉVA ELNÖKNEK
KELL ELKÜLDENI**

PIROS POSTAI CSEKKEN

2011 június 18-ig, mely a részvételi díj
beérkezésének határideje is.

PROGRAM:

1. NAP:

MEGÉRKEZÉS A DÉLI ÓRÁKBAN

EBÉD – a vendégházban

DÉLUTÁN ELNÖKI BESZÁMOLÓ

A 2011-ES KRISTÁLY ANTOLÓGIA
ÁTADÁSA

VACSORA – vendégházban

ESTE SZABAD PROGRAM, illetve a
helyszínen aktuálisan alakul

2. NAP:

REGGELI. – vendégházban

DÉLELŐTT A JELNELEVŐK MŰVEIKBŐL
OLVASNAK FEL, ILLETVE ALKOTÓ-
MŰHELY, AHOL A BEMUTATOTT,
FELOLVASOTT ALKOTÁSOK
MEGBESZÉLÉSRE KERÜLNEK.

EBÉD – vendégházban

DÉLUTÁN TOVÁBBI ALKOTÓMŰHELY,
ILLETVE KIRÁNDULÁS

VACSORA – vendégházban

3. NAP:

REGGELI – BENDÉGHÁZBAN

DÉLELŐTT ALKOTÓI MŰHELY

EBÉD – vendégházban

EBÉD UTÁN TÁVOZÁS

**MINDENKIT
SZERETTTEL VÁRUNK!
GYERTEK IRÉNHEZ!**

A KÖVETKEZŐ OLDALON A
VENDÉGHÁZRÓL LÁTHATÓ IRÉN ÁLTAL
KÜLDÖTT BEMUTATKOZÓ KÉP

Szénégető Vendégház

Баскони-Земплини-Гегисег

Pihenjen a Zempléni-hegység egyik
legszebb falujában, Baskón!

Egész évben várjuk vendégeinket háromszobás
összkomfortos parasztházunkba!

Érd.: 30/ 519-4270

„HÍRDETÉS”

AUTÓBUSZ

RENDELÉSI LEHETŐSÉG
MERCÉDESSZEL!

BEL- ÉS KÜLFÖLDI UTAZÁSOKHOZ
AZ AUTÓBUSZ ELÁTOTTSÁGA:
49 ÜLŐHELY, WC, VIDÓ, DVD

TEL:
06 30 397 37 19

ÜGYINTÉZŐ ÉS GÉPKOCSIVEZETŐ:
ROMÁN PÉTER
KÖZVETLEN MOBILJA:
06 30 212 79 65

VÁRJUK HÍVÁSUKAT ÉS
ÉRDEKLŐDÉSÜKET

VARRÁS, JAVÍTÁS, ALAKÍTÁS, BIZSU

APRÓBB RUHAJAVÍTÁSOK,
ALAKÍTÁSOK, ALKALMI BIZSUK
WEKERLÉN

TEL:
06 30 261 15 81
KIEFER KATALIN

VÁROM HÍVÁSUKAT, ÉRDEKLŐDÉSÜKET

FOLPRESS NYOMDA

Folpress Nyomdaipari Kft.
Igazgató:
Várlaki Imre
1145 Budapest, Bosnyák u. 20-22.

Tel.:
383-6760, 383-6922, 383-0773

Fax:
222-4797

e-mail: folpress@t-online.hu
<http://www.folpress.hu/>

TÚRÓCZI PÓNIFAMÍLIA

LOVAK
Turóczi Miklós
+3630 859-5627

MASSZÁZS
Turócziné Zarkaházi Ildikó
+3630 6366-452

CÍM
2711 Tápiószentmárton Irányi D. u. 2.

<http://www.turoczifamilia.hu/kapcsolat>

HÍRADÁS, ELŐREJELZÉS...

**ISMÉT GALÉRIA
A MÁRCIUSI 26-i RENDEZVÉNYEN,
13.00-TÓL**

FOTÓ, VERS, KÖNYV

**MURÁR TERÉZ
FOTÓI ÉS VERSEI**

**PROSSZER GABRIELLA JÚLIA
VERSEI, FOTÓI, KÖNYVBEMUTATÓJA
(korábban megjelent könyvei)**

TAVASZI PÁLYÁZAT

„KIKELET”

Az AKIOSZ pályázatot hirdet

– líra

– prózaíró

– fotós

– festő

kategóriákban.

A pályázaton minden AKIOSZ-tag részt vehet az AKIOSZ elnökének kivételével.

**A pályázat jeligés,
melynek nevezési díja:
1500 Ft/ alkotás.**

Díjazása mindhárom kategóriában:

I. helyezetteknek 1-1 oklevél

II. helyezetteknek 1-1 oklevél

III. helyezetteknek 1-1 oklevél

– Illetve az oklevelek mellett szerény jutalom

**A pályázaton AKIOSZ-on
kívüliek is részt vehetnek**

A pályázati nevezési díjakat postai piros csekken kérjük az AKIOSZ elnökének címére feladni.

A pályázat csak megfelelő számú jelentkezés esetén valósulhat meg

**Az alkotások beadásának módja:
2011 május 21-ig.**

A pályaműveket és a pályázati díjat az AKIOSZ elnökének kell küldeni a következő módon:

Egy nagyobb borítékban (amelyre feladónak is csak a jeligét lehet írni) két kisebb boríték melyek közül az egyikre rá kell írni a jeligét és belehelyezni a pályázó adatait. A másik borítékon is csak a jelige szerepelhet, a benne lévő művekkel, melyek szintén csak jeligések lehetnek. A két kisborítékot kérjük a nagyban belehelyezni, a nagyborítékon kívül szerepelje a **pályázat** megjelölés.

A késve küldött, és be nem fizetett pályázatok nem kerülne értékelésre.

Telefonon minden felmerülő problémát meg lehet beszélni.

**A pályázatokat kérjük az
AKIOSZ elnökének eljuttatni a
befizetési díjakkal együtt.**

**A zsűrije AKIOSZ-független
tagokból áll majd.**

**Sok sikert
kívánunk a résztvevőknek!**

ANTOLÓGIA 2011

JELENTKEZÉSI HATÁRIDŐ:

2011 május 21

FEKETE-FEHÉR OLDAL:

3500 Ft/oldal

SZÍNES OLDAL:

7000 Ft/oldal

A színes oldalon maximum 4 álló vagy 2 fekvő kép helyezhető el. Vagy 2 álló és egy fekvő kép.

Az antológiába szánt műveket az antológia főszerkesztőjének kell elküldeni:

ESZIK ZSUZSANNA

**1184, BUDAPEST,
KÉZMŰVES UTCA 14/A, III/13.**

**TELEFON:
06 20 453 39 02**

**EMAIL:
zs.eszik@gmail.com**

Az antológiába szánt művek oldal/Ft összegét piros postai csekken

PÉCSI ÉVA ELNÖKNEK

KELL ELKÜLDENI

**AZ ANTOLÓGIÁBA SZERETTEL VÁRJUK
TISZTELETBELI PÁRTOLÓ-TAGJAINK
MŰVEIT IS**

Az antológia átadása:

a nyári AKIOSZ-találkozón

ÚJ TAGJAINK:

BARNA JÓZSEF *Dunaújváros*

író, költő

Bemutakozásként az alábbi versét ajánlotta, 2011 januárjában az AKIOSZ havi összejövételén:

Félelem

Eszméltni,
gyerekésszel Sztálinvárosban kezdtem.

.....

Eszméltni ott, ahol a széljárta lösz-tájba
várost, gyárat építet egy ország népe
a csapolt vas vörös-csillagfényével
prolinak, zsellérnek, dolgos népnek.
Munkásgyerekként köztük éltem.
Szívós, zsenge hajtás a kültelki
barakkvárosra hulló por-maszatos fényben.

A teljes szöveget, és Barna József más alkotásait a lap további részében olvashatjuk...

ESZIK ZSUZSA *Budapest*

fotós

1981.-ben születtem Budapesten a skorpió jegyében. A mai napig a fővárosban élek. Ez idáig az oktatási intézmények minden megkövetelt és kevésbé követelt formáját annak rendje és módja szerint elvégeztem. Szerencsésnek mondhatom magam, csodás családom és nagyszerű munkahelyem van. Úgy gondolom, a munkámban realista vagyok, de a „sorok” között szeretek én is álmodozni. Érdeklődési körömet illetően szeretek olvasni, rajzolni, kézműveskedni, fotózni, moziba, színházba járni vagy csak sétálni egy nagyot a friss tavaszi levegőn a csendes zöldellő erdőben. Szeretem a természetet és igyekszem óvni amennyire csak lehetséges. Talán innen ered a fotózás iránt való érdeklődésem, többnyire tájképeket kapok lencsevégre kisebb-nagyobb sikerrel. Az utóbbi időben egyéb elfoglaltságaim miatt kevés idő jutott rá, de én is igyekszem majd csatlakozni az alkotók táborához egy-két szép képpel. Párommal rendszeresen vállalunk önkéntes munkát főleg gyermektáborokban, rendezvényeken valamint felnőttképzéseken. Tudásomnak megfelelően igyekszem majd segíteni az AKIOSZ munkáját és működését abban a reményben, hogy együttműködésünket további sikerek koronázzák majd.

Köszönöm a bizalmatokat

LEVÉL...

ALDOBOLYI NAGY ETELKA

BÚCSÚZIK AZ AKIOSZ-TÓL

AKIOSZ VEZETŐSÉGÉNEK
Budapest

Tisztelt Vezetőség!
Kedves Alkotótársaim!

En, /mint a szövetség alapító tagja/ alulírott
ALDOBOLYI NAGY ETELKA, fájdalmas bejelentésemnek
teszek eleget kérem a tagsági jogviszonyom
megszüntetését, a mai nappal kezdődően.

Krónikus egészségi panaszaim, ezek ro-
hamos rosszabbodásával járó pénzügyi kiadások,
utazási nehézségek, kényszeritenek ezen elhatá-
rozás megtételére. Mélységesen sajnálom!

Itt mindig éreztem a bizteleletet, szere-
tetet és megbecsülést. Boldog voltam!

Az Aldásos misszionárius tevékenységhez, a
továbbiakban hitet, erőt és egészséget kívánok.

Őszinte nagyrabecsüléssel
aldobolyi Nagy Etelka
volt AKIOSZ tag

Eger, 2010. febr. 18.

Uő: Esetleg kérem felolvasni! Köszönöm!

KIÁLLÍTÁS

MÁNDOKI HALÁSZ ZSÓKA KIÁLLÍTÁSA

DANUBIUS
HEALTH SPA RESORT
HELIA
CONFERENCE HOTEL

1133 Budapest, Hárpát utca 62-64.
Tel.: 06 1 889-5800
Elérhető Dózsa György út M megállótól
a 75-ös trolibusszal, a 2. megálló

Tisztelettel és szeretettel meghívjuk Önt, családját és barátait
2011. február 16-án (szerda) 17 órára
Mándoki Halász Zsóka
AKIOSZ-nívódíjas festőművész kiállításának megnyitójára

A kiállítást rendezte és megnyitja:
ANGYAL MÁRIA művészettörténész, művészeti író

Közreműködnek:
VITAI ILDIKÓ énekes-gitáros
LÁSZLÓ ELEMÉR festőművész, költő

A kiállítás megtekinthető: 2011. március 15-ig.
Megjelenését megtiszteltetésnek vesszük.

Képek a kiállítás megnyitójáról:

MEGRENDELHETŐ KÖNYVEK

KAMARÁS KLÁRA VERSESKÖTETE

Mint fák a szélben

A kötet megrendelhető:

hethatar@hetedhethatar.hu

Adatok: 272 oldal, A/5 méret,
keménytáblás, 2500 Ft + postaköltség

NAGY BANDÓ ANDRÁS KÖTETEI:

EGYIK KUTYA, MÁSIK IS

HETVENHÉT MACSKAJAJ

és a szerző más kötetei megrendelhetők
a következő elérésen:

www.szamarfulkiado.hu

bando@dravanet.hu

HÍREK TÁRSLAPJAINKRÓL

2011 február 9-én

a FÚZIÓ RÁDIÓBAN

– mely kizárólag Budapest XI. kerületében és
annak 5-6 km sugarú környezetében fogható, az
FM 93,5 MHz-en. Adásidő: minden nap 0-24h.
s az interneten át hallgatható –

bemutakozott a

KALÁKA

Szépirodalmi Folyóirat
INTERNETES MŰVÉSZETI PERIODIKA

<http://www.kalaka.com/>

A FÚZIÓ RÁDIÓ munkatársa, riportere
FERENCZFI JÁNOS az IRKA
képviselésében hívta meg a Kalákát.

a lap tulajdonosa, KASKÖTŐ ISTVÁN

személyesen nem lehet jelen (Kanadában él),
a lapot
kérésre

Millei Ilona

Fetykó Judit

Köves József

a Kaláka szerzői képviselték

A bemutatkozás és az elhangzott versek-művek
összeállítója

Kamrás Klára és Kaskötő István volt,
akik a műsor adta lehetőségek közt nagy
kreativitást hagytak a három személyesen
szereplőnek

A műsor a FÚZIÓ RÁDIÓ archívumában még egy
ideig meghallgatható; a rádió honlapján az
archívum menüponton belül az Irka, szerdai jelzés
alatt:

<http://www.fuzioradio.hu/>

BARANYAI ATTILA

tollából:

2010. NOVEMBER 24 FÚZIÓ RÁDIÓ – BARÁTOK VERSLISTA 17-18 h

Az elhangzott tartalomról röviden:

17 órakor elkezdődött a Barátok Verslista műsora a Fúzió Rádióban – élő adásban.

**Keszy-Harmath Dániel
Bodó Csiba Gizella
Szabó Gitta**
beszélt a listáról.

Az első fél óra a Verslista és a jelenlevő 3 fő bemutatásával, 1-1 írásuk felolvasásával kezdődött. A műsorvezető első bemutató mondata máris a „szokásos” nehézséget okozta.... Danó vezetéknévét kimondani nem egyszerű - ezt már Pendzsi is tapasztalhatta, Miskolcon a születésnap műsorunknál :) – itt ismét kiderült ez...

Tagjaink beszéltek a listáról, találkozóinkról, díjunktól, születésnapjainkról, irodalmi kiadványainkról... Tagjaink sokszínűségéről...

A második fél óra Végh Sándor versével kezdődött, amit Gizi olvasott fel. Megemlézték Sanyi Juhász Gyula-díját is. Utána Kamarás Klára írását olvasta fel Danó mely kapcsán a Kaláka és Si díja is megemlézésre került.....majd kicsit megszakadt az adás nálam.... – szerintem volt még egy felolvasás....(?) ...ezután Szakáli Anna egyik írása következett. Megemlítve lett a Verslista díja is.... (a születésnap folyóiratunkból történtek a felolvasások)

Ezután az „amatőr irodalom” fogalmát taglalták... – kinek mit jelent ez a fogalom.....majd szó esett ezt követően az ORFI-s felolvasásainkról is... Ezután Gitta olvasta fel saját vidám prózáját... Majd Danó szerencsére elkapta a fontossági sorrendet és végre megtudhatták a rádióhallgatók a lényegét :) : hol lehet minket elérni....

Aztán jött egy kínos kérdés: ki jelenhet meg a kiadványunkban, és tagság megléte egyből a megjelenést jelenti-e... – de remek válaszokat adtak a jelenlevők :)
..és ezzel a műsorunk végére ért ...

A műsor végére mindhárom jelenlevő nevét megjegyezte helyesen a műsorvezető – ezt nyugodtan állíthatom :)

Köszönöm Gittának, Gizinek és Danónak a műsorban való részvételt, segítségét!

Ez a műsor (is) a FÚZIÓ RÁDIÓ archívumában még sokáig meghallgatható volt; a rádió honlapján az archívum menüponton belül az Irka, szerdai jelzés alatt:

<http://www.fuzioradio.hu/>

AKIOSZ TÉKA

(Magánvélemény Krausz István *Égbetörő fák* című kötetéről)

A dunaföldvári AKIOSZ rendezvényre dunaújvárosi alkotótársaink is ellátogattak. Onnan jött el Krausz István költőtársam, aki megajándékozott az *Égbetörő fák* című, legújabb verseskötetével.

Már a kötet borítója rabul ejti azt, aki kézbe fogja. A borító elején lévő gyönyörű fotó (Cselényi Zoltán alkotása) rejtelmesen hívogató: a föld fölötti árnyakból az ég felé irányítja a szemet.

A hátsó borító már-már dráma. A kivágott fa évgyűrűi között ott a címadó vers, melyez muszáj leírni:

„Égbetörő fák

Akácok, égbetörők,
Ott álltatok a házunk előtt
Vigyáztatok ránk éjjel, nappal,
Dacoltatok a viharokkal.
Nap tüztől is óvtatok.
Hűséges társak voltatok.

Ha szellő ját a lombotok között,
A nagyvilág szívembe költözött.
A múltból úgy meséltetek nekem,
Már ott álltam a dicső végeken.
A zord hegyek kietlen tájain
Ti voltatok az útítársaim!
Az életet tanultam tőletek,
Fák voltatok, és emberségesek!

Most itt heverték ölbe rakva
Míg én a múltamat siratva
Emlékeimben véletek
Meggyászolom az életet!
Ezernyi csalfa éveit,
Elfásult emberségeit.”

A kötet elején lévő rövid bemutató árulkodik nekem, hogy igazi kortársamtól olvasok s írok, hiszen egyazon évben éltük meg eddigi életünket, melyet nyomatékol is az első vers: „A bárányok hallgatnak” című, mely sokfelé elvitte a gondolataimat. (Rejtőző testvér, vagy egy titkon igaz barát írta ezt?) A versek sokaságában ott rejtőzködik a huncutkodó humor (néha keserű humor) is? Akár a borivókról, akár a születésről, vagy az élet apró-cseprő, de meghatározó dolgairól ír. („A sikátor fiai”, Anyám mesélte”, stb, stb ... Az álmodozásból a földre ránt a „Gazdátlan öröm” című vers, mely sokunk sorsának receptje, akár vállalja az ember, akár titkolja azt.

„Majd az utókor megbocsátja

Elkövetetlen bűneinket,
Vagy ha akad, a tetteinket
És feloldozás nyer a vétünk!”

Nem önnön fájdalmába gyáván megbúvó ember az, aki ilyen verset tud írni, mint a „Hazavárnak”!

A „Honfoglalás” sokaknak csak történelmi olvasmány. Nekem is az életem volt csak engem nyitott teherautón vittek el anyámék, daloló szövölányok gyűrűjében „csodát” csinálni. Pentelére.

(Háromszor jártam ott. Először Pentele volt, majd Sztálinváros, és végül az, ami most, Dunaújváros.)

Az „Igazi szonett” kis „hab a tortán”, ahogy mondani szokás! Örök igazság!

Az „Imám” nekem is az lesz s legyen mindenkié, aki megérdemli! A „Mondom a versem” nekem is fáj, s különösen a „Múltam könnyei” négy utolsó sora:

„Elmúlt sok év, a világ változott
Nem léphetek már csillagok nyomán.
Az én anyám odáig feljutott!
Onnan kutat egy új világ után.”

A „Nyári alkonyat” vigasztalóan szép. Őszi hangulat lengi át a kötet utolsó harmadát, a maga különös szépségével. Majd néhány görögös, táj- és korrajz tetézi be a vékonyodó kötetet.

Az „Újra mondom” írója olyan asszonyt szeret, aki biztosan büszke arra a szonettre.

A kötet végén néhány megérdemelt társadalmi pofon a „Záróra”:

„A bolt bezár, a készlet elfogyott.
Már semmi nincs, mit felajánljak.
Ha szívem úgyse kellett senkinek
Lelkemre ne szabjanak árat!

Szavaim súlya mérhető talán,
De lelke mért, azért kezeskedem!
Nem alkuszom, legyen akár sivár,
Garanciának ott az életem!”

Végigolvastam többször és még sokszor fogom forgatni e kötetet, melyhez a szerzőnek szívből gratulálok és ajánlom minden alkotótársamnak.

Jó visszalapozni a kedvenchez. Nem szégyenlem, hogy néha közben könnyezem, attól harmatosak az égbetörő fák.

Budapest, 2011 január

Tisztelttel a szerzőnek és az olvasónak:

Pécsi Éva

KRISTÁLY

2011
TAVASZ-NYÁR

Összefüggések vegyes technika

TURCZI ISTVÁN:

Rubén és Alfonso árnyéka összeér

(Rubén Darío és Alfonso Cortés
nicaraguai költők síremléke előtt
a leóni katedrálisban)

Hol van a kéz, mely teremteni tud,
kérdesz hosszú utunk végén
a csukott szemű templom hűvösében.
Mint két, hangszerétől megfosztott
utcazenész, lehajtott fejjel ülünk
az oldalhajó kövezetén.
Ne számíts elragadtatásomra.
*Sosem tudhatod, kire mikor
kezdenek el hatni a szavaid.*
Akár egy időzített bomba,
megfeszül agyadban, kattog,
míg fel nem robban.
Ők, a haláltudók, bölcsőbbek nálunk.
Ha lecsukom a szemem, látom őket,
ahogy egymás mellett fekszenek,
s mint a füvek, belélegzik
a föld alatti fényt.
Minden hit és kétségbeesés alapja
az, ami megváltoztathatatlan.
Esteledik, és ez így lesz holnap is.
Miközben a vers konokul fut tovább
az elíziumi papírmezőkön,
Rubén és Alfonso árnyéka összeér.
„Úgy írd, ahogy mások imádkoznak.”
„Úgy élj, ahogy mások meghalnak.”
„Úgy halj, fenséggel, ahogy a nap lemegy.”
*Sosem tudhatod, kire mikor
kezdenek el hatni a szavaid.*
Önzésünket szemünkre hiába hányják
felnőtt fiaink, láva-szemű lányaink.
Könnyezünk majd, mert hiányoznak,
könnyezünk majd, mert tudjuk, mi is nekik.
Azután fejet hajtunk, megpihenünk
a leóni katedrális hűvösében,
és az eggyévált árnyék résein áttörő
lassú, lisztes ragyogásban
gyűjtünk egy marék reményt.

Pipacsok a pokol fölött

Éposz szonettek

1995–1996

(részletek)

Halottak a halottban

1.

A szobában mézből aranybánya
s benövi a fénydoboz közönyét
mese-óriás rostos szakállá:
az ablakon átözönlő sötét.

Ami eddig gyöngytűz-szemcse gyíkbőr:
könyv-fal, asztal, bot, ceruza, irka,
most gyúrt, ráncos, fekete szőr-enyvből.
Pont-rózsakaktusz a légyszem-szikra.

Aszalt idő-fürt a falióra.
S ravatalról hozott virág Flóra.
Egy asszonyban két temető erjed.

Két sír: forradalom iker-gyermek.
S szív-dobhártyámban tű-hegyes síp szól,
mintha fülem cseng. Csönd űr-tér gongból.

2.

Mintha fülem cseng: szívben a membrán,
a feszesség feszültség-hulláma,
az egyszerű szikra-sík hang-márvány:
süket fül a csönd cintányér-lángja.

Aztán hegedű, klarinét, tök-fürt,
edénysíp, dob, gong, csörgő, zúgattyú,
zenélő íj, pánsíp, csiga s cső-kürt,
furulya, hárfalant: a húr-hattyú

s harang, gitár, doromb, orrfuvola,
mirliton, kithara, és fidula,
metallofon, xilofon, trombita

s doromb, nádsíp, citera, kürt szúr fel
hang-térháló összetett fényével:
szilánk-halmaz diptera-szemével.

3.

A férfi már délben eltemetve.
Ül az asszony, csöndünk körülötte.
Mint szélfújta láng előre-görnyed.

S lát az ablakon benéző szörnyet.

Az éj-kockát, mint gigász szőlőszem
betömi a vérhálós, zöld szörny-szem.
Pokla tükre a pupilla-ostya:
holt-víz miben véres kezét mosta.

Jéghegy-szirtek füstölnek zöld sóból
az ablakra dagadt szemgolyóból.
Néz a Küklpsz s Idő: borostyánból.

Két koporsó lángol az asszonyban,
mint magzat-ikrek a méhburokban.
Örök fény-örök nő-halandóban.

4.

A két koporsó megszülni nem!
Dobozosan terjednek a testben,
mint térháló-rácsköbök osztódva,
éllel, csúccsal, szöglettel torlódva.

S bennük a holtak is egyre nőnek,
bőrszéléig a temető-nőnek.
Sejtosztódás szaporulat-lázzal,
mint testben rák: áttét-kőhabzással.

Mint táguló csönd gömbvégtelen-köd
világegyetem sötétből, fényből:
terjed a két halott háza, teste.

S szülőnyílást tologörccs nem tép föl,
dagadt halál-köd a nő-combok közt.
Űrök: benne, vele eltemetve!

5.

Most már mind a hárman eltemetve!:
a két férfi s kettőé-egy asszony.
Szemgolyókból koszorú az alkony,
pupillákból hal-rajzás kör-tükre.

Légyszem-éj: gyöngy-idegkutat csokra,
hogy összegzett hólyag-púppal lásson:
ahogy a fény betódul a rácson
s a kép-időt gömb-térre szorozza.

S a szerelem-halálban, a nőben:
doboz-halmaz dimenzió tombol,
mint csillag-telepek ős-mezőben.

Koporsó-térrács a holt kozmoszban:
viasz Isten-test fülke-szivacsból.
S méz-láng: űr-sok halott a halottban.

Minden béke

Minden békéhez háború kell,
háborúhoz hír és vegyszer,
támadás, ami sosem *fel*,
acélrúd és puskaropogás,
megszállás és csapatkivonás,
rendőri álca, katonai tárca,
emberből máglya, embertől mágia,
taposóakna és macskakő harca,
kományülés és berepülés,
menekülés,
rosszabb, mint a bomba,
a hazugság, ontja
gombócba tekeredve,
összezsapva és verekedve
a romló mindennapokat,
hírek harsonáit erősen fújja,
s a lényeg szorosan a földhöz tapad,
égre nyúlik vékonyka ujj,
az igazság véres és mindig ragad,
köröttem béke-kordon,
és mondom, csak mondom,
fogom a fejem és az akkordon
démon zenéjű d-mollban a hír,
háború kell a vízhez meg a hithez,
háború az ajtóhoz, a kilincshez,
háború a köhöz meg a kincshez,
háború kell ahhoz, hogy majd újra
ne ropogjon az a puska,
aztán szálljon az a hír, majd megint az a kő,
mert így melegítjük a világot elő.

Öreg ház

Törött korszokban tátongó mélység,
Gyermekkorom kútjában a víz elapadt,
Szelíden veszi körül a rozsdás kerítés
A mindenhol málló falat.

Harminc év rombolása
Nyomot hagyott a kőfalon,
Csak a fák állnak szilajan, viharra vártan
Alant, ott lenn az udvaron.

Ami egykor zajos volt és vidám,
Mára gyomnította senkiföldje,
Hiába mondom el érte az imám,
A múlt többé nem ereszt be.

Mohóság

Mohó vagyok, hát bocsásd meg,
ki tudja meddig falhatom a percet,
ki tudja, hogy vágytól reszkető kezéd
meddig és mennyire ölelhet,

veszteni nem tudnám ezt az ölelést,
ereszteni sem tudnád téged,
ha meghívóját megkapnád
a messzi végtelennek.

Addig járja át testemet a tested
amíg a világot egyszer
csendben elereszted.

Semmidért, egészen

Konok, ágyékból jövő férfigőg,
minek törvény nem állít keretet,
a magad vágyát hön kutatva,
magyarázod a duzzadó ereket,
rekedt hangon önzést kiáltasz,
szerelmed fogcsikorgatás,
áldásod átok, vérnősző, sehonnai láz,
megemel, majd porba aláz,
és te, a lámpát lecsavarva
küldesz ki a zivatarba,
ahol elnyűtt lélek-hegyeken
botlok el,-
és csak a kő,
és megint a kő,
a szívezredek óta préselt porszem-kikötő,
csak az marad, és a sor, ami békén nem hagy:
"Nem vagy enyém, míg magadé vagy",
s amit békén én sem hagyok,
homloklebenyembe írva hordozok,
a számban csók és homok,
nyállal kevert maradék remény,
kevésnek túl sok, soknak túl szerény,
mert csak magadé vagy,
és már sosem az enyém.

Kétsoros

Nézz rám!
Arcodra mosolyt csiszolt egy emlék-gyémánt.

EDMUND [VARGA ÖDÖN TIBOR]

***Pro Urbe** 70x50 cm, vinyl-grafika / vinyl-nyomat, (egyedi)*

EDMUND [VARGA ÖDÖN TIBOR]

Három templom 70x50cm, vinyl-grafika / vynil-nyomat, (egyedi)

KASKÖTŐ ISTVÁN

Közhírré tétetik...

Ezúton kívánom a nagyközönség tudomására hozni, hogy az „**István halála**” című történelmi dráma, oly nagy dirrel-durral beharangozott előadása elmarad.

Az ok?

A jelmezes főpróba csúfos kudarcba fulladt.

A szereplők nem tudták a szöveget, a legnevetésegebb, oda nem illő improvizációval próbálták menteni a menthetetlent. Még a technikai személyzet sem teljesítette a feladatát, hogy csak egy néhány bakit említsek, a sötét felhőknek és hideg kitartó esőnek nyoma sem volt. Ki a fene látott már halál-jelenetet ragyogó napsütésben. Mozart Requiem helyett Strauss Trics-tracs polkája töltötte be a betegszobát és tömjén illata helyett Pármai sajt szaga rontotta a hangulatot.

Alábbiakban, az ügyeletes rendező jegyzőkönyvéből iktatok ide példának egy pár jelenetet.

Szereplők:

ÉN. (Nagybetűkkel, mint a legfontosabb, a címszereplő)

Feleség.

Lány.

Judy a szomszéd gyerek.

Fekete ember.

ÉN: (elhagyatva, magányosan fetreng az ágyban, időnként köhög de főleg nyög és sóhajtozik.)

Judy: (kopogtatás nélkül kivágja az ajtót) Nem tudsz halkabban nyögni? Szeretnénk a TV-t nézni és túl hangos vagy.

ÉN: (letompított hangon) Bocsánat, majd igyekszem.

Judy: Különben is, meddig szándékozol a szobádban lustálkodni? Se Nóra, se Klári néni nem tudnak főzni. Mi lesz velem?

ÉN: Beteg vagyok.

Judy: (közelíti az ágyat, gyanakvással kevert kíváncsisággal szemléli ÉN-t) Meg fogsz halni?

ÉN: (rádöbben a lehetőségre) Miért mondod, látszik valami rajtam?

Judy: Nem látok semmit, azon kívül, hogy megint nem borotválkoztál.

ÉN: Úgy nézek ki mint aki meg fog halni?

Judy: Nem hiszem, de a nagyapám Vietnámban, akinek két ujj hiányzott, öreg volt mint te és beteg. Aztán meghalt.

Füstölő pálcikát gyújtottunk és imádkoztunk. De az régen volt, mikor még fiatal voltam. (Judy hat éves)

ÉN: Nekem minden ujjam megvan.

Judy: Az nem számít, azt csak azért mondtam, mert a másik nagyapámnak is megvan minden ujjá és még nem halt meg. De már öreg az is, szóval nincs kizárva...

ÉN: Én nem vagyok olyan öreg..

Judy: Te viccelsz, hetvenhárom az öreg. (indulóban kifelé) Mondd csak Pista Bácsi, ha meghalsz enyém lehet a fekete computer?

A rádióban viharos taps Strauss polkája után.

Az ajtó becsapódik. Magány és további nyögés, kissé halkabban, hogy ne zavarja a televízió közönségét a nappaliban.

Egy órával később, sötétedik.

Lány: (benyit, bedugja a fejét) Apu! Hol tartjuk a zománcos tepsit?

ÉN: (két hörgő köhögés között, leplezetlen bosszúsággal) Mi nem tartjuk! Én tartom, a tűzhellyel szemben, a szekrény alsó polcán. Minek az neked?

Lány: Sajtos tésztát akarunk a sütőben melegíteni.

ÉN: (meglepődve) Főztél tésztát? Te, vagy az Anyád?

Lány: Ahhh, találtunk linguinit a frizsiderben, elég lesz nekünk. Te úgysem tudsz enni.

ÉN: Valamit talán kéne enni...

Lány: Ne erőltess, add a teádat... az kell, sok folyadék.

ÉN: Ez nagyon úgy hangzik, hogy kár belém... Judy szerint rosszul nézek ki.

Lány: (bejön a szobába, az olvasó lámpát ÉN arcába fordítja.) Ja... elég szarul nézel ki, de lehet, hogy csak azért mert megint nem borotválkoztál.

ÉN: Hagyjátok már azt a borotválkozást... alig állok a lábamon.

Lány: Egy kis előrelátással megborotválkozhattál volna mielőtt beteg lettél.

ÉN: Judy szerint meg fogok halni...

Lány: Ne beszélj hülyeséget.

ÉN: Gyerek megérzi az ilyesmit.

Lány: (Bosszúsán ki) Én nem is akarok erről hallani.

ÉN: (tovább nyög és köhög)

Néhány másodperc multán a Lány ismét bedugja a fejét az ajtón

Lány: De ha mégis... én számot tartok a fekete computerre.

ÉN: Tartós köhögési roham után elszenderedik.

Lemegy a nap, sötétség borul a városra. Valahonnan ritmikus dob hangja töri meg a csendet, a bennszülöttek tort ülnek... vagy valami rock group próbál egy garázsban, milliókról álmodozva.

Lázálomkép!

Az éjjeliszekrényen magányos gyertya ég, hosszú éles árnyékok vetődnek a falra. ÉN hánykolódik az ágyban homlokát kiveri a verejték, nyögéseit szabályos időközökben száraz köhögés szakítja meg. (kell a változatosság)

Az ajtó nyikorogva tárul, éles hátfényben egy fekete alak áll. Lassan előre lép és a nyikorgó ajtót becsukja. Magas nyurga alak, fekete frakkot visel, fején sárga szalmakalap. A kalap tetején piros és sárga propeller forog, gumit rág és időnként nagy rózsaszínű bugyborékot fúj ami aztán hangos csattanással elpukkan.

ÉN: (Felriad, ijedten) Ki az?

Fekete ember: Amerikából jöttem, híres mesterségem címere TV (huncutul kuncog)

ÉN: A tv-vel nincs baj... én vagyok nagyon beteg. Azt hiszem itt a vég.

Fekete ember: Van az így kérem... Az élet egy súlyos betegség, kivétel nélkül halállal végződik.(kuncog)

ÉN: Doktor Úr, én még nem akarok... nem lehetne valamit tenni?

Fekete ember: Nem hiszem, jön ami meg vagyon írva... egyes körökben az Istent okolják, állítólag ő hívogat magához egyeseket. Ízlés dolga kérem, én spéci az infarktusra szavazok. Gyors és fájdalommentes. Tiszta, nincs sok pepecskelés vele, talán még borotválkozott is a paciens... Látom önnek valami averziója van a borotválkozás ellen?

ÉN: Az igazat megvallva unom magamat nézni a tükörben.

Fekete ember: Uram, ilyen ponemmel... nem is csodálkozom. (elővesz a táskájából egy óriási sárga colostokot) De lássunk munkához. Milyen hosszú Ön Uram?

ÉN: Hosszú? Úgy érti, hogy milyen magas.

Fekete ember: (a röhögéstől gyors pörgésbe kezd a propeller a kalapján) Az én pacienseim rendszerint vízszintes állapotban igénylik a szolgáltatást, ergo: hosszúak és nem magasak. Nyújtózkodjon kérem, embrió pozícióban már századok óta nem temetnek...

ÉN: (még kisebbre próbál összekucorogni, eltorzult arcán a rémület, csupán idétlen hörgés jön ki a torkán, kiabálna de nem tud)

Fekete ember: (erőszakkal kiegyenesíti és villámgyorsan hozzáméri a colostokot) Hm... 176 centi. A fene egye meg, ez is zsugorodott. Megáll az ember esze, hogy mit meg nem tesznek ezek az öregek egy pár dollár spórolásért. (motyog magában)

ÉN: (artikulálatlan hangon) Nem akarok meghalni...

Fekete ember: Van aki akar, van aki nem. Nem olvas ön magyar verseket? Van kérem aki imádja a halált. Vegyen példát tőlük és hagyjuk a nyavalygást. (becsukja a táskáját, pörget egyet a propelleren) Na nézzünk csak oda. Fekete computer. Mindig ilyenre vágytam, önnek már ez úgysem kell, lejárt az előfizetés. (röhög amint a táskájába gyömöszöli előbb a monitort, majd a többi darabot.)

ÉN: (kiugrik az ágyból, kétségbeesetten kapaszkodik egy kábel végébe, az a kezében marad, amint a Fekete ember sietve elhagyja a szobát. ÉN zokogva esik vissza az ágyba, de nincs hely, hogy hova feküdjön, tizenegy macska minden helyet elfoglalt.)

Az ajtó nyílik, a Feleség jön sietve.

Feleség: Hol tartjuk a sajtreszelőt?

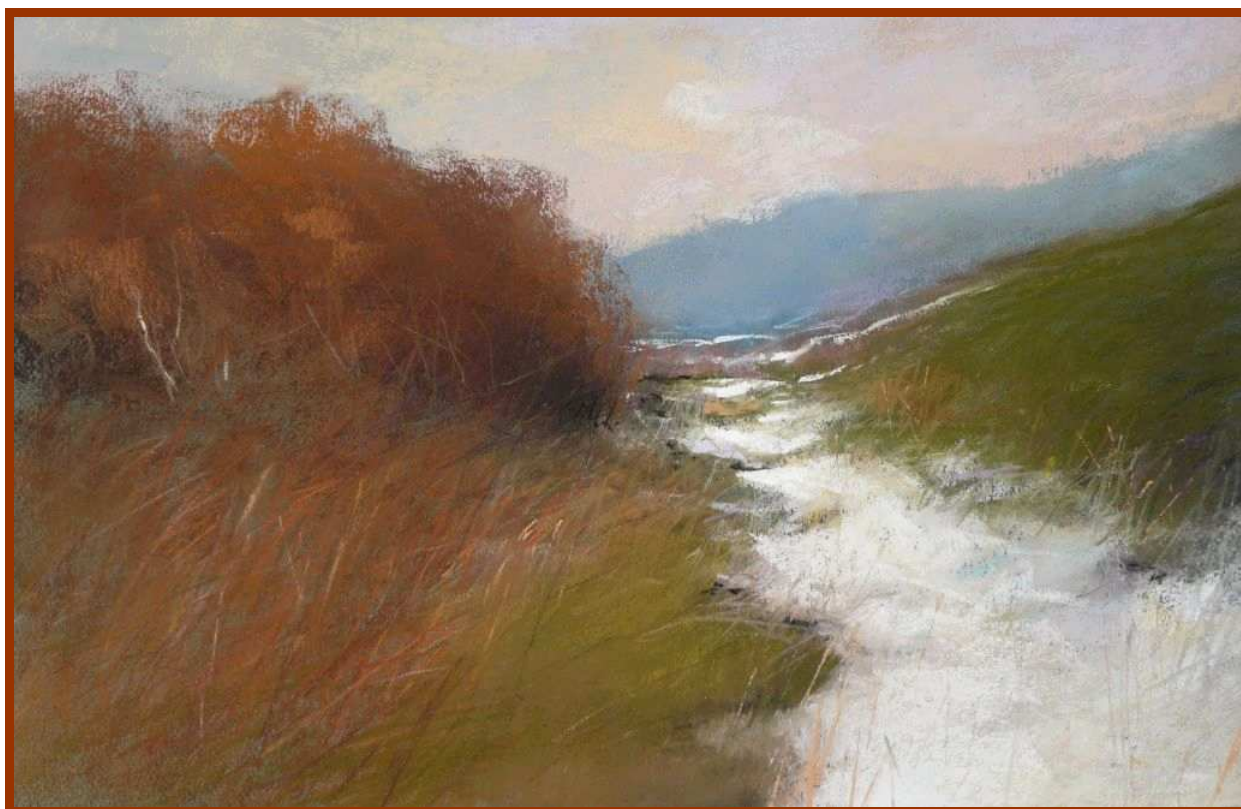
ÉN: (Felriad, mint aki nem tudja hirtelen, hol van) Sajtreszelő, sajtreszelő? Mi, hol tartjuk a sajt reszelőt? Az alsó fiókban, a sárga colostok mellett.

Feleség: Sárga micsoda? Mérd meg a lázadat...és az isten szerelmére, borotválkozz meg, nagyon szarul nézel ki, megrémíted a gyereket. Különben is a lányok összevesztek. Te mind a kettőnek odaígérted a fekete computert? Elment az eszed? Már megint másikat akarsz venni?

Ez így nem megy! Ebből nem lesz sláger. A díszelőadás elhalasztva.

Téli nap, pasztell, 32x46 cm

Koratavas, pasztell, 32x46 cm

KAMARÁS KLÁRA

Télvégi álom

Most köd borul a kerti fákra.
Csak tetszhalottak. Tavaszt várva
alszanak békén, mit se sejtve.
Valahol csattog már a fejsze,
s hallik a fűrész sikolya.
Halotti ág e nyoszolya.

Te csak gondoldj a szép tavaszra!
Az álmainkat behavazta
a felejtés s a tél varázsa,
de majd kikel ezer parázna
növény a földből s lángra kap,
mikor szerelmet súg a Nap.

Hunyd le szemed s a rózsaillat,
amely számunkra rég elillant,
körül fon újra, érzed? Érzem...
Nincs többé tél, a fénybe értem.
Álmodd, hogy megfogod kezem,
ha elhiszed, én elhiszem.

Fénykoszorúban

Fénykoszorúban táncol a dáma,
fénylik az arca, fény a ruhája,
ám ha szerelmes szempárra pillant,
ledobja selymét, s oltja a villanyt...

Jönnek a lányok

Jönnek a lányok... mennek a lányok,
könnyű virágok, rózsaszín álmok,
tüzek a napban, szikrák az éjben,
szél tofufújja, felgyúlnak újra,
azután csendben, egy őszi estén
magányos lelkük kihamvad szépen.

Arcom fa kérge, tövises mérge
kúszik az égre, s időmnek vége.
Meddig van holnap? Új tüzek gyúlnak
ifjú remények, régi emlékek
szomorú halmán. Idő hatalmán
elandalodnak, piros rózsából,
tövises ágból koszorút fonnak.
De szépek lesznek! De szépek voltak...

Mákvirágok

Amit a Sors
csokorba fon
együtt virul,
együtt fakul,
s ha szirma hull,
együtt kerül
végül szemétre.

Nincs visszaút

Már messze úszott mindaz, ami volt.
Báránnyelőknek égi, szép akolt
nem építék. Ez a föld itt szilárd:
Megálltam rajta, pedig idegen.
Vigyázva álljon, ki gyökértelen:
Nincs visszaút.

Amit otthagytam, rég nem létezik.
Egy villanás, egy kép maradt csak itt
és csak a képzelet, mely rátalál,
a város, hegy, domb vissza sose vár,
mert megváltoztam, és magváltozott.

Nincs visszaút, hát állni kell szilárdan:
álmok nélkül, tépett felhők alatt,
gyökértelen, egy idegen világban...

Cseppen a víz.

Cseppen a víz...
Egy vízcsepp szinte semmi.
De sok milliárd jön egymás után,
S hegyeket vágnak keresztül talán.

A falevél...?
Csak zörgeti a szélvész...
De összegyűlhet kinn a széleken,
S a rothadás majd új növényt terem.

És ott a fű...
Egy szálat meg se látunk...
De mégis, ha az új nyár ránk nevet,
Kaszások járnak kinn a réteket.

És itt a perc...!
Egy perc munkája semmi...
Eltelt egy év? De több akkor se lett,
Ha végigéltem mind... az életet !

Poszler György: *Ars poetica*, 2006, Budapest, Magvető Könyvkiadó, 478–481 oldal.

MEGFEJTETT ÁLMOK?

„Aki azonban a múzsák szent örülete nélkül járul a költészet kapuihoz abban a hitben, hogy mesterségbeli tudása folytán alkalmas lesz költőnek; tökéletlen maga is, költészete is, és józan készítményeit elmályosítja a rajongók költészete... az ilyen örültet legnagyobb boldogságunkra adták az istenek.”

(Platon)

„...az igazi, az isteni rangú költészet nem szorítható szabályokba. Aki nyugodt szemmel hatol belé, éppoly kevésbé érti meg értelemmel, mint a villám káprázatát. A költészet nem ítéletünket foglalkoztatja, hiszen úrrá lesz rajta, és szétfűzza azt. Aki lényegébe hatol, önkívületbe jut, és a harmadik embert is elragadja, aki olvassa vagy hallja a költeményt.

(Michel de Montaigne)

„...az állam alkotmánya azt tekinti első céljának, hogy a közszükségletek ellátása után a polgárok minél több időt vonhassanak el a test szolgálatától a lélek szabad kiművelésére. Ebben látják ugyanis az élet boldogságát.”

(Morus Tamás)

„Ah, mily szerep jutott, Plató, neked
A társaságban, mely után epedtél!”

(Madách Imre)

A költészet értelmezésében meglepő egyetértés. Az ihletet, szent elragadtatást vallja a művészetet rendszabályozó Platón és a józanul mérlegelő Montaigne is. Csak a lélek szabad művelésénél érződik különbség. Morus - a valóságos Platón nyomán – hisz benne. Madách – a falanszterbeli Platón nyomán – nem. Az angol humanista üdválmában minden polgár bölccsé lehet. A magyar költő kárhozatvíziójában minden bölcs borsón térdepel. A második kérdés tényleg választást sugall. Az utópia és antiutópia szelleme, a bölcsesség lehetősége és lehetetlensége között. Meg – persze – a bölcsesség minőségét illetően is. Árn a költészet példázatán érdemes gondolkodni. Talán mégis van közvetítés az utópia abszolút hite és az életbölcsesség gyalogos józansága, Platón és Montaigne között? Akkor pedig nem választani kell, igazolni vagy elvetni. Inkább másként mérlegelni.

Az utópia költészet: Álom, nem valóság. A „van” helyére képzelt „legyen”. Az életbölcsesség nem költészet. Valóság, nem álom. A „legyen” helyett tapasztalt „van”. A költői elragadtatás messzire röpít. El, a realitás fölé, a fantázia birodalmába. És merészen helyettesít. Létezőt el-gondolttal, lehetővé lehetetlennel. Meg türelmetlen is. Abszolút hisz teremtet világában – legalábbis az utópia költészete. Robbantja a meglévő kereteket, ha megmerevedett a világ. Nem cél nélkül, de tudatosan. A megálmodott új valóság, a realizált „legyen” nevében. És pontosan megtervezi az új valóságot. Itt csúszik át a költészet prózába, legalábbis didaktikus költészetbe. Kettős a fogadtatása. Ha mozdulatlan, fantáziátlan a világ, kívántatik az utópia friss légárama, radikális fordulat az új felé. Ha túlpörgött, fantázia szülte

lett a világ, megjelenik az utópia csömöre, konok ragaszkodás a régihez. A gyakorlat gyalogos józansága hívja a lehetséges utópia szárnyaló türelmetlenségét. A megvalósult utópia embertelensége állítja a gyakorlat gyalogos józanságának türelmét.

Meg Minerva híres baglyáról is szó van. Főként, hogy mikor röpül. Világfordulat után, megállapodottságra vágyva, amikor elmúlt folyamatok értelmezése a feladat, alkonyra teszi röptét a képzelet. Amikor már múlt, ami megtörtént – ahogy Hegel gondolta. Világfordulat előtt, mozgásra vágyva, amikor jövőendő folyamatok jóslása a feladat, hajnalra teszi röptét a képzelet. Amikor még jövő, ami megtörténik – ahogy Bloch gondolta. Az első a bölcsélet elemzése, a második az utópia álma. Az előbbi utólagos mérlegelés, az utóbbi előzetes tervezgetés. Az utólagos mérlegelés türelmes, az előzetes tervezgetés türelmetlen. Földhöz tapadt világban, a részlet fantáziátlan birodalmában hajnalban, képzelet szülte világban, az egész teoretikus diktatúrájában alkonyatkor áhítjuk a bagoly röptését. Az alkonyi bölcsesség megértheti a világot, félő, megváltoztatni nemigen akarja. A hajnali utópia megváltoztatni akarja a világot, félő, megérteni nemigen tudja.

Abszolút és relatív ellentéte is benne van a kettősségben. Nem bölcséleti, csak hétköznapi értelemben. Az utópia a teljes, általános igazság igénye. Kivételt nem ismer, időbeli korlátra nem gondol. Ami szemben áll vele, hajlékony. Akár lapos prakticitás, akár derűs életbölcsesség. Inkább csak a részleges, egyéni boldogság igénye. Sok kivétellel, korlátozott időbeli érvénnyel. A teljes, kivételt nem ismerő, korlátlan igazság intoleráns. A részleges, kivételt ismerő, korlátozott igazság

toleráns. Nemcsak a gondolkodás tartalma, stílusa is más. Egyértelműen választani mégsem kell.

A tisztán utópikus gondolat teljes történelmi perspektíva. A tisztán utópia nélküli gondolat teljes történelmi perspektívátlanság. Az elsőben tévutak veszélye, a másodikban kiúttalanság bizonyossága. Tudatosan egyik sem választandó, nem is választható. Megoldás mégis kínálkozik. Az utópia mint pszichés magatartás, mint gondolati metafora.

Karinthy teremt beszédes jelképet. Capillária a félhomály tenger alatti birodalma. A szellemi lét nélküli érzéki lények, a nők, oihák uralkodnak. Az érzéki lét nélküli szellemi lények, a férfiak, bullok rabszolgák. Tornyokat építenek, hogy kijussanak a tompa homályból a ragyogó fénybe, víz alól víz fölé. Az oihák mindig lerombolják a tornyokat, a bullok mindig újrakezdi. Sohasem érkeznek meg, de ha nem kezdik újra, nem is érkezhetnek. Úton vannak, építkeznek, esélyük van. Ez a fontos, nem a megérkezés. Erről van szó. Az utópia a bullok tornya. Vágy más élet után, fény felé. Nem tudni, hova vezet, ha megépül. Kidolgozott utópiákban zsákutcákba, vágyott utópiákban napfényre. Valószínűleg világos a metafora. Az ember esélye a közvetítés. Vágy és valóság, értelem és ösztön közt. A végleteken nem élhet. Sem megvalósult utópiában, sem álmodott utópia nélkül. Az első holtvágány, a második fegyverletétel. A vágy tartja életben, nem a biztonság; a tervezés, nem a megvalósulás; az út, nem a megérkezés. Ha el sem indult, nincs esélye; ha megérkezett, elveszett.

Belső világ szonettkoszorú 1999 (részletek)

II.

Koldus szonett

Hol fekete holdtól barna minden árnyék,
koszos kartonpapírján koldus köhécsel,
kutyája bökdösi; "hagyj már, nagyon fáj még..."
s gazdáján szeme a Hűség Zen-körével.
Törpe toporog; undorral tojnak rá;
csak négykézláb mászik: hátra néz térde,
agresszíven üti földhöz poharát;
márvány falakon kong az alkony mérge.
S míg zsebre tett kézzel mélázva sétáltam,
a koldus lökdöső poharába pöktem
a többit fedje el feledés homálya...
ő sem s én se lettem sehogyan se könnyebb.
Nyomorulok s bennem meghal a jó szándék:
huszonkilenc évem nem több: szédült játék.

III.

Szemközt az örökléttel

Huszonkilenc évem nem több: szédült játék;
ma ékes vagyok – holnap tán éktelen,
végtelen örvénybe hull jó és rossz szándék.
Életem: mint álom – tűnik a sohába,
a sírnak súlyát felfogni képtelen
s a kő illatát sem érzi a mohában.
Bármit építenék, hiába, mert légvár
s porlepte ajak mi a múltból dörög;
mert múltó még tán az is, ami örök:
hamuvá lesz egyszer a csillogó gyémánt.
Fényem alkonyán, éjemnek reggelén
megvendégelsz egyszer sötét örökzölddel
Pandora; szelencéd nyitott örökkön, mert
fáj a fény és dideregve megyek én.

IV.

A Taigetosz alatt

Fáj a fény és dideregve megyek én
magam ölelve át mint síró kisgyerek
kit vernek s kilöknék egy téli éjjelen
az utcára s űzött szemmel messze néz:
és szemem előtt elsuhant a jövő;
mostohagyerek – mind mostoha a sorsa,

váltig küzd és fárad, mindenki tapossa:
adós életével kötözik röghöz.

Bennem égő hajjal rohannak az évek,
mit keresek itt? téblábolok csupán;
nézem a világot értetlen és félve
s tovább kóboroltam tűnt árnyak után,
már tudtam; senkinek soha sem hiányzom
és kitalálom új, saját kis világom.

V.

Jajszó

(vers a versben)

Diósi Ágnesnek

És kitalálom új, saját kis világom;
gyűlöltem... s nem győzhettem le a véretem:
szíven mart a szégyen. Most hát ki kiáltom!:
Fekete szemem könny, mint sötét hold ragyog
mert cigány vagyok, mert magyar vagyok
mert két kardot hordok és emberléptemet
végzetem vezérli, míg porrá hamvadok.
Bárhol e világon a MÁS: baja tenger;
titkon, fű alatt ősi állatvágyak
sértik méltóságát s döfik villa-szemmel!
Cseppenként szivárog erőm, csak kis álmok
tartanak meg, a pengék húsba vájnak;
hazám idegen, nyesné vézna szárnyam:
szabad akarat s vágy; élni mint sirályok.

VI.

ÉN

Szabad akarat s vágy; élni mint sirályok,
mindig... s nem értik! érzem, húz az örvény;
illeszkedni muszáj, elhullnom: törvény.
(Tudok-e majd halni, mint a Szamurájok?)
Roggyant betongyár porában egy reggelen
megismertem a verset; az ég fölött
kis hegyek daloltak, kedves börtönöm
lett minden virág s az Embert nem értettem.
Új érzés-világok kerengtek bennem:
s mint a kardpenge; büszkén-szürkén felragyog
egy bíborbarna vers elomló falakon.
Fényre vágytam – felhők közé mentem én,
de nem vezérelt sem ész, sem emberség;
ám a mélybe száll velem a szenvedély.

Szimbiózisok

ezek a füstölgő rozsdás antennák
mennyire unhatják az alvadt cserepeket
és mégse mozdulnak

szürke ablakok sápadtságába
szorult a füst
elmállasz a szememből ahogy

átúszik a kép.
kiömlött a tej a mennyre
és megpihen a szürke hártya

ahogy hallgat minden
csak átlobognak
illatos füvek mint kósza hajszálak

az emlékből a jelenbe.
kedélybeteg tintafolt vagyok
ezen a képen néha úgy képzelem

akiben elaludt
miközben ezeréveket várt rád
minden apró érzelem.
(megj.: Új Forrás, 2009. május)

Villany

Az igazi gyerek fut a szobában,
lihegve, zihálva, rettegve nyargal
a villanykapcsolóig és minden
porcikájával mohón örül az
életnek, mikor a kapcsolót elérve
mohón issza magába a nemrég gyújtott
fényt.

Az igazi felnőtt kimért, nyugodt,
lassú léptekkel megy végig a
sötét szobán, itt-nem-lévő
valakikre gondolva, higgadtan
felkapcsolja a villanyt és
fél tovább.

(megj.: Dunatükör, 2009. szept.)

Mediális vers 2009 teléről

Radnóty Zolinak

minden előről kezdéskor
eggyel több ránc már a szem alatt
imamormolt káromkodás csak
[hogy legyen valami mondva
régí nők illatát veszi elő az orr
mert már januárban tavaszt képzel
ha egyszer eléri az öt fokot
(szinte mediális ige, nem tudjuk, mi éri el)
szilveszterkor kotorász
százask után a zsebben
tülevelei közt borostás dörzsfején
hóban csúszkál egészségtelen mértékben
aluladagolt kontrasztú nosztalgikus képekben
számokat néz hogy kit kéne
mit kéne
hogy szűnjön ez a monoton zümmögés
mikor hívják mintha csak a sátán
kutyák visszhangzanak be a távoli kagylóba
a vonal másik végén meg kiszökik
mint füst a szájon (orron, póruson)
a pára
aztán feltápáskodik
hideg víz az igencsak esetleges bőrre
farkasszemet nézve vízkővel
tükörképpel
nyugdíjazott borotvával és szívbe száradt
régí emlékekkel emberekről akikkel
akiket
nem, akikkel
mindegy is, szóval akik
lehetek volna valahogy részei ennek az életnek
de kihagyták a nagy lehetőséget
[hogy most róluk szóljon e pár
rímet és mértéket nem ismerő sor

hogy aztán a jobb híján megmaradtak
mint leszázalékolt háborús rokkantak
ezek a kitudjaminek röhögő búsképű férfiak
bámuljanak bele avas ködökön át
[a bamba Astóriába
persze mondanom sem kell hogy mind költő
vagy író
vagy esztéta
vagy kivétel
persze a kivétel van a legtöbben

*

jövőre ugyanekkor ugyanitt
lesz már az idén

(megj.: Napút, 2010. április)

Pótcselekvés

posztumusz
jelent meg ez a mosoly
rajtam

boszporusz,
kiskapun át hajlít a
hajlam

feléd
lassan már kiadjuk
önmagam

felét
tennék mindent de már
tönkre van

naplemész
a napirendről én meg
elkezdem:

félrenéz
ek tudom tudom most tényleg végleg
elvesztem

(megj.: Parnasszus, 2010. június)

DARVAS JUDIT: „A vágy lilioma...” fotó

DARVAS JUDIT: *Bujazöld kertben-1... fotó*

DARVAS JUDIT: *Bujazöld kertben-2... fotó*

CZUCZOR SÁRA

A tárgyak

Van egy labdám
Amit nem dobálásra,
Hanem ülésre használlok.

Volt egy házam,
Amiben nem laktam,
Hanem csak kaptam.

S a legrégebbi játékom
Az óráim, amit nem az időt mérni
Hát nem erre használtam.

Állatok

Vannak nálatok állatok?
Ha nem, vegyetek
Mert az állatok
Nagyon kedvesek.

DARGÓ ISTVÁN

Holtág, 40x28 pasztell

CSELÉNYI LÁSZLÓ

Az írást CSELÉNYI LÁSZLÓ:

A sámánénektől a posztmodern show-ig
c. kötetéből

[Dunaszerdahely, 2000, Lilium Aurum, 230 oldal]

idéztük be, a

Kimeríthetetlen tenger c. fejezetéből
Barangolás a keleti irodalmakban

A klasszikus kínai irodalom

Akármilyen tömören akarunk is fogalmazni, egy olyan kontinensnyi országnak, mint Kína, több évezredes irodalmát semmiképpen sem tudjuk belezsúfolni egyetlen fejezetbe. A hagyományos módszerhez fordulunk hát, s két részben ismertetjük anyagunkat. Az első részben a régi kínai irodalmat szemlézzük egészen a 19. század végéig, a második részben pedig századunk kínai irodalmát tekintjük át. Ez utóbbi többé-kevésbé egybeesik a szocialista kínai irodalommal.

Mindenekelőtt azt kell tudnunk, hogy a kínai egyike a világ legrégibb irodalmainak: története 3000 éves összefüggő folyamatot alkot, hisz Kínában az írásbeliség, jóslócsontok és szertartási bronzedények feliratainak formájában, már az i. e. 2. évezred derekán megjelent. A legkorábbi nagy kínai könyvek azonban az un. írássok könyve (Su King), a Változások könyve (Ji King) és a Dalok könyve (Si King). Mindhármak Konfuciusznak (Kung Fu-ce) tulajdonítja a hagyomány, noha a Mester, mai tudomásunk szerint, nem hagyott ránk írást, csupán tanítását őrizte meg a hagyomány. Valószínű azonban, hogy a neki tulajdonított könyveknek csupán összeállítója, még inkább csupán sugal-mazója volt Kung Fu-ce.

A Si King egyébként máig népszerű dalgyűjtemény világszerte, magyarul is több ízben megjelent, legutóbb még a népszerű Lyra Mundi sorozatban is, a legkiválóbb magyar költők tolmácsolásában.

Íme egy remekmű, Károlyi Amy átköltésében, ízelítőnek:

„Délén fűzfa lombja leng,
repkény-inda öleli.
Asszony urának örül,
boldogsága övezi.

Délén fűzfa lombja csügg,

*repkény-inda befedi.
Asszony urának örül,
boldogságát ízleli.*

*Délén fűzfa lombja ring,
repkény körületekeri.
Asszony urának örül,
boldogságát megleli.”*

Konfuciusz tanításait pedig a *Beszélgetések és mondások* (Lun-jü) című gyűjtemény őrizte meg. Ez ugyancsak olvasható magyarul a többi jelentős ókori kínai filozófus (**Lao-ce, Mo-ce, Jang-csu, Meng-ce**) írásaival egyetemben a Kínai filozófia. Ókor című háromkötetes gyűjteményben. E kínai filozófusok közül Kung Fu-ce mellett a leghíresebb **Lao-ce**, a Tao Tő King, Az Út és Erény Könyve írója. E csodálatos gyűjtemény is megvan magyarul, mégpedig kétféle fordításban, prózai és verses magyarításban. Az utóbbit Weöres Sándor készítette utolérhetetlenül:

„Az út, mely szóba fogható, nem az öröktől való;
a sz.ó, mely rája-mondható, nem az örök szó.
Ha neve nincs: ég s föld alapja; ha neve van:
minden dolgok anyja.

Ezért: aki vágytalan, a nagy titkot megfejltheti;
de ha vágya van, csak a dolgokat szemlélheti.
E kettő" mögött közös a forrás, csupán nevük más.
Közösségük: csoda, s egyik csodától a másik felé
tárul a nagy titok kapuja.”

Ugyancsak a konfuciuszi hagyományhoz tartozik két további gyűjtemény, a *Tavaszi és Őszi* című krónika és a *Szertartások feljegyzései*. Ez utóbbi őrizte meg a két leghíresebb filozófiai traktátust, a *Nagy Tanítást* és a *Közép mozdulatlanságát*. Az ókori kínai irodalom számtalan nevezetessége közül két gyűjteményről kell még szólni: A Dalok könyvéhez hasonló, noha jóval későbbi *Zenepalota* (*Ju-Fu*) című gyűjteményről, és **Csü Jüan**ról, az ókor legnagyobb kínai lírikusáról. Szinte valamennyi verse olvasható magyarul, így a leghíresebb is, a *Száműzetés* című hatalmas elégia. Ezt Nagy László magyarította:

„Vagyok királyi Kao-jang sarj
Po-jung volt derék apám
Lettem a jin-év elején
Keng-jin nap fordulatan
Fölmérte apám e napot
Két nevet adott nekem
Köz-nevem: Egyenes Mércé
Összhang a másik nevem.”

A klasszikus kínai irodalom következő nagy korszaka az un. Tang-kor (618-907). A lírai költészetnek az ebben a korban való nagyszabású fölvi-rágzására mi sem jellemzőbb, mint az, hogy mintegy kétezerkétszáz költő csaknem félszázezer

alkotását az utókor is számon tartja. Mi természetesen nem kívánjuk fölsorolni mind a kétczerkészsázat, csupán a legjelentősebb hármát, minthogy ezek a kínai s egyben a világköltészetnek is legnagyobb alkotói közé tartoznak.

A legidősebb s egyben a legnagyobb (ha egyáltalán beszélhetünk sorrendről) **Li Taj-po** (701-762). Bátor és független szellemű költő volt, aki megpróbált jó tanácsaival beleszólni az államügyekbe, s minthogy az udvari körökkel szemben semmit sem tudott elérni, ivásnak adta a fejét s elhagyta az udvart. A legenda szerint úgy halt meg, hogy ittas fővel egy csónakból kihajolva meg akarta ölelni a holdvilág képét és belefordult a vízbe. Leghíresebb verse, melyet Illyés Gyula átköltésében ismerünk, ugyancsak erről szól. Címe: *Holdfényben magamban iszom.*

*„Kancsó kezemben, virágok között
jó bort magamban hörpölök.*

*Kancsómat a pajtás holdnak kínálom;
árnyékom a másik ivó-barátom!*

*Noha a hold nem emel serleget,
s árnyékom is csak tétován követ,
barátaimma ütlek titeket,
mert az öröm kora a kikelet.*

*Dalolok, a hold elbú, fölmerül,
táncolok, árnyékom majd hasra dül.*

*Ivás előtt így társul, aki él,
részegen ki-ki külön útra tér.*

*Így vagyok én is, amihelyt meglátom
hold-cimborám az égi láthatáron.”*

Alig tíz évvel volt fiatalabb az aranykor másik nagy költője, **Tu Fu** (712-770). Fiatal korában ő is vándoréletet élt, többször is megbukott az államvizsgán, s udvari hivatalában ő is kegyvesztett lett.

Amit Li Taj-po csak érzett és hangulatok közvetítésével fejezett ki, azt Tü Fű súlyosabb költészetében világosan meg is fogalmazta. Az előbbi poézisében több az egyszerűség és a közérthetőség, Tu Fu lírájában több a filozófia. Tu Fu versei közül is a legnépszerűbbek az ivást dicsérik. Ilyen az *Egyedül iszogatva verselek* is, melyet Kormos István magyaráított:

*„Lámpámon virág: mennyei öröm!
Borom zöld színű, csillog komolyan.*

*Elrévedezek, iszom, verselek;
Szántom a papírt lassan, lassudan.
Ködlik messziről háború, nyomor.
Verselek, de itt minden hasztalan.
Gúzsba köt, lever az unt hivatal.*

S a paraszt előtt szég\elem magam.”

A klasszikus kínai költőtriász harmadik tagja **Po Csü-ji** (772-846). Vannak, akik őt tartják a legnagyobb kínai lírikusnak. Az ő költészete is a

tehetetlenségre kárhozottatott politikai cselekvésvágyból sarjad ki, mint a cselekvés egyedüli formája. Leghíresebb verse az *Ének az örök bánatról* című hatalmas elégia. A nagy szerelem témája a kínai költészetben igen ritka, de ez csak egyik oka, a költemény nagy népszerűségének; a másik ok: ahogyan a szerelmesek számán a 755-ös lázadás után csak az örök bánat marad, úgy marad a társadalom számára is a Tang-kor nagy illúziói után csak az örök bánat. Természetes, hogy e vers is olvasható magyarul, s természetes, hogy Weöres Sándor átköltésében:

„Egyszer, rég beszélgettünk s mindketten esküt tettünk,

*heted hó, heted napján, öröklét Csarnokában,
éjfélkor, tanú nélkül, mindketten így esküdtünk
a földnek: úgy leszünk, mint összeforrott ágak
a mennynek: mint közös röpte két fél-szárnyú madárnak.*

*Öreg a menny is, föld is, elkorhad az idő is,
de nem ér soha véget a hosszú-hosszú bánat.”*

Amint láttuk, a klasszikus kínai irodalom eddigi történetében két műfaj dominál: a líra és a filozófia. Aránylag későn jelentkezik két másik, noha a továbbiakban fontos műfaj: a dráma és az elbeszélés. Kz utóbbi, mint mindenütt, Kínában is népmeseként jelentkezik még a Tang-korban. Leghíresebb közöttük *A sárkánykirály lánya* (ilyen címmel jelent meg egy kötél magyarul is a Népek Meséiben). A mesék és elbeszélések általában nagyobb gyűjteményekben maradtak ránk. A két leghíresebb kínai elbeszélés-gyűjtemény a *Mostani és régi idő csodálatos látványai* (*Csín ku csi kuan*) s a tizenennyolcadik században élt **Pu Szung-ling** (1630-1715) *Liao-csaj furcsa történetei* című novellagyűjteménye. Ennek egyik rövid darabja (A nevetés) így szól:

„Szun Csing-hszia úr, a tudományok mestere mesélte, hogy a falujában egy embert megöltek a helységen áthaladó banditák. Idevágott feje mélyen a mellére csüngött. Amikor a rablók eltakarodtak, szolgálai fogták a holttestet, és el akarták temetni. Ekkor azonban lélegzést hallottak, mire jobban megvizsgálták s kiderült, hogy a légcső egy ujjnyi széles darabon nincs átvágva. Helyére illesztették hál a fejet, és hazavitték a holttestet. Egy nap és egy éjszaka után inogni kezdeti, majd a kanállal való gondos etetés eredményeképpen egy fél év alatt tökéletesen meggyógyult.

Tíz-egynéhány évvel később egyszer néhány barátjával beszélgetett, kik közül az egyik valami tréfával rászolgált a többiek hangos tetszésnyilvánítására. Emberünk is lelkesen tapsolt, és amint nevetve forgatta előre s hátra a fejét, nyakán felhasadt a régi seb. és feje a földre hullott,

vére patakzott. A többiek megvizsgálták és látták, hogv minden élet elszállt belőle. Az apja aztán pert indított a tréfacsináló ellen, de a barátok felajánlottak neki cgv pénzösszege!, mire az apa eltemette fiát, és visszavonta panaszát”

A klasszikus kínai irodalom másik híres műfaja a dráma. Mi általában kínai operának ismerjük ezt a műfajt, mert rendszerint megzenésített formában láthatók-hallhatók, ha egyáltalán. Európában a leghíresebb kínai dráma a *Kréta kör* című, számos európai feldolgozás nyomán. A legismertebb természetesen a Brecht-féle változat, A kaukázusi kréta kör. Ám a két legnagyobb kínai operadráma a *Tou O ártatlan halála* és *A nyugati szoba*.

Az előbbit, **Kuan Han-csing** tragédiáját mifelénk is játszották, nevezetesen a budapesti Népszínházban, s könyv alakban is megjelent. Ugyancsak megjelent könyv alakban **Vang Si-fu** műve, *A nyugati szoba*. A 13. században keletkezett tragédia szerelmeseinek sok akadály állja útját, elsősorban a hagyományok, a patriarkális kínai család bénító erkölce. De akad segítő társuk, az ügyes, talpraesett szobalány, valamint néhány jó barát személyében, és sorra sikerül leküzdeniük az akadályokat, kijátszaniuk a gáncsvetőket. A szerelmesek végül is egymáséi lesznek, mert nem hajtottak fejet a hagyományoknak, mert fellázadtak az embertelenség ellen.

Tőkei Ferenc, a kínai irodalom legkiválóbb magyar ismerője *A nyugati szobát* a kínai regény első kísérletének tartja.

„Átmenetnek kell tartanunk – írja - korábbi formák (népköltési epika, lírai elbeszélés, románcszerű elbeszélő költemény stb.) és a próza-regény között, s akkor világossá válik, hogy sajátos formája éppúgy nem lehet véletlen, mint például Puskin Anyeginjének verses formája.”

S ezzel elérkezünk a klasszikus kínai irodalom legnépszerűbb műfajához, a regényhez. Láttuk előzményeit a népmesétől a regény-drámáig. Az első híres kínai regény, *A három királyság regényes története*, a 16. században keletkezett. Ugyanebből a korból való a magyarul is olvasható *Vízparti történet*, melynek hőseit, a rettenthetetlen és igazságos liangsan vitézeket, a nép igazának bajnokait hatszáz éve dicsőítik versek, dalok, drámák, regények; kalandos históriáikat Kínában a legutolsó falusi legényke is ismeri, noha szerzőjéről, **Si Naj-an**ról jóformán semmit sem tudunk, s valójában nem is igazi regény még ez, inkább kalandok sorozata.

Ugyancsak a 16. századból való három további nevezetes regény, a *Nyugati utazás*, az *Istenek születése*, és a leghíresebb, a kínai regény első nagy

kiteljesedése, a magyarul is rendkívül népszerű, több kiadást megért *Csin, Ping, Mej* (*Szép asszonyok egy gazdag házban*) Ebben egy kereskedő szerelmi kalandjainak keretében a kor hivatalnokainak züllöttsége, a patriarkális-ieudális Kína erkölcsi rohadása jelenik meg szemünk előtt. Olvasása a régi Kínában mindig tilos volt, szavakban állítólagos pornográfiája miatt, valójában azért, mert ez a jellemábrázolás dolgában is kiváló regény a császári Kína erkölceinek hű képét adja. Ezért lett a naptömegeknek is kedvelt olvasmánya.

Még további neves kínai regények születtek ebben az időszakban, így például a *Virágos gyertyák, avagy egy jó párválasztás története*, amely korán ismertté vált Európában, Goethe és Schiller is olvasta és méltatta, valamint *Az írástudók ligetének története*, **Vu Csing-ce** (1701-1745) műve.

A kínai regény csúcsa azonban a 18. század második felében keletkezett történet, *A vörös szoba álma*. Első nyolcvan fejezetét **Cao Csin** (1719-1764) írta, állítólag saját ifjúkori emlékeiből, a befejező negyven fejezetet pedig egy bizonyos **Kao O** készítette 1791-92-ben. A sokfelé ágazó történet középpontjában az ifjú Pao-jü szerelme áll a szép Kék Drágakő iránt. Egy korabeli patriarkális család élete bontakozik ki előttünk, s jelentéktelennek tűnő epizódok sorozata győz meg bennünket arról, miért kell ennek a családnak végül is fel-bomlania. A regény nyelve rendkívül egyszerű, könnyen lehetett széles néptömegek olvasmánya. A kínai nagyepikának ez a fő műve művészi rang dolgában a világirodalom nagy családjának vetekedik. Magyarul is olvasható, A Világirodalom Klasszikusai sorozatban jelent meg annak idején.

S ezzel voltaképpen betetőződött a klasszikus kínai irodalom. A 19. század, tudjuk, a hanyatlás kora Kínában. Társadalomban, művészetben-irodalomban egyaránt. Művek persze most is keletkeznek, ezek azonban a hanyatlás korszakának a művei, rangban még csak közelébe se jöhetnek a nagy korszakok remekeinek. A kínai irodalom újabb fellendülése a 20. századra vár.

Rész szerént való

Nem vigasztalás, csak igazság,
egyszerű és kegyetlen irgalom;
mind, ki halandó, egyedül megyen,
ha halni kénytelen.
Egyedül — bárha seregestül.
Feloldhatatlan végmagány.
Nehéz felfogni ésszel
a Törvényt: egyenlő nem leszen
részeknek összesség az Egésszel...

Júdás kötele

Júdás fájdalmát csak a kötél érti:
a durva kender nékem kegyelem.
A mellőzöttet minden, mint tövis, sérti —
s ha szertelen
sóvárgása és kielégítetlen
— mert így szerette:
féltékenyen és irigyen —,
a sértés már gyulladt kelés lesz,
és napról-napra s egyre jobban éget —
hát — ütni kell, s bár fáj az árulás,
hosszú megalkuvásnál nem fáj jobban.
Elárultam Őt — így jutottam
keserves kárpótláshoz —, ó, Uram!
Te, Mindentudó, hogy ne tudta volna,
hogy Júdásod boldogtalan...?!
Hogy lábad nyomát is csókolta,
amíg Te azt a nyálasszájút,
azt a siheder, buta Jánost
becézted —, míg reám
alig esett egy pillantásod!
Pedig szívem ölelésedre vágyott!
Ó, annyi éjszakán
lestem én csöndes virrasztásod.
Atyáddal — mondhatatlan szépen —
beszéltél, és én elbűvölten néztem
édes arcod a föld-feletti fényben.
Ajkam kiszáradt, nyelvem leapadt,
és tűzgolyó lett fáradt két szemem.
Jaj, Istenem!
Ez a kötél itt egyedüli jóbarátom.
Szoríts, hurok! Csak várom, egyre várom,
hogy legyen végre vége!
Másé az Isten szövetsége,
hát szövetséget kötök most veled!
Szegény Júdás! Ezt a nevet
anya nem adja többé magzatának —,
viselni nem kívánja senki.
Én szerelmem!
érzem keresztedet
egész súlyával vállaimra esni!
Júdás nem most lett átkozott:

ő az volt már az anyaméhben...
Én tettem, mire rendeltettem —,
így követelte küldetésem!
Merthogy hiba nem csúszhatott
az isteni elrendelésbe:
eldöntött terv szerint
el is végeztem rút feladatomban,
s a Drága Test már ott függ a Kereszten...
Kötél! — Júdáshoz légy irgalmas,
te akitől oly sokan félnek —
de rettenetes csak az Isten!
Kérlek,
segítsd át ezt a nyomorultat
oda, hol szégyen, megbánás és
fájdalom sincsen...
Csak a magány — a végeérhetetlen...

Szépséges anyám — gyermekem

(A Múzsámhoz)

Bár én hoztalak napvilágra,
mégis Te nevelsz s növelsz engemet.
Tehozzád igazítom lépteim,
mert röstellnék is, s nem is élhetek
— szó s tettek köztes közegeiben —
ellentmondásos életet.
Kétségtelen: Te vagy
énem jobbik fele —,
de nem lehet mocskos a bal!
(A hasadásos lelke egyikébe
előbb vagy utóbb belehal.)
Nem bújhatok tisztos sorok mögé
mosdatlanul és pongyolán —,
úgy jó, ha ketten együtt vagyunk tiszták,
tündéri gyermekem, te — én anyám!
Te felelsz értem — komoly szavaimmal,
s jót állok érted én egész
maradékával életemnek,
mert hogy' lennék meg most már nélkülöd,
s nélkülöd hol lennél Te...?
Nem szültük egymást zavaros szavak
s kétes tettek kísérete létre!
Szépnek tartalak —, Te meg jónak engem.
Ennek kell megfelelned — megfelelnem!
Lehet, hogy nem vagyunk nagyok, de
hitványak sem — inkább oly emberformák.
(Ki éri fel a Mindenség ormát?)
Kérd meg a Szentet, ki hozzám Téged
nemzőnek menesztett:
óvjon minket egymás számára —, míg lehet
Gyermekem vagy — s Anyám,
s én vén fejjel és még tovább:
szívedre bújó gyermeked. S szülsz.
Halálomig... S ha túlélsz kicsikével,
szólj jó szót érdekemben
Isten s ember előtt,
csak, hogy ne kelljen sehonnaiként
járnom, vagy elhagynom a temetőt.

KAJUK GYULA

Országutak vándora

a szélvédőn halvány rétek úsznak
szétkeni őket két gumilapát
a tavaszi zápor hangjai bekúsznak
dörömbölésből halk melódiát
kever agyamban valami hangmérnök...
ki hallott ilyen csudát?
a szélvédőn halvány rétek úsznak
ám szétkeni a képet a két lapát

a forróság a fürkében csontig hatol
a sívó homok dukkót, homlokot csiszol
hová tehettem a napszemüvegem?
a kesztyűtartóba kotrok, nem lelem ;
izzik a műszerfal, az ajtó, az ülés,
nincs sehol oázis, víz, felüdülés...
csak a szél süvít a fahéjszín dűnék között
hová a pokol már rég beköltözött

csúszós az út megint, ónos eső veri,
monotonul káromkodik társam
(nevét sem tudom, talán Feri?!)
hangja olyan, mint a kopogó eső,
csak a fék csikordul közbe néha...
méla gondolatom zsákutcába fordul;
álmok kacérkodnak, némelyikük léha,
valahol a távolban versek úsznak...
engem meg itthagytak mindörökre túsznak.

ezernyi jégtű és szélsodorta porhó ostromol
mikor vizelni megállunk, szinte elsodor
visszakívánjuk a fürke pállott melegét
a könyökünkön is burjánzó ócska popzenét;
menni vagy meghalni? ki tudja, mi a jó?
a motor feldübörög és ring a nagy hajó
nehéz szemhéjjal bámulok merengve
kékes hómezőkre és szürke fellegekre

Halál a parton

Tintakék éjszaka jár-kel ligetünkben
gyöngykavics csikordul léptei nyomán
bársony köpenyébe borzongva bebújva
holdfényes ösvényen lépdél szaporán.

A fekete víznek tajtékja se fröccsen
tört kagylóhéj hever az algás köveken
az éj talpa alatt ha néha megreccsen
megremeg a táj megáll a furcsa idegen.

A mélyben millió vízcsepp áramol
útjából félrelök a fő sodorvonal
zarándok lelkemben dacos csönd honol.

Összezárul lassan a Párka-olló
éle közt megfeszül az élet-fonal;
a kökeresztén felriad a holló.

Vihar a vízen

Halotti ónfehér színe van a víznek
a kintől feszülő eget tükrözi,
egy feszültséggel terhes felhő
társát dühödten üldözi,
a haragos szél vizet csapkod,
mint hisztibe hajsolt kisgyerek,
ki apró öklével már nagyot ütne,
mert fáradt anyja nem érti meg.

Szúrós cseppeket arcomba vágva
elered végre a régtől várt eső...
nyögve, zihálva vajúdik a felhő,
ez nem szerelmes zápor, buja, jóleső;
csak olyan, mint a máris gyűlölt,
gyötrődő, baljós század itt köröttem;
a történelemben talán legutolsó...
Fűzfatuskót lökdös a megáradt víz,
tátongó odva tán rám váró koporsó.

FALCSIK MARI

1972. március

a város sűrű rosszkedvre ébred
beleunt a tavaszi télbe
hideg van – a folyó vizére
felhő köpköd málló pihéket
s mintha unná a szél megéled

zászlót pofoz egyszínű zászlót
gyűrött is és fakó egészen
az nem látszik csak én emlékszem:
rozsdá tán vagy valami ráfolyt é
terjed rajta egy ronda májfolt

egyéb szín is hiányzik persze:
tenyerem bíbor kupolája
gyufám verdeső vörös lángja
tizenhat évem piros kedve
a rőt öröm bennem rekedve

Kő a kőhöz

elejt az órjás szétnyíló ököl
s mi az idő'nek pörge évtized?
pár apró kő csak: hamar lepotyog
kis nessel mint a cseplész csillagok
szeretted ezt a szelíd recsenést:
ez az egy hang ez egészen tiéd

célt is adott míg morzsolt be az út:
betonágyásban lenni jó kavics
mások? sodródtunk és lettünk szabad
hiszen az is cél! ahogy leszalad
a meredek szűk vízmosásmeder
csak pofozódni ott a többivel

tebeléd nem mart jelleget a düh
nem is fog többé nem minket keres:
ma az fiatal végre aki az
de majd a múlt! az egy közös vigasz:
neked az ágyás – régi menedék
nekem hegek és nagy halott zenék

Az utolsó kirándulás

hajnalt vadászva a dunai ködben
öten talán? de biztos hetvenötben
arcunk a nyíló égnek odatárva
ültünk ott fenn és vártunk a csodára
melynek nyomába kis hordák loholnak
s be is érik ha nem ma hát majd holnap
vagy valamikor é így szólt az ígélet
mi vártunk hát amíg a csúcs felfénylett
s a lappangó nap kirobbant a várból
tűz lett a víz kanyargó szikrazápor
mi meg vakulva fenn a lávafényben
bámultunk le öten vagy tán négyen

és akkor jött H. hogy majd vezet minket
s jött egy útág ahol ő balra intett
mi mindjárt tudtuk: jobbra kellett volna
de csak mentünk kicsiny veszendő horda
elől persze H. mint alkalmi isten
mögötte mi egyre fogyván a hitben
nem nem tudom már öten-e vagy négyen
ott volt-e ő – mondom hogy nem emlékszem
még az se biztos álom ez vagy emlék
s ha volna mód vajon most vissza mernék
a hegyre nézni hol eltévedt csorda
megyünk tovább már mintha cél se volna
csak H. teszi még hogy ösvényt keresne
mi vánszorgunk némán elébe lesve
minden keserves lépésünk helyének
most úsznak ki bárkái lenn az éjnek

[A versek Falcsik Mari: *Változatok a szabadságra*
c. kötetéből valók, Budapest, Magvető Kiadó,
2006]

*

BARANYAI ATTILA: Budapest, Gát u. 3.
József Attila szülőháza fotó

MEZEY MÁRIA MAGDOLNA

Zsófi olaj

A nyolcadik ajtó

Kékszakállú, én adom most:
íme, itt a nyolcadik kulcs.
Csak belülről nyitja ajtód,
mely saját magadra tárul,
nem torzíthat már a fény, mely
rólam visszaverve rádhull -
nem vagyok már. Tűnhetsz annak,
ami vagy - s nemcsak lehetnél.
Senki sem lát, csak a nyirkos
várfalak közé rekedt éj.
Mássá tett a nő-jelenlét:
úgy lehattél hős, kegyetlen,
dús, gyengéd, s országgal ékes,
hogy a tükröd én lehettem,
gyöngeséged s múltad titkát
féltve is büszkén szemérmes
úgy lehattél, jó uram, hogy
volt egy asszony, aki kérdez.
S ha hét ajtód meg se látom?
Ha semmit se kérdezek meg
s azt sugallja hallgatásom,
hogy kicsit sem érdekellek?
Akkor sértve inkább lennél?
Akkor inkább lenne részem
bús magamra-hagyatottság
várad örök éjjelében?
Lettem volna - mint sok asszony -
üres szívű, pusztá szájú?
Milyen kellett volna lennem?
Mondd meg nekem, Kékszakállú!
Enyém most már minden éjjel -
és mindig is éjjel lesz már.
S vak az éj. Senkise lát, csak
a rajtam kívül rekedt vár.
Fedd magad fel önmagadnak,
mérld, amit raksz és amit dúlsz.
Kékszakállú, én adom most:
íme, itt a nyolcadik kulcs.
(1980)

Mefisztótágas

Eladó, minden eladó:
eszme, rögeszme, hit, cinizmus,
kordé, bicikli, bárka, kisbusz,
lógombóc és üveggolyó -
eladó, minden eladó.
Eladó, minden eladó:
a meggyvörös, az enciánkék,
a tűz, a víz, a fény, az árnyék,
delnő, kamaszlány és lotyó -
eladó, minden eladó.

Eladó, minden eladó:
a múlt s a pillanatnyi helyzet,
a közösség, a nép, a nemzet,
megannyi Föld- és Mars-lakó -
eladó, minden eladó.
Eladó, minden eladó:
a Hét krajcár, a Bánk, a Toldi,
Júlia, Lilla, Léda, Fanni,
Szózat, Rákóczi-induló -
eladó, minden eladó.
Eladó, minden eladó.
Forog az árú körbe-körbe,
csobog a bor, sül az ökör - de
nincs több vevő, mint eladó.
És ez azért vigasztaló.
(1980)

Thermidor

Sakálok, mit akartok tőlem?
Hogy jóllakottságunk üvöltsem
a szükség delelőjén?
Didergek a Hőség Havában
s nem hirdetem, ha bőrig áztam,
hogy a villám - verőfény.
Únt harcok eszmehulladékát
csócsálni bennem nincsen étvágy -
inkább falnám a semmit,
hiszen a gyomrunk megfeküdte
- bár szakszerűen volt lehűtve -
a rágatlan lenyelt hit.
Nem öklendek és nem üvöltök,
kidőlt kupámba újratöltök
jövőnk vörösborából
s talán utólag megemészttem
fejedelminek vélt ebédem,
ha éhem visszapártol.
(1984)

Ki számol el

Mit ér a legszentebb erény, ha
bűnnek láthatja bárki azt?
Ki sziklával rombol - mit ér, ha
belőle vizet is fakaszt?
Ki szabja meg a lét határát
s halált erénnyé ki avat?
Ki számol el a világgal,
hogy adós sehol nem marad?
Ki? Mit? Miért? Mivégre? Meddig?
A kérdések mentsége véd,
hogy ki ne egyezzen az ember
saját magával semmiképp.
(1988)

NAGY BANDÓ ANDRÁS

A versek Nagy Bandó András, az EGYIK KUTYA, MÁSIK IS és a HETVENHÉT MACSKAJAJ című köteteiből valók.

A kötetek, és a szerző más kötetei megrendelhetők a következő elérésen:

www.szamarfulkiado.hu
bando@dravanet.hu

Magyar vizsla

Most én jövök, itt vagyok ebben a sorban,
már hallhatod szólni a vizslakutyát,
és itt hever máris e hetyke csokorban,
lásd, mind, ami nyitja a mustra sorát.

Te jól tudod, életed én aranyoztam,
míg ott heverészttem a lábad alatt,
és udvaron, fűben is ott szaladoztam,
meg ott, hol a bükkös is árnyakat ad.

És hívtalak százszor is, járjuk a rétet,
hogyan fussuk a távot a hegy peremén,
már mondhatod, vállalom, mondd, ugye, érted,
oly boldogan éltünk, csakis te, meg én.

Puli

Tükör előtt egy pulika, látom,
emez meg itt a kulikabátom.
Ez meg, ha látod, furácska orrom,
egész elől, a fejemen hordom.
Ez itten, nézd, a szemem a szőrben,
szemöldököm meg fölötte, körben.
Hol is a farkam, sosem találom,
picit takarja a nagykabátom.
Szemed mereszted, hol itt a lábam,
előre lépek, ha megtaláltam.
Ez itt a lábam, ez itt a talpam,
kevéske látszik, tövig takartam.
Hatalmas szőrzet, parányi testen,
ne vess csak rajtam, ha hasra estem!

Kuvasz

Ázsiából érkeztem a magyarokkal,
sülve-főve összenőve a juhokkal.
Marhacsordát pásztorolok profi módon,
mi a fenét csinálhatnék, ez a dolgom.
Pásztorok közt én vagyok a legismertebb,
bizonyítom nektek is, ha megismertek.
Őrzök, védek, és a család agyonápol,

jó a gazdám, nem veszíthet vagyonából.
Bátor vagyok, nem mondhatják: „A mimóza!”,
szép a bundám, tegnap lettem kihipózva.

Aranyszínű kaliforniai pettyes macska

Pötytyre pötyty jön, pötyty a pötytyre,
pötytyös testem pötytyös bögre.
Van, ki mondja: pettyre petty,
pattog, mint az egyszeregy.
Mondom, így jön: pötyty a pötytyre,
össze lettem pötytyögetve.
Itt van három, ott meg egy,
mondom újra: pettyre petty.
Pötytyre pötyty, sőt pötyty a pötytyre,
ötven pötyty jön ötvenötre.
Petty a pettyre, pettyre petty,
egy tenyérnyin negyvenegy.
Pötytyös bögre, pötytyre pötyty,
tejem kidőlt, lötytyre lötyty.

Fekete-fehér tarka perzsa macska

Simítsd meg bundámat!
Látod, mily elegáns?
Meglehet, pár folttal
pórias, felemás.

Csizmácskám télies,
fehér a mellénykém,
sapkácskám kormozott
két fülem mellékén.

Nincs, aki eldöntse,
fehér folt feketén,
vagy talán fekete
folt lett a tetején.

Itt vagyok öledben,
oly jó, itt fekhettek!
Macskadalt dúdoló,
gazdácskám, csak neked.

Kék-krémszínű-fehér tarka perzsa macska

Vajon mit kezdetek ezzel az esettel:
gazdám festőművész, ezernyi ecsettel.

Ott fekszem örökké állványra lábánál,
így festenél te is, ha gyakran ott állnál.

Színeket kevert ki kékre meg barnára,
hol ebből, hol abból jutott a bundámra.

Mi lesz majd belőlem? Nem tudom, esetleg
jó lesz majd a szőrmém művészi ecsetnek.

Dühös indulatok festmény

Fény a vízen festmény, vegyes technika

Ég, föld, víz festmény, vegyes technika

A nyelvstratégiától a kulturális stratégiáig

Sokévszázados története során a magyar nyelv többször is veszélybe került. A török hódoltság idején, midőn a Kárpát-medencét nagyjából nyolcvan százalékban kitöltő magyar népesség igen nagy része esett a pusztítás áldozatául. A Rákóczi Ferenc nevéhez fűződő függetlenségi háború után, midőn a háborús veszteségek, valamint a háború végén fellépő (még a hadi cselekményeknél is gyilkosabb) pestisjárvány okozta pusztítás, illetve a nagyarányú külföldi betelepítés nagyjából negyven százalékra szorította vissza a magyarság országos számarányát. Ugyancsak jelentékeny veszteséget okoztak a huszadik századi háborúk, valamint a trianoni szerződés következményei: a repatriálások, kivándorlások, az erőszakos asszimilációra törekvő politika. Mindez csupán a huszadik században közel kétmillió fővel apasztotta a magyarság számát a Kárpát-medencében. Következésképpen ismét csökkent a magyarság közép-európai számaránya, és a magyar nyelv a térségben erősen visszaszorult. 1918-tól máig, azaz közel egy évszázad leforgása során a románok, a szlovákok és a szerbek lélekszáma (csupán a Kárpát-medencén belül) több mint kétszeresére nőtt, miközben a magyarság lélekszáma kevesebb mint egyharmadával emelkedett. Ha a magyar anyanyelvűek száma ugyanolyan mértékben növekedett volna, mint a szomszédoké (az utódállamok többségi nemzetéi), akkor most legalább húsz-huszonkét millió magyarnak kellene lennie a közép-európai régióban, és ez egyértelmű magyar többséget jelentene a Kárpát-medencében.

A magyarság jelenlegi, nagyjából 13 milliós lélekszámával (10 millió Magyarországon, másfélmillió Romániában, közel hatszázezer Szlovákiában, száznolcvanezer Kárpátalján, közel háromszázezer a Vajdaságban és együttesen vagy negyvenezer Ausztriában, Szlovéniában és Horvátországban) még így is jelentékeny népességet alkot, a Kárpát-medence lakosságának közel a felét teszi ki. (Néhány évtizede még néhány százalékkal 50 % fölött képviseltette magát.) A magyar nyelv mindezek ellenére sem tartozik a világ „kisnyelvei” közé. Sidney S. Culbert washingtoni egyetemi tanár két évtizede készült

nagy nyelvstatisztikai felmérése szerint a Földön nagyjából háromezer nyelvet beszélnek, ezek között tizenkét olyan nyelv található, amely több mint százmillió ember anyanyelve (sorrendben: a kínai, az angol, a hindi, a spanyol, az orosz, az arab, a bengáli, a portugál, az indonéz, a japán, a német és a francia), további tíz nyelvet ötven és száz millió közötti népesség beszél (urdu, pandzsábi, koreai, olasz, telegu, tamil, marathi, vietnámi, török, jávai).

A magyar nyelv ebben a rangsorban az igen megtisztelő negyvenkettedik helyet foglalja el. (Mára bizonyára az ázsiai és afrikai túlnépesedés következtében ennél hátrányosabb helyzetbe került.) Előtte olyan nyelvek szerepelnek, mint az afgán, az asszami, a malajalam, a holland, a perzsa, a lengyel, a román, az ukrán, utána pedig olyanok, mint a cseh, a szlovák, a szerb, a horvát, a svéd, a dán, a finn, az újböörög, a bolgár és így tovább. A magyar nyelv ezek szerint Európában (az orosz, a német, az angol, a francia, az olasz, az ukrán, a spanyol, a lengyel, a román és a holland után) a tizenegyedik, és több mint húsz nyelvet előz meg az európai nyelvek rangsorában. A nagyvilágban pedig ezerszámra élnek nyelvek, amelyeket a magyarnál kevesebb (jóval kevesebb) ember beszél. Nyelvünk még sincs teljes biztonságban, és ha a tapasztalt vagy éppen lehetséges veszélyeket számításba kívánjuk venni, külön-külön kel vizsgálat tárgyává tenni a magyar anyanyelvűek három nagy (földrajzi értelemben is elkülöníthető) csoportját: a magyarországiakat, a Kárpát-medencei magyar kisebbségeket és a nyugat-európai, valamint tengerentúli szétszóródásban élő magyarokat.

Magyarországon a huszadik század nyolcvanas éveinek közepe (tehát nemcsak a rendszerváltozás) óta egy nagyszabású civilizációs átalakulás ment végbe, és ez mint minden átalakulás, a kultúrák, életformák, mentalitásmódok éles ütközésével járt együtt. A széles körben tapasztalható kulturális és mentális konfliktusok természetesen kihatottak a nyelv életére is. Mindennek csak egyik velejárója és következménye az, hogy (miként sokan panaszkodják) nyelvünket kezdik ellepni az idegen szavak: a kereskedelmi elnevezésekben, a reklámokban, az elektronikus civilizáció eszközeinek használata során, sőt, a rádió és a televízió műsoraiban. A jelenség nem merőben új, nagy civilizációs változások idején rendre bekövetkezik, így történt ez a tizenhétedik század végén, a tizenkilencedik század elején is, midőn hazánkban megindultak a gazdasági átalakulás: a polgárosodás folyamatai.

Az idegen szavak és kifejezések befogadására természetesen szükség van, de inkább csak akkor, ha valamely új fogalom, jelenség vagy eszköz megnevezésére nem áll rendelkezésünkre magyar szó, avagy ilyent nem tudunk némi nyelvújító leleménnyel létrehozni. Ezért kétségtelenül szükség lenne egy új nyelvújító vagy legalább nyelvvédő mozgalomra, akár csak Kazinczy, vagy később Kosztolányi idején. A nyelvújítás mint nagyszabású kulturális kezdeményezés, mi több: mozgalom, mindig akkor válik időszerűvé, midőn a civilizációs fejlődés, a polgárosodás lendületet kap, és előretör. Így történt ez a tizenkilencedik század első harmadában: Kazinczy Ferenc nyelvújító mozgalma körül, így történt a tizenkilencedik század végén, midőn a Szarvas Gábor által alapított és szerkesztett Magyar Nyelvőr című folyóirat volt az anyanyelv védelméért folytatott szellemi erőfeszítések műhelye, és így történt ez múlt század harmincas éveiben, midőn Kosztolányi Dezső (és mellette számos tudós, író és tanár) lett a nyelvművelés apostola, következetes szorgalommal gyomlálva az élőbeszédből a felesleges idegen szavakat. A mi korunkban is folyt szívós és fáradhatatlan nyelvművelő munka, a közel két évtizede eltávozott Lőrincze Lajos jóvoltából, aki egy emberöltőn át dolgozott azért, hogy a beszélt nyelv minél magyarosabb legyen.

Ma is nyelvművelő mozgalomra volna szükség, minthogy az idegen szavak és kifejezések már-már előntik nyelvünket, kivált az üzleti életben, a cégtáblákon, az utcai feliratok között, ugyanakkor a rádió, a televízió és a közélet (a politikai beszédek és viták) maguk is sokat rontanak a társadalom nyelvérzékén: nemcsak felesleges idegen szavakkal, hanem rossz mondatfűzéssel, helytelen hangsúlyozással is. Kártékony mintát teremtve, mint ahogy a helyes mintát valamikor a színházi beszéd és a politikai szónoklat (Kossuth Lajos, Tisza István, Apponyi Albert oratori teljesítménye) teremtette meg. Ennek a nyelvújító mozgalomnak a létrehozását és magát a nyelv védelmét természetesen nem lehet egy úgynevezett „nyelvtörvényre” bízni, kivált nem olyan rendőri eszközökkel fellépő „nyelvtörvényre”, amelyet északi szomszédaink parlamentje hozott. Egy ilyen nyelvtörvény ugyanis nem a nyelv tisztaságát védi, hanem az emberek zaklatásának antidemokratikus eszköze.

A magyar nyelvet, mint legnagyobb nemzeti örökségünket és szellemi értékünket, valóban óvni és védeni kell, ezt azonban nem törvényi úton, nem büntető rendelkezésekkel (idegen szóval: szankciókkal) kell elérni, hanem

olyan „nyelvújító” és nyelvszépítő mozgalommal, amely az iskoláktól a tudományos műhelyekig, az egyházaktól a közvélemény- és nyelvformáló médiumokig áthatja a társadalom egész életét. Egy ilyen nyelvújító mozgalom megszervezése természetesen a magyar értelmiségre és ennek intézményeire hárul, tehát a Magyar Tudományos Akadémiára, az írószövetségre, a nyelvművelő társaságokra és a kisebbségi magyar kulturális szervezetekre, intézményekre, mozgalmakra. Ha van bennünk – a magyar értelmiségben, a magyar közéletben – felelősségtudat közös jövőnk, kultúránk, nemzeti létünk iránt, ennek a mozgalomnak a létrehozásával nem sokáig késlekedhetünk.

A második nagy kört, amelyben nyelvünk védelemre szorul, a kisebbségi létben élő, nagyjából három millió Kárpát-medencei magyar alkotja. Közismert, hogy az ő anyanyelvi jogaik és nyelvhasználatuk ma is bizonytalan helyzetben van, és a fölénk növekvő államhatalom általában nem ismeri el, vagy csak részlegesen ismeri el azokat az elemi emberi és közösségi jogokat, amelyek az anyanyelvi iskoláztatást, az anyanyelvi kultúra megtartását és fejlesztését, illetve az anyanyelvnek a közéletben (a közigazgatásban, a jogszolgáltatásban, a politikában) történő szabad használatát lehetővé teszik. Ezek a jogok az európai országok nagy részében: a nyugati világban ma már széles körben elismertek és érvényesíthetők. A spanyolországi katalánok, a finnországi svédek és a dél-tiroli (olaszországi) németek széles körű kulturális és területi autonómia birtokában fejleszthetik kultúrájukat, őrizhetik meg nemzeti identitásukat, de kulturális autonómiája van a dániai és belgiumi németeknek, az ausztriai szlovénoknak, sőt újabban a hagyományosan asszimilációs politikát folytató francia állam keretében élő korzikai olaszoknak is. Nem egy országban kisebbségi egyetemek is működnek, így igazán figyelemreméltó az, hogy Finnországban (Turku, svéd nevén Åbo városában) létezik önálló svéd egyetem, noha az ország népességének csak 6,4 százaléka tartozik a svéd kisebbséghez.

A Kárpát-medencében élő magyarok helyzete ebben a tekintetben általában nem felel meg az európai normáknak: a Trianon óta eltelt közel egy évszázad alatt valójában mindig nyelvi háború folyt ellenük. Erről a nyelvi háborúról és elnyomásról 1930-ban Kosztolányi Dezső a következőképpen beszélt: „Egyelőre még derengeni se látjuk azt a várva várt szellemet, mely csak annyira is egybefogná az emberiséget, mint a középkor vagy a reneszánsz. Nem látjuk azt az új

világot sem, mely a háború véréből és romjaiból keletkeznék. Csak újabb vért és újabb romokat látunk, újabb lélektiprásokat, anyanyelvek üldözését, iskolák önkényes betiltását, hírlapok elkobzását, színészek kibotozását, a lelkiismereti és gondolati szabadság ellen való újabb és újabb merényleteket.” Ez az első világháború után megfogalmazott látélet a második világháború után is, méghozzá még szomorúbb tapasztalatokra épülve, érvényben maradt.

A kisebbségi magyarság nyelvhasználata, illetve az ezt megalapozó jogi és politikai normák korántsem egységesek a Kárpát-medencén belül. A kommunista korszakban talán egyedül Jugoszlávia volt az az ország, amely a maga titóista „pszeudo-demokráciájának” a rendszerén belül igyekezett a nyelvi jogokat kiterjeszteni és ezzel a nem szláv kisebbségeket megbékíteni, de Romániában, Csehszlovákiában és leginkább a Szovjetunió által a második világháború végén bekebelezett Kárpátalján kíméletlen és türelmetlen kisebbségellenes nyelvi diktatúra irányította az eseményeket. Mindez azóta nagymértékben megváltozott, Romániában bizonyos kisebbségpolitikai engedékenységet tapasztalható (köszönhető ez a magyar párt kormányzati szerepvállalásának is), Kárpátalján váltakozó kisebbségpolitikai stratégiákkal találkozunk, Szlovákiában az utóbbi években egy türelmetlen és arrogáns nacionalizmus érvényesült, (ez talán valamennyire változni fog a nacionalista pártok választási veresége és az új: a kisebbségpolitikában is demokratikus átalakításra készülő kormányzat szándéka szerint, ámbár a szélsőségesen antidemokratikus nyelvtörvény továbbra is érvényben maradt), Szerbiában viszont mintha ismét a belátás demokratikus stratégiája venné át a szerepet.

A kisebbségi jogokat, közelebről a kisebbségi anyanyelv-használati jogokat valójában egy többszintű rendszerben képzelhetjük el, ez a rendszer a minimális jogérvényesítés igen alacsony szintje és az európai jogelveknek megfelelő kollektív autonómiák magas szintje között több lépcsőt is mutat. Az első és leginkább kezdetleges anyanyelvhasználatot a családi (rokonsági) nyelvhasználat jelenti: ezt még a legelvakultabb és legembertelenebb etnokratikus parancsuralmak is csak ritkán szokták elutasítani és megakadályozni. Az otthoni, családi nyelvhasználat a legszentebb emberi jogok közé tartozik, és a család elemi joga eldönteni azt, hogy otthon milyen nyelven beszél. Ez a családi nyelvhasználati jog azonban a legkevésbé sem azonos az anyanyelv használatához fűződő joggal, minthogy a családban

csupán a nyelv egy szűkebb köre érvényesülhet, és megfelelő műveltség nélkül – amelyet természetesen a családi élet szűkebb világában nem lehet megszerezni – az anyanyelv elsatnyul, úgynevezett „konyhanyelvvé” válik. Ez a magyar nyelv sorsa azokban a szórványközösségekben, amelyeket román, szlovák, szerb vagy ukrán környezet vesz körül.

Ennél a családi nyelvhasználati szintnél valamivel többet tesz lehetővé a szomszédsági, egyházi, községi anyanyelvhasználat joga, midőn a lakókörzetben, a kisközösségekben és az egyházi szolgálatban teljes körűen használható a kisebbségi nyelv. Természetesen ez a nyelvhasználati szint is erősebb korlátozást jelent, minthogy a társadalmi nyilvánosság legtöbb fórumát elzárja a kisebbségi közösség elől. Általában ezt a nyelvhasználatot is engedélyezni szokták az etnokratikus rendszerek, habár itt már lehet erősebb megszorításokkal találkozni, például a moldvai csángók körében, akik számára az egyházi életben sem teszik lehetővé a magyar nyelv használatát.

Az anyanyelvhasználat harmadik (középső) szintjén a kisebbségi kultúra, mindenekelőtt a kisebbségi irodalom intézményrendszere helyezkedik el. Ezen a szinten az elmúlt évszázadban erősebb korlátozások voltak tapasztalhatók. A kisebbségi irodalom, újságírás és néhány „nemzeti” tudomány (irodalomtörténet-írás, néprajz) nyelvhasználati jogai általában megengedettek, a tudományos, művészeti és közművelődési egyesületek alakításának joga azonban sokszor korlátozott, így a kommunista évtizedekben ez a lehetőség szinte egyáltalán nem tudott érvényesülni, minthogy a gyülekezési jog teljes mértékben ki volt szolgáltatva az állampárt és a titkosrendőrség akaratának. Maga a kisebbségi kultúra is csak ritkán kapott központi költségvetési támogatást, illetve a központi kormányzat (mint Szlovákiában) általában arra törekszik, hogy a kisebbségi kultúrát peremhelyzetbe kényszerítse és „szubkultúrává” tegye.

A nyelvi jogok következő szintjén a kisebbségi oktatási rendszer helyezkedik el, mégpedig teljes körűen: az óvodától az egyetemig. Ez a rendszer mindenütt, ahol magyar kisebbségi közösségek élnek, csak töredékesen létezik és működik. Minden egyes szomszédos országban akadályokat gördítenek az oktatási rendszer teljes kiépülése elé, a magyar tankötelesek bizonyos százaléka (ez lehet 30-tól 60 százalékgig) nem anyanyelvű iskolában végzi tanulmányait, és a főiskolai szintű képzésnek csupán korlátozott változatai (például tanárképzés, lelkészképzés) jöhettek létre. Holott a kisebbségi nyelvű egyetemi

képzés Európában (a szlovák és a román propaganda állításával ellentétben!) egyáltalán nem tartozik a ritkaságok közé: Spanyolországban léteznek katalán tannyelvű egyetemek, és mint már említettem, Finnországban létezik svéd nyelvű egyetem, emellett a két világháború közötti polgári Csehszlovákiában is működött (Prágában) világhírű német nyelvű egyetem, és széles körben működtek német nyelvű főiskolák.

Végül a nyelvi jogok használatának következő szintjét a közületi-politikai nyilvánosság jelenti: az anyanyelv szabad használata a közéletben, ennek intézményeiben, a közigazgatásban és a jogszolgáltatásban. Ennek a közületi-politikai nyelvhasználatnak a személyi, illetve területi autonómia ad teljes keretet és lehetőséget, erre a kisebbségi autonómiára törekszenek a Kárpát-medencei kisebbségi magyar közösségek politikai és érdekvédelmi szervezetei. Különben a kisebbségi autonómia eszméje és gyakorlata ugyancsak az európai jogelvekből következik: a spanyolországi katalán, az északolaszországi osztrák, a belgiumi és dániai német, a finnországi svéd önkormányzatok igen jó mintát és ösztönző példát adhatnak a közép-európai magyar és nem magyar autonómiatörekvések számára is. A magyar autonómia-törekvések egyelőre csupán Szerbiában (a Vajdaságban) látszanak megvalósulni, igaz, az „autonómia” kifejezést ott is gondosan kerülik a hivatalos iratok.

Ha az imént vázolt nyelvhasználati rendszer „szintjeit” egyféle fokozatosságot érvényesítő jogi „skálának” tekintjük, megállapíthatjuk, hogy az 1989 után kialakuló új közép-európai demokráciák még jócskán elmaradnak a jogérvényesítés európai normái mögött. Vannak országok, amelyek ma talán jobb helyezést kaphatnak, ilyenek Szlovénia, amely talán a legtöbbet adta a maga kisebbségi polgárainak (legalábbis az őshonos magyaroknak és olaszoknak), Horvátország, amely a balkáni háború lezárása után számottevő kisebbségi nyelvi jogokat helyezett kilátásba, elsősorban a szerbek számára, Szerbia, amely az imént mondtak szerint bizonyos önkormányzatot ad a vajdasági magyarságnak és Románia, amely az Iliescu-rendszer (és különösen a Ceaușescu-féle rémuralom) gyakorlatához képest jóval liberálisabb kisebbségpolitikát kíván folytatni. Más országok, elsősorban Szlovákia, másodsorban Ukrajna viszont szűkítették a korábbi kisebbségi nyelvhasználati jogokat, és különösen a pozsonyi kormány tart ott, hogy igen radikálisan felszámolja a magyar kisebbség anyanyelvhasználatát. Ilyen módon a szlovákiai helyzet az előbbieken leírt „ötfokú skála” második fokozatán helyezkedik el,

amely már igen radikális etnokratikus diktatúrát jelent.

Az utóbbi évtizedek demokratikus változásai valójában nem hoztak igazi áttörést és megnyugtató eredményeket a közép-európai régió nemzeti kisebbségei (és közöttük a három millió magyar) számára. Ennek ellenére vannak biztató jelek is, így mindenekelőtt az európai integráció szinte minden országban megmutatkozó igénye, emellett a határok menti kisrégiók gazdasági integrációjának kétségtelenül előre haladó folyamata. Közép-Európa történetének soron következő nagy feladata valószínűleg az lesz, hogy mindenütt le kell bontani az etnokratikus államrendszereket, és meg kell erősíteni az európai integrációs fejlődést.

Végül a magyar nyelv harmadik nagy köre a nemrég még emigrációban élő magyar közösségeket fogja át. Ennek a szóránymagyarságnak a közösségeiben is nagyjából 1 millió – 1,2 millió ember él, és erősen túlzottak azok a vélemények, amelyek szerint csupán az Egyesült Államokban 1,7 millió magyarral lehet számolni, a valóságban ennek a számnak jóval kevesebb mint a fele (600-700 ezer) vagy méginkább egytizede lehet a hiteles adat. A magyar származású amerikaiak száma valóban igen magas, ebben a tekintetben az 1,7 millós adat valószínűnek tetszik, ezeknek nagy része azonban már egyáltalán nem beszéli őseinek nyelvét, és nem érez közösséget a magyar kultúrával.

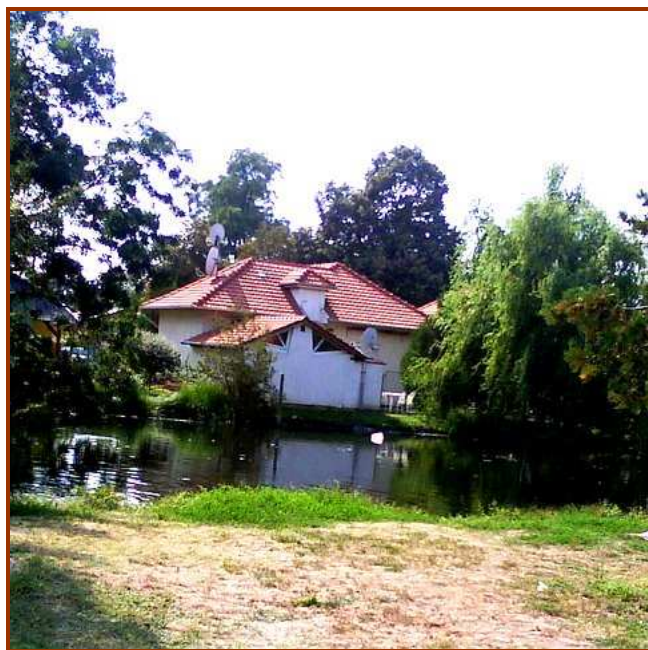
A nyugati világ magyarsága, és erre most már számítani kell, lassan elveszíti anyanyelvét: a második emigrációs nemzedék már csak törve, a harmadik pedig már egyáltalán nem beszél magyarul. Éppen ezért az ő körükben nem nyelvvédelemre van szükség, hanem a magyarsághoz való tartozás érzésének vagy a származás tudatának a fenntartására, amely mára elsősorban nem nyelvapoló erőfeszítéseket, hanem kulturális munkát kíván. Vagyis fel kell kelteni, meg kell erősíteni a nyugati világban élő fiatal magyar nemzedékek érdeklődését a magyar zene, a néptánc, a művészet és népművészet, az elődök szülőhazája iránt. Mindez a nyugati magyarság esetében új kulturális stratégiát követel, és ennek a stratégiának a kidolgozásában, megvalósításában a magyar kulturális szervezeteknek, intézményeknek össze kell fogniuk.

A magyar nyelv most: az új évezred változó és sok tekintetben neuraszténiás világában valóban védelemre, következőképpen okos, tervszerű védelmi intézkedésekre szorul. Ezeket az intézkedéseket társadalmi konszenzusra kell építeni, nem szabad elhamarkodni, és főként nem

szabad pártpolitikai érdekeknek alárendelni. Egyszer össze kellene ülnie azoknak: nyelvtudósoknak, közéleti személyiségeknek, íróknak, újságíróknak, egyesületi vezetőknek, akik felelősek a magyar nyelv jövője és sorsa iránt. Ők kezdeményezhetik azt az új „nyelvújítást”, amelynek nem kevesebb felelősséggel, leleményességgel és hatékonysággal kell érvényesülnie, mint ama réginek, amelynek Kazinczy Ferenc volt a vezére és mestere. Természetesen nem „nyelvújítási” mozgalomról van szó, hanem nyelvvédelemről, -ápolásról, -gondozásról, ennek a munkának a magyar nyelvi öntudat, vagyis a nemzeti identitástudat megerősítése az alapvető feladata (és feltétele).

Igaza van Kosztolányinak, aki 1932-ben *Pár szó a nyelvújításhoz* című írásában a következőket jegyezte le: „A nyelvet, mely eleven, folyton változó és fejlődő folyamat, sohasem lehet véglegesen >rendbehozni<, kisöpörni és fényesre kefélni, de annyit igenis elérhetünk, hogy az öntudat résen álljon és csöndben, rejtetten munkálkodjék.” Ezt a rejtett lelki munkálkodást kell megalapoznunk okosan és szívósan most: a következő évtizedekben – együttes munkával, magyarországi, erdélyi, felvidéki, vajdasági magyaroknak, tudományos és irodalmi intézményeknek – olyan átfogó jelleggel és megfontolt tervszerűséggel, hogy a nyelvstratégiából kulturális stratégia, mi több: nemzeti stratégia legyen.

[Az előadás 2010 őszén Adán a Szarvas Gábor Nyelvészeti Napok keretében hangzott el]

V. HEGEDŰS ZSUZSA: Berekfürdő-1. fotó

V. HEGEDŰS ZSUZSA: Berekfürdő-2. fotó

V. HEGEDŰS ZSUZSA: Berekfürdő-3. fotó

VERASZTÓ ANTAL

[A versek szerző *Krétarajz* című kötetéből valók]

Szöveg

az üres papírlappal bámuljuk egymást
pedig írni akartam egyet-mást
korai dolgokról, későn
elmúlt lépésekről, elfáradt lépcsőn
a halálról nem, az itt van bennem,
inkább a törtszárú virágról
szélcsendes ágról – kirakatvilágról
két gömbölyű vállról szeplőcsillagosról
betiltott szavakról, rólad, magamról.

Apollinaire

Csak megpróbált megőrizni
egy hangot
melyet még senki sem
hallott
csak el akart ültetni
egy virágot,
melyet a Föld még sose
látott
csak úgy félig elmenőben
befröcskölte ténnyel a világot
s vissza nem térő lépteivel
utolérte a megfoghatatlant.

Száz éve porosodó emlékkönyvbe

Írnék, de mit?
légy boldog ennyit.
S ha egykor bánat ér,
legyen rövid, mint e
költemény.

Önmagamhoz:

Rák a jegyem
gyere velem
öreg füzek odvába

Történik valami:

Koponyám sajog
csigolyám ropog

egy kedves arc
az elmúlás mögül
rám mosolyog

Váróterem a világ

Arad

Arad marad a metszet
minden szürkületbe veszhet
csak az a nap nem!

Déva

Megindított Kőmíves Kelemenné
örökös rabsága
befogadott magos Déva vára.

Gyulafehérvár

Fejedelmek székhelye
Előttem: Budai Nagy Antal,
Dózsa György járt erre
Horiát meg Clocát kerékbe törték
Dózsa testének darabját kapura
szögezték
magam sem tudom, mennék
vagy maradnék.

Torda

Kőszikla lábát mossa
Hesdád pataka
szívemben locsog a
hangja.

Kolozsvár

A Kis-szamos két partjára
telepedett
Mátyás király arról volt híres,
hogy itt született.

Nagyszalonta

„Küszöbről küszöbre jártam”
Előbb:
a Kölesér utcában
Utóbb:
a Csonka toronynál
a bebocsátást vártam.

Petrozsény

Valaha nagyon régen
nagyszüleim éltek Petrozsényben
Nagyapáin számára a bánya
volt az átok!
Sokkal jobban szerette a
Retyezátot.

BALOGH ÖRSE

Rám talált az alkony

Szép álmomból felébredtem,
virradtkor útra keltem,
egész nap csak mentem, mentem,
hol úton, hol ösvényeken.
Mire lábam nyomáról
rám talált az alkony,
újra csak álmodtam:
virágról, virágról,
világszép virágról.

Meditáció

Felém fut a sötétség,
az Idő órája ketyeg.
Talán nem élek hiába,
eltűnésemnek is van ára.
Bármily messzire megyek,
mint újra és újra
születő lélek,
tovább élek!

Mindig veled

Maradj velem még nekem!
úgy is ha várlak,
úgy is, ha én megyek.
Szívemben hol öröm,
hol bánat kavarg.
Ott belül, lélekben
vagyunk igazán szabadok.
Hisz velem vagy ébren,
akárcsak álmomban.
Velem vagy akkor is,
ha a közel is távol van.
Maradj meg hát nekem
úgy is, ha várlak,
úgyis, ha én megyek!

Kérkedés

Káin bűnöket is elvisel a lélek?
Vétkezz csak, vétkezz, jobb lesz sorsod,
– szól a Sátán –
az igazságnak kopott kabát lóg a vállán.

Fölkelt a nap

Melegszik a por az úton
nincs vödör a régi kúton
gyermekkorom rég nincs diófája
de jól jönne most az árnya
árnyat látnék, hűsöt kapnék
meglelném a füvek könnyét
ha meg rám is esteledne
a Hold engem nem feledne
felültetne sarlójára
csillagszemeket hintene
az enyém is közte lenne,
a tiéd is közte lenne.

Ég és föld között

Sóhajaim között
madarak szállnak.
Eltelt éveimet:
csillagokon számolom.
Ha már nem lesz másnak,
mert elfogy a holnap,
a történet befejeződik.

Mindig a fény felé

Fény felé vágyom,
mint rügyek a tavaszi
napsugárban.

Fény felé vágyom,
mert ha mellettem vagy,
lelkemben nyár van.

Fény felé vágyom.
akkor is, mikor a fák
méz-sárga leveleit hordja a szél.

Fény felé vágyom,
ha a hólepte fákon
fázósan gubbaszt a tél.

Fény felé vágyom,
mert szívem azt akarja,
míg egyszer engem is,
fénné ölel a karja.

BALOGH ÖRSE

Templom-köz színes rajz

Eötvös téri Iskola színes rajz

Evangélikus templom színes rajz

A képek egy tervezett sorozat elemei, Balogh Örse rajzaiban örökíti meg Orosháza összes középületét.

SZÉKELY LINDA

Remember*

A legszebb folyó partján sétálok, s a virágzó cseresznyefák szirmait, mintha csak az egéből hullanának, a szél mindenhova szétfújja. A parton tovább haladva, egyszer csak egy fiú jön velem szembe.

Arcán szomorúságot láttam, s a nap meleg sugarai ellenére összehúzta magát, a fejét pedig lehajtotta. Rövid, vállig érő haját ide-oda fújkalta a szél, s én hiába nem ismertem őt, aggódtam érte.

Hirtelen, mintha kirázta volna a hideg, összefonta a karjait a mellkasán, majd lekanyarodott az útról, és leült egy közeli padra. Tovább sétáltam, ám nem messze tőle megálltam, s többször is lopva felé pillantottam. Féltettem, tudni szerettem volna, mi bántja.

Pár pillanat múlva felkelt, s felém indult, mire én gyorsan visszakaptam a tekintetem a folyóra. Ahogy mellém ért, félve ránéztem, ám ő a vizet nézte. Visszafordultam a folyó felé, s a felszínen úszó szirmok között megláttam a tükörképünket.

Ismét felé fordultam, hogy végre megkérdezzem miért olyan szomorú, ám ekkor találkozott a tekintetünk. Ahogy a barna szempárba néztem, éreztem, ahogy a szívem egyre hevesebben ver, s képtelen vagyok megszólalni. Még egy apró mozdulat megtételére is képtelen vagyok...

Aztán, amikor pislogok egyet, hirtelen eltűnsz. Hiába nézek szét és kereslek, te már nem vagy ott. Teljesen nyomtalanul eltűnsz az életemből, s én mégis úgy emlékszek az első találkozásunkra, mintha csak tegnap lett volna...

*Emlékezz (angol)

Utakata*

– Nishi-chan, mit csinálsz? – kérdeztem a mögöttem ülő, rövid hajú fiútól, de ő nem válaszolt.

Kíváncsian a pad fölé hajoltam, s láttam, hogy éppen valamilyen előadó nevét véste a fába.

– Őket hallgatod? – kíváncsiskodtam tovább. Ő csak bólintott.

Soha nem beszélt sokat, és barátai is alig voltak. Úgy érzetem, én közéjük tartozom, hiszen

elég sok időt töltöttünk együtt, mégis, sokszor gondoltam úgy, hogy egyáltalán nem is ismerem...

Egy épület hátsóbejáratánál állva vártam, hogy végre kijöjjön, aki idehívott. Már percek óta állhattam ott, amikor úgy döntöttem, leülök a közeli padra. Az utca gyéren volt megvilágítva, így a fényviszonyok miatt kissé ijesztő volt egyedül lenni.

Pár pillanat múlva csapódott az ajtó, s egy kapucnis alakot láttam kijönni. Felkeltem, és felé siettem, majd mikor elhaladt mellettem – az arcát ugyan alig láttam –, de éreztem, hogy ismerem őt. – Nishimura? – suttogtam halkan, mire ő megállt.

A kezemet a vállára téve próbáltam az arcára nézni. Ő azonban lerázta a kezem, s még jobban összehúzta magát, hogy ne láthassam. Ám az a pár pillanat is, amíg láttam, aggodalmat ébresztett bennem. A szeme könnyes volt, a szája pedig kicsit véresnek tűnt.

– Kyo! – kiabált hirtelen valaki, mire félősen összerándultam.

– Ez csak Toshiya – hallottam a suttogását, s mire felé fordultam, ő már tovább ment.

Csak néztem utána, s ahogy Toshiya mellém ért, éreztem a szemeimbe gyűlő könnyek forróságát.

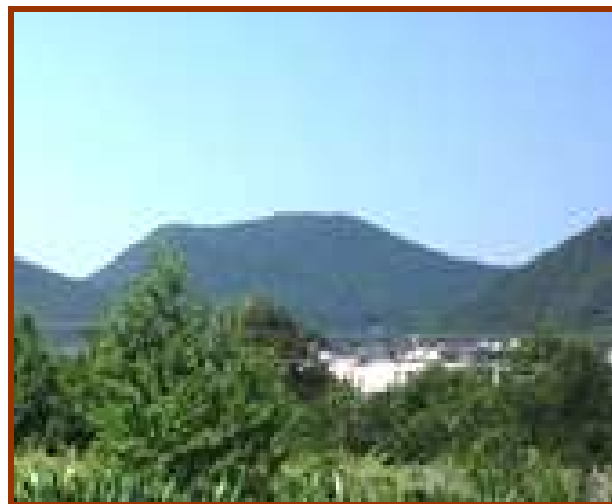
– Mi történt vele?

– Elzárkózik... Mindenkitől... – válaszolta, ahogy átölelt.

„Miért?” csak ez járt a fejemben.

Miért nem ismerhetem meg őt soha teljesen?

*Mulandó (japán)

DARVAS JUDIT: Zempléni táj-1,
Koporsóshegy fotó

Szél szárnyán

A puszta tény, hogy vagy szárnyakat ad,
átrepülök tájon, házakon,
házadhoz érve beleszek hozzád
sarkáig kitárt ablakodon.

Nem jártam még nálad, csak a képzelet
rendezi be a kicsi szobád.
Barátságos, meghitt. Ott ülsz asztalodnál,
rendezed iratok halmazát.

Kedvenc költőd, Babits szelleme veled él,
átéled minden gondolatát,
és érted, érzed, szívedbe vésed
versének minden ékes szavát.

Ott jártam nálad gondolat szárnyán,
azt hitted szél, mi hajadba túrt,
pedig én voltam, arcod simítottam
és homlokodra az én csókom hullt.

Egyszer majd talán eljutok hozzád,
együtt olvassuk a verseket,
addig szél szárnyán, vagy szívem vonatán
repít el hozzád a képzelet.

Tárd ki ablakodat! Ha arra járok
hadd surranjak be szobádba én,
s hogyha lefekszel, hallgasd mit mesél
házamból hozzád elszálló szél!

Ringasson, ringasson édes álomba
szél szárnyán küldött magyar mese,
mit csak neked küld öreg barátnőd,
aki Erdélynek szerelmese.

Segít a természet

Felhópárnán hozzád szállok,
valahol majd rád találok.
Napsugárba kapaszkodva
ereszkedem ablakodba.

Ha a szellő megsimogat
én simítom az arcodat.
Holdsugárral szövetkezve
álmot küldök a szemedre.

Csillagszemek ragyogása
mind a te álmod vigyázza.
Felkelő Nap csókja reggel
ébreszt, s hív egy üzenettel:

gyere, várlak, úgy hiányzol!
Ajtóm előtted kitárom.
Pattanj te is egy felhőre,
kapaszkodjál a szellőbe!

Neked is majd segítenek,
a karomba röpítenek,
s minden bűt, bajt elfelejtünk,
báránfelhőn táncot lejtünk.

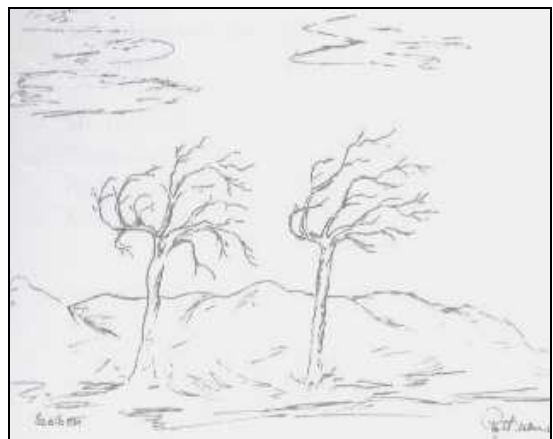
...de ha nem jössz, bánatom
zúgó széllel siratom,
s hagyom hogy az álmom
szürke köddé váljon...

Simogató szellő

Illatos szellő simítja arcom.
Szerelem illata van.
Tovább simogat, szoknyám lebbend,
bokámnál kis port kavar.

Kezedet érzem szellő simításban.
Ne suhanjál még tovább!
Túrj a hajamba, lopj csókot számra,
vállamat ölelj át!

Simogass, simogass! Ne változz széllé!
Nem kell a vad szerelem.
Szellő susogása a hangod zenéje.
Édes dal a szívemen.

CSEH SAROLTA: *Szélben* grafika

Nyugdíjasok

A vendéglátó egység a főúttól nyíló keskeny mellékutcában üzemelt, egy emeletes ház földszinti, nagyobbik részét foglalta el. Ütött-kopott tábla hirdette létezését Nem kocsma volt, nem is holmi talponálló, közismert nevén „köpködő”, hanem egy polgári ízléssel berendezett szórakozó helyiség. Ovális pult fogadta a belépőt, előtte hosszú lábú bárszékek, három asztal, körülötte kényelmes ülő alkalmatossággal. Hátsó falát tükrök ékesítették és a földi örömekre néhány teltidomú, hiányos öltözetű hölgy fotói emlékeztették a vendégeket. Szomszédságában, egy szűk irodában, fiatal ingatlanközvetítő cég tulajdonosa próbált megélni az árfolyamok ingadozásából.

A délelőtti gyér forgalmat átutazók, szenvedélyes kávézók, és azok a csellengők adták, akik poharazással próbálták unalmukat elűzni. Amikor a délután estébe hajlott, szállingózni kezdtek a törzsvendégek; zömében nyugdíjasok, hogy néhány pohár bor mellett még vacsora előtt megvitassák, „elrendezlek” a világ sorsát.

Szokás szerint a régi épületek valamikori tervező mérnöke nyitott be. Kamasznak látszott ösztövére alakjával, és amikor csoszogó léptekkel a bárszékhez ért, felkuporodott rá, szétnézett annak magasságából és fehér haja megcsillant a fényben. Nem sokáig árválkodott, mert mire kis fröccsét elszopogatta, jókedvűen hangos üdvözléssel érkeztek kebelbarátai. Rövid idő alatt a helyiség megtelt olyannyira, hogy tűt sem lehetett leejteni. Amikor a társaság túljutott az első kortyok élvezetén, a felettük trónoló, aki egyúttal a közösség heccmestere is volt, bedobta az első témát.

– Bajnok lesz a Fradi!

– Majd ha augusztusban piros hó esik –vágott vissza egyszerre két újpesti szurkoló.

– Mi bajotok van a csapatommal? – Harsant a kérdés.

– Az, hogy már csak neve van, és a másodosztályban is bukácsol.

– Második helyen van, Ti jólelkek.

– Persze most is kikapott valami falusi csapattól.

– Ez az összes problémátok? – vetette közbe az egykori kőműves mester, akinek ábrázatát az elfogyasztott vörösbor már színesre festette.

– A vizitdíjról szeretném hallani a véleményeteket, amit most akarnak bevezetni.

– Miféle vizitdíjról szónokolsz, István?

– Nem hallottad?

– Még nem!

– Arról van szó, hogy ha orvoshoz kényszerülsz, 300 Ft-ot kell leperkálnod, és csak azután kúrálják a bajodat.

– Nem hiszem el!

– Pedig így van – győzködték többen is a tamáskodót.

– Negyvenkét évig vonták tőlem a hozzájárulást. Most, ha beteg leszek fizetnem, kell azért, ha igénybe veszem a szolgáltatást? – Szólt meg kétkedő hangon a volt banktisztviselő. – Valahol sérti az igazságérzetemet. Hol van az a tömérdék pénz, amit eddig én és több millió társam befizetett?

– A nagy kalapban, amit akkor dézsmálnak meg, amikor akarnak - csattant közbe egy hang.

– Nem értelek benneteket – vette át a szót a volt funkcionárius.

– Mit nem értesz?

– Azt hogy azon a néhány filléren siránkoztok.

– Csak Te ne szólj egy szót sem, a Te nyugdíjad meg a miénk ég és föld – torkolták le többen is.

– Ne sajnáljátok, megoldoztam érte.

– Dehogy irigyeljük, csakhogy mi termelőmunkát végeztünk, beleszürkülve az átlagba, Te meg kiemelt munkakörben lógattad a lábad és gyártottad a brosrákat – paprikázódott fel a kőműves.

– Elég legyen! – harsant a vitaindító hangja. – Kérjük ki inkább Józsi bácsi véleményét a témáról.

A felszólítottat, akinek vállait már közel kilenc évtized súlya nyomta, az uralkodó osztály sokáig a társadalom periferiáján tartotta. Vétke az volt, hogy a II. világháborúban a keleti front tartalékos hadnagyként egy hadosztály törzsszázában teljesített szolgálatot. Amikor a nagy áttörés történt, csonka csapatával addig állt ellen, amíg a parancsnokságot ki nem menekítették a bekerítésből. Ez alatt százada maroknyira fogyott és mivel felettesei elestek, végül ú vette át a parancsnokságot. Fogságba esett. Amikor kiderült cselekedete. 10 év kényszermunkára ítélték. Letöltötte a kemény éveket, melyek annyira megviselték, hogy felesége az első találkozásuk alkalmával hitetlenkedve fogadta és nehezen tudta azonosítani. Tanári pályáját nem folytathatta, ám a hatalom megengedte, hogy egy vállalat portásaként szerezze meg nyugdíj jogosultságát. Jelenleg abból, és néhai párja után járó özvegyi nyugdíjból egyedül tengeti életét. Csend támadt, amikor megszólalt.

– Furcsa világ már az én világom – kezdte. – A múlttól ugyan nem tudok elszakadni, de a fejlődést elismerem, ami elé nem lehet gátat emelni. Én még palatáblán kezdtem a betűvetést, ma már

természetesen nevetségesen hangzik. Érték én mindent, csak egy fáj, amibe nem tudok belenyugodni. Éjszakánként, ha felébredek, megelevenednek az emlékek, a sok szörnyűség, amit átéltem. Látom fiatal bajtársaimat, akik mellettem adták életüket, hazájukért csonkultak és fagytak meg. De miért? Kiált fel bennem a megválaszolhatatlan kérdés. István királyunk Szűz Máriának ajánlotta országunkat. Attól kezdve a szent Haza védelmére indultak harcba eleink. Mi is a szent határok védelmére esküdtünk. És napjainkban országló nagyjaink közül az egyik kurva országgá, a másik részvénytársasággá silányította le ezt a hazát, aminek védelmére annyian, de annyian áldozták életüket az évszázadok során! Hiába való volt? Ide vezet a vagyon, a hatalom, az aranyborjú imádata? Tudjátok, a testi fájdalom idővel elmúlik, vagy belehal az ember. A lelki fájdalom azonban kínoz, gyötör és elemészti hordozóját. Én ennek a betege vagyok – emelkedett fel a székről a sokat megélt férfi. A némaságot az építész-mérnök törte meg.

– Józsi bátyám, engedd, meg hogy meghívjalak egy pohár borra.

– Köszönöm, barátom, de nem lehet. Az adagomat már elfogyasztottam, tudod a 87 év kötelez. Szeretném meg élni még azt a napot, amikor ebben a hazában ismét itthon –, és magyarnak érezhetem magam.

V. HEGEDŰS ZSUZSA: Berekfürdő-5. fotó

V. HEGEDŰS ZSUZSA: Berekfürdő-4. fotó

V. HEGEDŰS ZSUZSA: Berekfürdő-6. fotó

„Velence” festmény

„Az ég vörös színe...” festmény

Őszi emlék

Elvitt a poros autóbusz,
csak a szilvakék kabátod, méla tekinteted
maradt nekem, mely kutatott
a hórihorgas emeletek felé:
s én a szemed GYÚJTÓPONTJÁTÓL
egyre-egyre távol estem

2.
Ahogy távolodtál,
egyre kisebb-kisebb lett bennem
a megszokott melegség:
nőtt és nőtt a tegnap est, s a ma közötti
távolság mély szakadéka,
minden parányibb, a tegnapi,
a tegnapelőtti csodálatos napnál,
amit e másodperc töredékéből
fogott meg szerencsés ihletem,
a reszkető ősz sokszínű vegyületéből
szedtem össze azt, ami énünkben
közös, hogy emlékeinken eltűnődjek.

3.
Elvitt a poros autóbusz:
csak a szilvakék kabátod kékjét,
nagy gesztenye-szemed
hagyta nekem, s állok a boldogság
kitaposott SZENT útján, vénámban
az ó és az újvilág emlékei égnek, s én e SZENT
TÚZNÉL
némán
melegszen, melegszen, melegszen!
1976

Visszajössz-e még?

A pályaudvar szürke betonszárnyai
mint esernyők feszültek felettünk.
Bennem az izmos dróthuzal rezgett,
amikor otthagytál és elmentél.

A szürke hétköznapiok egérfogói
magányom börtönébe zártak,
elhagyott lelkemben
társbérlem a bánat.

Útközben hazafelé
a levelek halk susogása
hangod hozta felém,
s ahogy néztem,

kigyúltak a csillagok
szemed tengerén!

Hiába kerestem ott fenn az igent,
az univerzum teljes közepén,
azt a szót, hogy „visszajössz-e még”?
Nem találtam a csillagok mezején!

Vérző szívek

Aludj, kedvesem!
Jobb, ha nem kérdezed, mért rogytam
magányomba – e kínzó álmokért,
amire felébredsz:
az ősz lágy lombjain,
vékony erekbe csurran a Nap arany esője,
az elmúlás itt kopog az ablakon,
és a holt levelek,
álmokat kergetnek az utakon.

2.
Még itt vagy bennem, legbelül:
szemed lágy sugara a reményem,
amely éltet és biztató.
Óh, vigyázz a fényre,
soha ki ne aludjon.

3.
Hol az a fény, mely ily sebeket gyógyít?
Mely az a szó, amitől szíved kinyílik!
Hol az a nap, s óra, perc,
mely mindkettőnknek felejthetetlen
tisztá hitet ad?
S hol az az éj, amikor szíved örökre befogad?

4.
Már érzem a közelgő Nap zúgó viharát,
mely széttépi hófehér lelked
hozzám kötő drága fonálát,
s mint két vérző szívű ember:
keressük egymás fuldokló szavát!
1981 október 26.

[A versek ÚJFALUSSY TÓTH ENDRE:
Hetvenkét év után című, novellákat verseket
tartalmazó kötetéből valók.]

„A béke méhe”

Hűvös holdfény
csillant a tó vizében;
sorsom kemény,
száraz lombját letéptem.

Megfürödtem
mosolyod hús tavában,
karcos csöndben
hűséged tükrét láttam.

Szembefordult
jelenemmel a múltam:
bealkonyult,
semmiből se tanultam. –

Felborzoltam
nyugodt vizét a múltnak...
Hangod csobban,
s szívembe békét hoznak

körkörösén
elcsituló hullámok,
holdfény-ködben
magam megadva állok:

meghajolva
előtted, jóság, hűség,
s homlokodra
csókesőt hint a derűs ég. –

Zátony

Korallzátonnyá kövült érzést
rejt életem kétségek tengerében,
nem tudva, mélyből felcsapódott
törés-hullámok fodros taraját
mi csapkodja-köpi ég felé,
hogy visszasimuljon békülő habokba,
mérgezze meg túlpartos jövőm,
kifütyülve látomásokat,
miket ész-kontroll megválogat.

Dörömbölés tombol legbelül:
lázadás-láva zátonyomra hűl. –

Mondóka-satupofák szorításában

„Élesítem körmömet,
várom az ördögöket.”

Kivéreztem a szívemet,
kérdem a kígyót, mit nevet;
összeroppantja életem,
csontom tördeli száz helyen...
A kínok között nincs szünet.
Porban megannyi kövület:
öröm, közöny és fájdalom
préselte dicsfényt s rágalom. –

Ki elhiszi, ki nem hiszi,
egérlyukba egér viszi,
mint a kihullott tejfogot,
mit az Isten is elfogad;
ártatlanságom zálogát,
ad érte átkot és csodát. –
Keréketört sorsom liheg,
suttogni bírja csak: minek?

„Zsip-zsup, kenderzsup,
ha elázik, kidobjuk.”

Kéz a kézben

Emlékekké aszott sóhajok
körültáncolnak ferde szemmel;
„Páros titkodat ne feledd el,
ami reményekkel ringatott!”

Csúszó-mászó gondok feszülnek
rokokó illat-keszkenődre.
Könnyes mosolyod mért sütöd le?
Hagyd összekulcsolva kezünket! –

Lenyugvó napra arcpírt mázol
kackiás szakállú szél-piktor.
Elkésett csíz rikkant-csivittol,
tolla fejünkre hull az ágról.

Tekintetünk összefogódzik,
szív-csönd párnáinkba süppedünk;
fülünk nem hallja, nem látja szemünk,
ahogy gyertyáink égnek...csonkig

Égi madár

(naiv tanmese a 21. századból)

Melyik a tükörkép, melyik a való?
Melyik az angol mén, melyik a faló?
Melyik a kis falu, melyik délibáb,
és melyik a lepke, és melyik a báb?

Folytathatnánk tovább a kérdéseket;
ha nem termett a nyár, mit hoz a teled? –
Hangya szorgoskodik, tücsök muzsikál,
ha nem feszül a húr, nem szól a gitár...

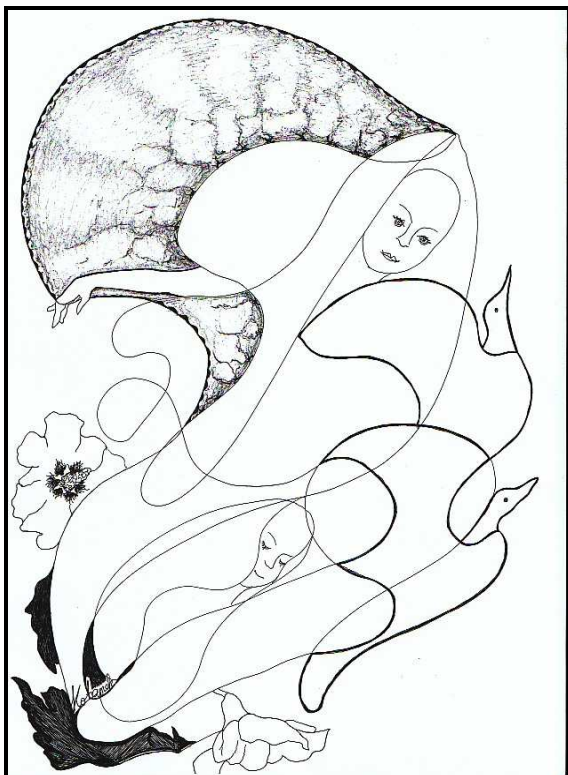
Bírdad zenére a napfény-húrokat;
az égiháború vad parancsot ad.
Ha társaddal beszélsz, szíved nyílt legyen,
s úgy szólj, mint Isten szólt a Hóreb hegyen!

Mert a szónak s tettnek mindig súlya van. –
Cél elérésének rögzös útja van.
Te csak tedd a dolgod, ami rád talál,
s boldog leszel s szabad, mint égi madár.

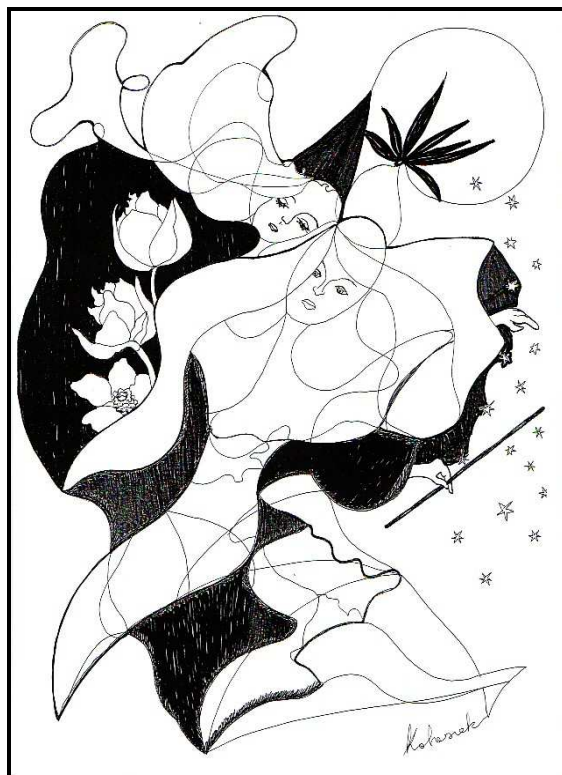
KOTASZEK HEDVIG:

*Volt egyszer egy öreg király, és annak három
lánya... grafika*

KOTASZEK HEDVIG:

Zenefátyol grafika

KOTASZEK HEDVIG:

Varázslat-2 grafika

GY. FEIGE MÁRTA

Kikötő fotó

„A felkelő nap háza” fotó

Ellenfényben fotó

GY. FEIGE MÁRTA

Merengés...

Gondolni a múltra, tán már nem
érdemes,
visszaidézni azt, ami úgyis
elveszett...
Én mégis megteszem, s merengek
gyakran
sok szép emléken...
Nagy szerelmek, kedves szavak,
vajon hová lettek?
Elrepültek, s múlt ködébe lassan
belevesztek.
Miért ígér az ember földöntúli
csodát,
s miért hiszi a másik ember
megtévesztő
szavát?
Hagyjuk, hogy szívünket elvigye
valaki,
hagyjuk, hogy felhőkig emeljen
valami...
Mert jó érzés a szerelem, ha
viszonzásra talál,
s nem repül a nyárral, mint a
költöző madár...
De sajnos elszáll, a szél fújja tovább,
és másnak ígér újabb, földöntúli csodát!
Te ott maradsz árván, egyedül,
szíved a múltba újra elmerül,
s nem érted, fel nem foghatod,
a múltat vissza miért nem hozhatod...?
Csak az emlék, mi belőle marad,
nyugodni nem hagy,
és sebként felszakad.
Fájni tud nagyon...de idővel
megszokod,
könnyet már nem ejtesz,
csak várod a holnapot, s vele a
szerelmet, várod a nagy érzést, mely
megérint s felemel...
Az évek peregnek, lassan megöregszel,
de sosem fogod tudni, ki miért hagyott el...

Elillan bánatom

A színes forgatagban
tétován lépkedek,
tűnődve cipelem
bánatos lelkemet.

Talpam alá friss fű simul,
fönn a tiszta kék ég ragyog,
a bolond szél vigasztalgat
mindig, ha rosszkedvű vagyok.

Gesztenyefa árnyékában
a múltamon merengek,
legyezgetnek, simogatnak
a hétujjú levelek.

Mögöttem az élet,
sok kellemes emlék,
de jövőbe látni
nem nagyon szeretnék.

Rettegve gondolok
a fénytelen holnapra,
bár szívemben a remény
bizakodva mondja:

Valentin napra

Tiltott gyümölcs, legvadabb, sejtelmes álom,
mert a szerelem magasra emel,
vágy, szenvedés repít fel.
Gyönyörű, mert kisugárzása van,
megszépülsz tőle, kipirul arcod,
boldogság mámorító illata magával ragad.
Oly jó, ha ezt viszonozzák,
szeretnek nagyon,
érzelem érzélemre talál.
sok ember ezt nem tudja,
soha nem érzi.
De hidd el, soha nem késő,
ezt meg kell érezni,
csak engedd szívedet barangolni.
Eljön a mesebeli király,
a rút kiskacsából,
hercegnőre talál.
Hát ne késlekedj,
tárd ki szívedet,
engedd, hogy te is ezt megérezd,
mert jó dolog, ha téged is szeretnek ...

Volna kicsi fészke

A fényt és a csillogást mindig
szerettem,
születésem óta, folyton azt
kerestem,

de nem tudhatta senki, mert lelkembe
nem láttak,

a szerencse szeszélyét, vak hittel
szolgáltam.

Játszottam a gondolattal:
gazdag leszek egyszer...!
közben persze robotoltam,
hisz élnem is kellett...!

Kezemben hatalom,
s maradvá utamon,
segítenék nektek
– szépen elterveztem.

Élni, mint a madár
– olyan szabadon –,
de az embernek nem jár
ekkora hatalom.

Fényt és csillogást hiába
szeretne,
messze elkerüli Fortuna
szekere.

A legtöbb ember szegénynek
született,
de viseli bátran, mert a lelke
gazdag,
embersége az, mellyel
nyomot hagyhat...

Épít kicsi fészket,
oltalmazó várat,
életének tisztességgel
teljesül a vágya!

Volna kicsi fészke,
oltalmazó váram,
a naptól kapják fényességet
– ez a titkolt vágyam!

Emlékek tükrében

Miért van az, ha nézlek,
Ma már semmit sem érzek.
Elvesztetted varázsod,
Mi régen a kincsed volt.

Nem látom már magamat
Szemed tiszta tükrében,
A hajdan izzó parazsat
Kicsi szívem fészkeiben...

Nincs már ragyogásod.
Elszürkült emlék vagy,

Mi valaha csillogott,
Fénye vajon merre van?

Igaz sem volt talán...?
Bár őrzi „emléktárgy”,
Néhány megfogható anyag,
Mi az „örökből” maradt...

Menj hát, keress új utat,
Próbáld újra és újra,
De szívedben haraggal
Ne térj nyugovóra...!

Tanuld meg, hogy az Élet,
Az ember igaz tanítója,
Ő bármit számon kérhet,
Mert sorsod alkotója !

Teraszon fotó

Egy tulipán életrajza

„Amikor először tettem említést arról, hogy megírom az életrajzomat, a környezetemben lévő tulipánok mind nevetésben törtek ki, mondván, írni csak az tud, akinek papírja és tolla van.

Hát ezekkel én valóban nem rendelkezem, viszont ezért is írok gondolatban. Hiszen akinek „feje” van, az ugye képes a gondolkodásra. Mivel ezt az érveimet senki nem tudta megcáfolni, hozzá is fogtam a megvalósításhoz.

A kezdetekről szinte semmi élményem nincs. Az akkor történeteket valaki másnak kellene megírnia, aki már akkor is ott volt, amikor a lényemet rejtő hagymácskát a kertészkedő kedvű öreg hölgy ledugta a földbe, és gondosan rányomkodta a porhanyós talajt.

Valószínű, a tavaszi nap, és a májusi langy esők együttesen keltették bennem az első bizsergető érzést, mely a testemet formázó zöld szár gyors növekedését eredményezte. Kellemesen csiklandó emlékeket elevenít fel a levelek kibújása is, de az igazi mámorító érzés akkor fogott el, amikor a szoros bimbóból kibontakoztak a szirmaim.

Jaj, hogy mit aggódtam a színük miatt! Vajon szűziesen tiszta, de jellegtelenül fehérek lesznek, esetleg rikító sárgát kell viselnem életem végéig? Leginkább persze a piros után áhítoztam, mert az a legszebb szín, a tűz színe, ráadásul fiatalos külsőt is kölcsönöz. Szerencsém volt, piros lettem.

A környezetemben persze mindenféle szín előfordult, még cirmos is akadt a szomszédok között, de hamarosan rájöttem, így voltunk szépek. Életem, társaimmal együtt, az előkertben folyt. Ez afféle díszkert volt, középen sziklacsoporttal, benne a kövek között apró, pozsgáslevelű zöldek, és kis tarkaszirmú virágok bújtak meg. Mi, tulipánok, félkörben fogtuk közre a kis halmot, tömött sorokban álltunk egymás mellett és mögött. Amikor fújt a szél, mint színes pillangók tengere hajladoztunk jobbra és balra, félő volt, hogy egyszer csak fölrepülünk. De miért is akartuk volna elhagyni a szülőhelyünket?

Mögöttünk öreg ház fala magasodott, előttünk rozsdás kerítés emelkedett, de mindez nem zárta el előlünk a világot. Nem csak a szél susogta el minden nap a kert távolabbi részének híreit, a rovarok is rendszeresen látogattak bennünket. Néha kis féltékenykedés is kitört közöttünk, amikor egy-egy méhecske gyakrabban látogatta meg valamelyik társunkat, mint a többit, de azután hamar helyreállt a békesség.

Kutyát, macskát nem tartott az öreg hölgy, gyerek se volt már a háznál, nem kellett tartanunk attól, hogy letarol, eltipor, vagy kitépked bennünket bárki.

Szép volt így ez az élet.

Kár, hogy e pár hét gyorsan eltelt. A napsugár még ugyanúgy csókol, a szellő hordja a híreket, s az eső is meghozza nap mint nap a felüdülést, de a testem már lankad. Félek, hogy egykor élettől duzzadó, hetykén feszülő, mára meglazult piros szirmaim egyszer majd mind lehullanak.

De mi lesz azután?

Néhány öreg társunk azt mondja, hagymáikat korábban szíromhullás után a földben felejtették. Ők állítják, több ilyen szép tavaszt is megérték. De vajon valóság ez, vagy csak beteljesületlen vágyakozás?

Érzem, gyengülök. Egy remegéssel utolsó, legszebb szirmom is földet ér, álom borul rám, és nem tudom, csak remélem, hogy jön még számomra is új tavasz...”

Virágos jókedvemben

Buszban ülve, kifelé bámultam az ablakon. Mellettem hol gyorsabban, hol lassabban suhant el a táj. Utam erdőn vezetett keresztül. Az útpadka füves volt, de koratavas lévén, nem zöldellt, hanem sárgállott. Na, nem a pázsit száradt ki, csupán a zsenge zöldet szinte elnyomta a tengernyi bolyhos fej, a gyermekláncfű sárga gombjai.

Eszembe jutott, még nem is olyan régen, nem tudtam megállni, hogy a tavaszi réten járva le ne tépjek egy kazalnyit belőlük. Hol vázába szánva, azzal a tudattal, hogy estefelé a szirmok bezárulnak, és nem marad más, csak a zöld, babszemnyi gubó. Hol azzal a céllal, hogy koszorút kösse belőlük, mintegy környezetem előtt is fitogtatva ebbéli jártasságomat. Aztán egy idő után rájöttem, a virág meghal, ha letépi, elfonnyad, a birtoklásával járó öröm elvész, szomorúság lép a helyébe. Ma már nem tépnék le egyetlen vadvirágot sem. Úgy szép, ahogy, és ahol van. Mindenki a maga helyén ér a legtöbbet.

Az utat szegélyező virágfolyamot látva, kedvem támadt leszállni, és megsimogatni a kis sárga pihés fejeket, megcirógatni, összeborzolni őket. De hagyni ott és úgy, ahogy az anyatermészet megteremtette azokat. Mert a virágok valójában csodák. Mindegyik valóságos remekmű, egy kis ékszer, mellyel a természet megajándékozott bennünket. Az egyetlen örökérvényű dolog a világon, melyben csalódní képtelenség, a valós természet. Mely soha nem csal meg, nem csap be,

mindig csak ad, és amit ígér, biztosan betartja. Nincs tavasz kikelet nélkül, a fák lombosodnak, a virágok bimbót növesztenek, kitárják kelyhüket, általuk lesz színes, élvezhető és élhető a világ. És mi a tél? Csupán szünet, a pihenés ideje. A nagy erőgyűjtés, készülődés a tavaszra, amikor aztán kirobban az élet, burjánzik a sok zöld, kemény levelek, bársonyos szirmok, kéjes illatok, színorgia....Lehet ezt nem csodálni? A Föld ereje, gazdagsága annyira nyilvánvaló. S ha jön a nyár, a tobzódás fokozódik. A színek páratlan kavalkádja, s egyre nemesebb virágok nyílnak, melyek szépek a szemnek, de talán a szerényebbek, kedvesebbek a szívnek. S e gondolatoktól egyszeriben jókedvem lett, virágos jókedvem.

Balerinák

Újra tavasz van. Kell ennél több?

A természet téli, tetszhalott állapotából feléledt, ábrázata mosolyra derült. Megrázta magát, lehullajtotta tavalyról megmaradt száraz leveleit, elhalt ágacskáit, új gyermekeket dajkál már, a friss rügyeket.

Szinte látni, mint húzza, egyenesíti ki a sodort rügyecskékből a hamvaszöld, zsenge leveleket a napfény, a locspoccsal mosdató, langy tavaszi eső. Elsők közt, a barkát és az aranyvesszőt követően, virágoznak a mandulafák. Rózsaszínű habként borítják ágaikat a virágok. Azután a cseresznyék, a meggyek, az alma- és körtefák. Nem is menyasszonyok, balerinák. Bájosak a fodros, fehér-rózsaszín tütüben.

Lábujjhegyen állva parádéznak. Karjaik a magasba emelkednek, törzsük egyenesen kihúzva, koronás fejüket az ég felé tartva, bájos, lenge lányként hajladoznak a húsvéti szélben.

Gyönyörűek vagytok gyümölcsfák, a szépek szépei! Szépségetek végtelen, és a világ körforgásában, ti hozzátok el az örök megújulást...

Trillák

Egy kerek évből öt hónapon át, szinte minden nap, az ébresztőóra csörgésére nyílik a szemem, aztán, miután nagy nehezen magamhoz térek, általában, fel is kelek.

Nem úgy az év további részében, a maradék hét hónapban.

Akkor ugyanis, az óránál sokkal kedvesebb, barátságosabb hang ébreszt, az ablakom előtti fák

lombkoronájában tanyázó, nálamnál is korábban kelő madarak hangja.

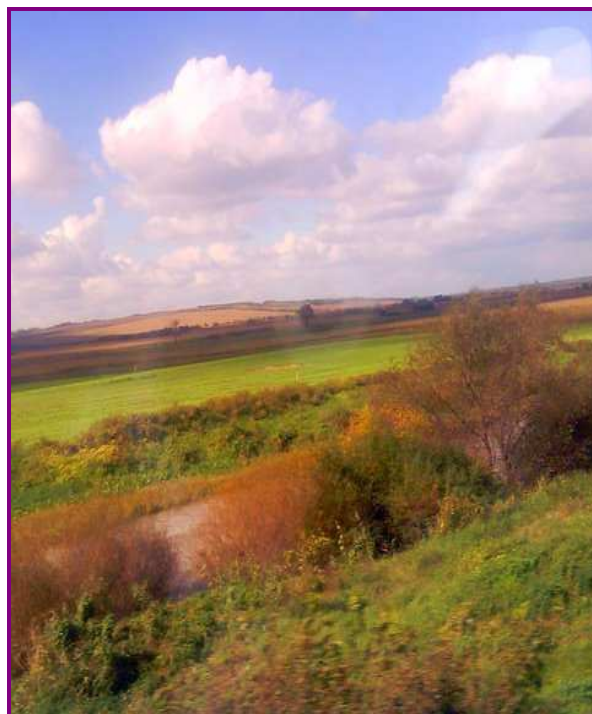
Ezek között aztán akad mindenféle csodás trilla, rigófüttyel kevert verébcsivít, s a tarka-barka had csicsergésébe vegyülve, nem marad el a harsogó „kicsit ér”, s a „nyitnikék” sem.

Nappal a kuvikot hallgatva számolom, éveimből mennyi van még hátra, s néha bagolyhuhogás is hallatszik. A fekete-fehér-piros tollú fakopáncs csak kopogtat, miközben keresve kutat és gyógyít. Furcsán, rövidet kotkodálva kiált hajnalok-hajnalán a fácánkakas, azonban a szarkát nem cserregő hangjáért, inkább díszes tollruhájáért csodálom.

Mintegy óramű pontosságával kelnek kedves madaraim, s kezdik korai, ébresztő dalukat. Mindig ugyanakkor, reggel háromnegyed ötkor. Lehet hűvös a hajnal, szemetelhet az eső, fújhat a szél, az ő daluk áthatol a világ eme természetes zajain.

Engem keltenek, egyidejűleg elkápráztatnak változatos színskálájú énekhangjukkal, mellyel fáradhatatlanul dalolnak, fújják az aznapra rendelt ébresztőt.

Még hétvégén sem pihennek, és jól is teszik. Mivé is lenne a szabadnapom, ha megfosztanának e kedves előzékenységtől, hogy madárcsicsergésre ébredhetek...

V. HEGEDŰS ZSUZSA: *Vonatablaktól-2. fotó*

Te lennél...

Ha én lennék a dühödt hullám
Szilaj, forrva tájékozódó
Te lennél az arany főveny
Tiszta, selymes, békét hozó
Ha én lennék a néma föld
Poros, száraz, erőtlén
Te lennél a nyári zápor
Éltet ontánál belőlem
Ha én lennék az izzó homlok
Beteg arcom veríték
Te lennél a hús, ápoló kéz
Kiből erőt merítenék
Ha én lennék a fáradt elme
Meggyötört és csupa bú
Te lennél az édes álom
És lelkem nem lenne szomorú
Ha én lennék a néma kérdés
Bizonytalan, reszkető
Te lennél az igaz válasz
Szerellemmel kecsegtető

Ha én lennék a „szabad Édes?”
Fájó reményekkel teli
Te lennél a „gyere Drágám!”
Bátorító és angyali
Ha én lennék a néma úr
Sötét, baljós, vég nélküli
Te lennél a ragyogó nap
Az egyetlen és egyedüli
Ha én lennék a szomorúság
Minden lelken sajgó seb
Te lennél a tiszta öröm
S nem lenne semmi édesebb
Ha én lennék a „vége van...”
Könyörtelen, sürgető
Te lennél a „kezdj elölről!”
Mindig rímbe kergető
Ha én lennék a sötét verem
Titkot rejtő, sejtelem
Te lennél a napsugár
Minden fényed kell nekem
S ha én lennék a kósza lélek
Hazátlan, ködös, pusztaság
Te lennél otthonom, Szerelmem
S szívedre borulva izzanék

Fragor

Sötét, hideg kedd este volt, mikor felfedte magát
A fekete nap velőmbé szúrta izzó-fagyos sugarát
Ma is előttem van, megvető arca szinte ragyog
Felidézem s még ma is megrettent rabja vagyok

Felém lépett - nem is lépett - reám vetette magát
Elmémbé mardosó gúnya uszította ádáz, pokoli hadát
Létem volt a tét, ép eszem, való érzelmeim kútja
Vad vonásaiban láttam, nem nyerhetek, s ezt Ő is tudja

„Nevem Fragor, érted jöttem, állj hát mellém barátom”
Szó nem is jött ajkaimra, talán féltem, már belátom
Arca markáns, szeme ígéz, tartása megannyi nyers erő
Mosolya éget, hangja kínoz s modora nyílt, megnyerő

„Mert én vagyok, ki visszakérdez, mikor tudod, mit
tegyél
Én mondom meg, mikor szeretsz, kegyetlen és nyers
legyél
Mikor simogat nyílt tenyered, ökölbe én szorítom kezéd
Kétségek közé én hajszollak, vasabroncsba én fogom
fejed”

Távozz tőlem, hagyj magamra, nem leszek holmi
néma báb
De erőm elhagy, térdem csuklik, és érzem, nem bírom
tovább
Tudja, ki vagyok, honnan jöttem, s talán azt is, merre
járok
De ha már küzdeni nincs erőm, legalább arcába kiáltok

S ekkor, mint egy villám, fémes hang ütötte meg fülem
Az acél tükör felsikoltott, szilánkok repkedtek köröttem
De ami a tükörből megmaradt, kicsi, éles, fényes darab
Ösztönzött, hogy odébb álljak, sebesen s mihamarabb

S tette Ő is, vissza nem néz, széles háta kitakarja az
 eget
Soha nem felejttem érces hangját, s a sötét, unott
fellegeket
„Most már Te vagy, aki voltam, tedd, mit tennék, légy
szabad”
S ismétlem átkait: ”Fragor vagyok, álnok és Ördögnél
vadabb”

* * * * *

Temetőben lombok alatt

Temetőben lombok alatt, elmém a tiszta
[múltba szalad,
Látom őket.

Látom, ahogy épp rá pillant, ostorbojt
[a lovakra csap,
Kerék döccen, huppan, kattan, mint a
[film mi telik lassan.

Izmos hetyke büszkefajta, karja acél tüzes marja,
Útja kereszt szíve kolomp, nyílik rózsza
[tuskés dombon?

S nyílt ó igen nem csak egyszer, szakadt
[szíve szét ezerszer,
Hitte volna? Érdes szavak, tudja más
[a szív mit takar?

Észre vette? Te mit gondolsz?
Ő agyában mi lubickolt?
Várj meg kislány! Hisz szeretlek,
hozzád bújok, el is veszek!

Madár rebbent kapu koppant,
elé a vad legény toppant.

Hová bújjak? Hová fussak?
Szívet roppant érzés roppant,
Szólni nem szólt, csak oldalgott,
Alkonyat, augusztus, 39 volt.

Ne várd, gyere mondta szelíden, lelkén mocsokfolt,
Szeme holt tekintet, vissza nem jön,
[folytatta a szavakat,
Vissza nem jön, nem is akarhat...

Könny gyült szemében, le nem szaladt, nem!
Válaszolta,
Ilyet senki sem akarhat!
S teltek-teltek a fürge évek, nyárból ősz,
[hosszú tél lett...

Temetőben járok most, hús fák alatt,
Lombárnyékon lépdelek,
Moha közt szavak:
Nem tehetett mást, mint hogy szeretett,
Nem tehetett mást, hisz annyira szeretett.

Ki az idegen, kinek szíve így megszakadt,
Ki az idegen ki állította e szavakat?
Egy férfi ki elveszítette kedvesét,
Egy férfi ki siratja most, s míg csak él.

A plafon

Nem akarom, sikolt a plafon,
Pók mászik a szűk falakon,
Penész terjed sóhajt vakon,
Kék ibolya a zöld falakon,
Ez nem az én napom.

Ásító lámpa sárga fénye,
Izzó bánat pislogó tündére,
Szövi át az éjszakát,
Szépíti meg a szoba láz falát.

Betegen hánykolódom,
Hol az én napom?
Szivárvány száll, hasít,
Az én napom oly szép,
Lábaim előtt teljesség,
Szól a kürt zene tánc,
Nyugodt légies ez a boldogság.

Madárdal

Mi szól így február?
Vidám dalú csalogány,
Ki szól itt? Kőtorony?
Az opálos csillagon?

Mi ez a furcsa, nem ide illő,
Mi ez az árva túlzó kerítő?
Mi ez a szív, mi ez a hang,
Mi ez a jó, mi ez a van?

Nem hiszem, hogy állat,
Hisz az nem tud ilyet!
Nem hiszem, hogy angyal,
Ő ehhez túl hideg!
Én lehetnék?
Hisz én ez vagyok!
Hallatszik át itt-ott,
Szívből fakadt dalom.

Ablak

Hol van a ház, áldott nyugalom a kis udvaron,
Hol vannak az emlékek, régi csodák,
Hol vannak a lucfenyők utat szegélyezők,
Szökdécselő cirip nóták s a kőkorlát,
Hol van a mohás zug a szilvafa s a mama,
Ablakon fény csodás?
Helyükön üveg, beton, aszfalt,
Műanyagvilág.

Telefon

Megdobban a szív, ha csörren a telefon,
Nem tudom, hogy hívsz-e még,
Mint azokon a napokon.

Akkor is, most is akarva akarom, hogy
Csörrenjen meg újra az a fránya telefon.

Álom

Alszol, finom rángással rezzensz,
Álmodsz, rózsavilágot benne.
Érzel, álmodban engem nézel,
Látsz s a világon mindent értesz.

Érzed a perceket, az életet, a szerelmet,
Élsz s én is élek veled, éberen figyellek,
Te vagy az életem, szeretlek.

Vadon

Vadon, vadak közt az avaron,
A csókokat számolom,
Szerелеmben,
Vakon.

Meteor

Villámot szór az ég ma,
Ként, követ és smaragdot,
Álmos csodát magamnak,
Mit a múlt nekem adott.

Újra látom az estét,
Simogat a nyár szele,
Boldogan áldom testét,
Mit felkínált ott nekem.

Hullámok csattannak kő,
Víz, levegő, libabőr,
Szalad végig mosolygó,
Hold éjjel kürtmetsző hő.

Álnok vita testiség,
Éhes nap bolygót akar,
Leccap rám a szelídség,
Mégis rosszat nem akar.

A remény

Fagyott földön fagyott varjú,
Vak szívemben a vak bosszú,
Porzik, a föld fa se állja,
Szürke felhő hold világa,
Ágy nyikordul, szellem jajdul,
Ódon élet belesajdul,
Remélsz ugye? Vajon miért?
Fagyott földön, fagyott szívért?

Óázis

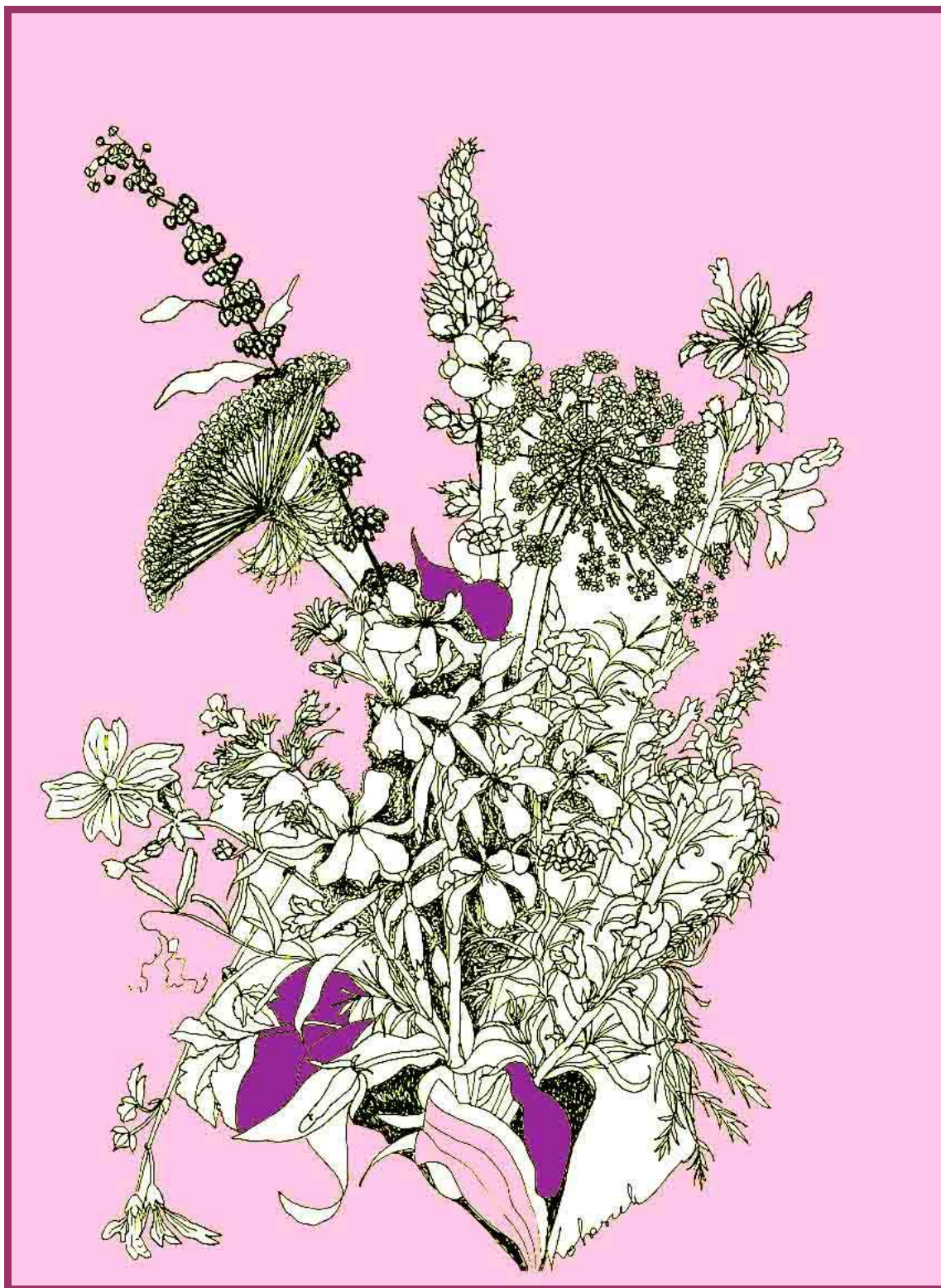
Tompa morajjal törnek cseréppé a napok,
Pillanatokba sűrítve porladnak lösszé a kínok,
Itt vagyok, bőrömet sérti a sivatag lágy kőpora,
Fényt hasítva terpeszkedik íriszem metsző ostora,
Itt homoknak sárga tébolya temethet el,
Csobogó dalokon dúdolván megyek tovább.

Hattyú

Most lenéznek,
Hisz nem tudják,
Mi is a te igazi lényed,
Hattyú vagy mi köröz a tó felett.

V. HEGEDŰS ZSUZSA: Vonatablakból-3. fotó

Virágszirom elektro-grafika

Széphívogató

Csöndben szépül most a nap,
legbelül megláttalak.
Halkan egy hang megkeres,
most mesét mond
kedveset...

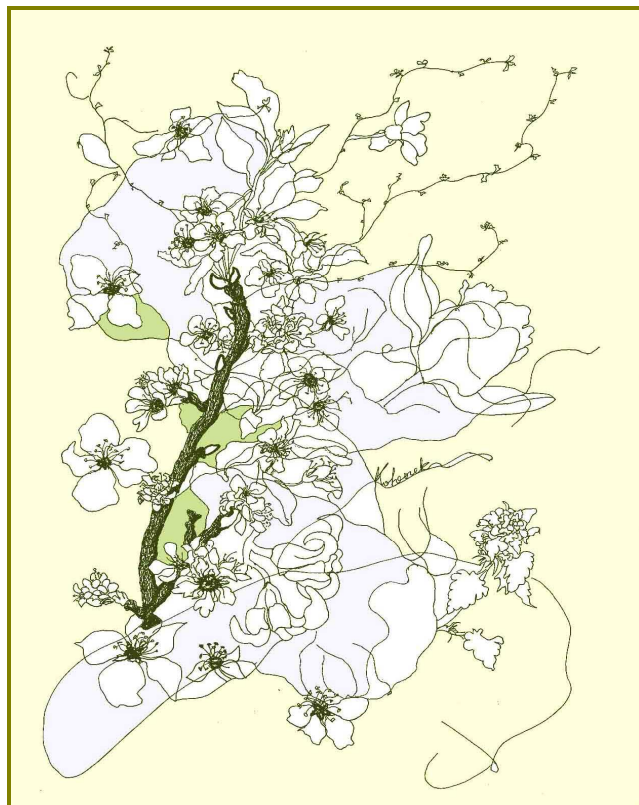
Döbrent arcon kisvirág
hull a rózsám, ibolyám.
– Reggel majd
a napsugár
táncot ját,
kergetőzve
rádlehelve
megtalál. –

Döbrent arcon kisvirág,
nyíló szemű ibolyák.
– Szárnyaimmal átrepülök,
messze viszlek
megkerüllek.
Felbukkan a Nap.

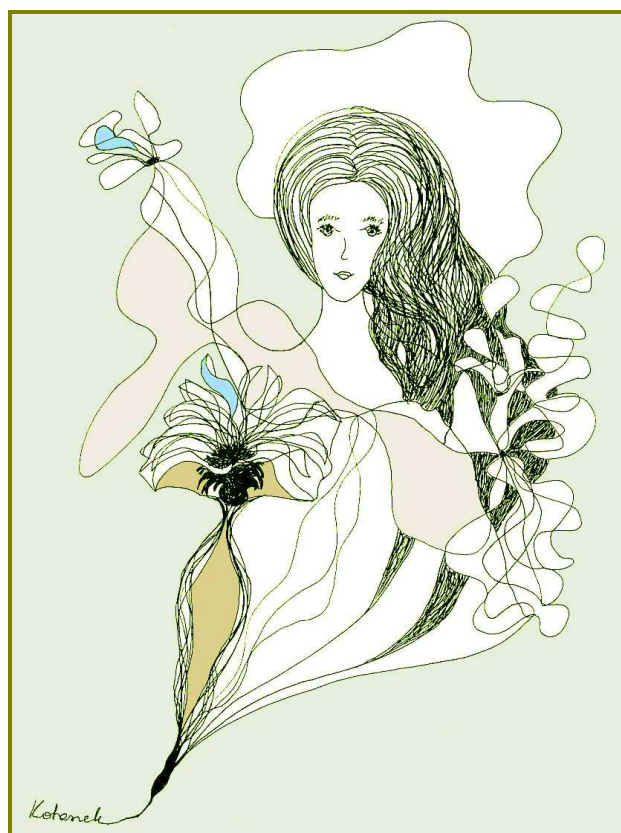
Döbrent arcon kisvirág,
kinyílnak az ibolyák.
– Méhhez zengő, szépen csengő
Széllel együtt meglibbenő,
dallal csorgó kisvirág,
a források csobbanásán
átkacag, rádkacag
a Nap! –

Virágaim-3, elektro-grafika

Tavaszigéző-1, elektro-grafika

Szélbolond-2, elektro-grafika

BARNA JÓZSEF

Január

Most, hideg kapaszkodik a
kabátodba. Simulva
hozzád léptét szaporázza.
Vadul csókol, remegsz, arcod pírban.
Oly szép a tél varázsa.

Fék csikorog. Káromkodva
ugranál gyorsan hátra.
Hanyatteségig csúszik a
sótlan-öreg, hólatyakos járda.
Oly szép a tél varázsa.

Gyenge fényű, bágyadt Nappal,
zord mínuszok cicáznak.
Fénylő jég ruhába fagyva
fák reumás ágai ropognak.
Oly szép a tél varázsa.

Didergő kémények állnak
hófehér hósapkában.
Kormos torkuk nem pipálhat.
A házban távfűtés hője árad.
Oly szép a tél varázsa.

Álomfoltok kukucskálnak
ködpárás ablakokban.
Lebben idő-galamb szárnya,
Január új év, hóvirág álma.
Oly szép a tél varázsa.

A tetőről óhatatlan,
aprócska csomagokban
jön Télapó ajándéka,
és nyakadba sikító hó pottyán.
Oly szép a tél varázsa.

Eredendő-e?

Fehér hull mindig a feketére
és fekete fedi a fehéret.
Gonoszkodhat hazug az igazzal,
pokolból is fénye kel a jónak.
Feketére mindig hull a fehér,
sötétből mindig égre tör a fény.
A szerelem eredendő bűn-e,
ha céda, ledér mint minden ember?
Régi vágyak feneketlen kútját
irgalmas pelyhekkkel fedi a tél.
Boldog az ember vagy bátor bolond
akinek szívében a süvítő szél
röpteti át kínok sebző nyílát,
igéző csillagok milliárdját
tűzként szakítva a vérkohóba.
Oltani lángját most lehetetlen,
mert bora forr az új szerelemnek,

nedűje csurran, a mustja pezseg.
Ajkakról lopott csókok álmodnak
önfeledten királyt és királynőt,
pajzánszemű, gyönyörű szeretőt,
embervágyak bűnében szenvedőt.
Elrohant fényekkel végére érnek
tapintatosan az elszállt évek.
Sétává lassul verése vérnek,
dér szitái az elnyűtt esernyőre.
Titok, titokhoz bújik az ágyban,
takaróznak a szendergő vágyak.
Eredendő bűn-e, a szerelem?
Céda, ledér, s mindig szűz a fehér?

VÁROSOMTÓL ELVÁLASZTHATATLANUL

I. Villanás

Így érkeztem.

A 424-es vagy – ki tudja ma már – milyen típusú
gőzmozdony hangos szuszogással rángatja a vagonokat.
A vonatszerelvény elindul. Egyik fülkájában
fiatalasszony, elgondolkodva nézi gyermekeit. Arcának
fiatalos szépségét megtörik a ráncok. Kemény vonások
árulkodnak eddigi életéről.

Most hosszú útra viszi őket a sors. A kerekek
csattogása nem csak a kilométerek százainak maguk
mögött hagyását jelenti, de valahol bent a szívükben, a
lelkükben, az agyukban is útra kelnek. Mennek,
mennek odahagyva a megszokottat, a régit, új otthont
keresve egy új településen.

Nyár van. Augusztus végi forró, füledt nyári nap.
A gyerekek kócosak, izzadtak, maszatosak. Az anya is
elbágyadva, amikor késő délután megérkeznek úti
céljuk állomásához és kis motyójukat összeszedve
lassan kászálódnak le a vonatról. Fáradtan, nehéz
szívvel, de azért kíváncsian nézegetnek szét és olvassák
a vagonok között megrekedt, vibráló meleg levegőn át
az állomásépület homlokzatán pöffeszkedve virító,
csodálatosan érdekes nevet – SZTÁLINVÁROS –.
Sztá-lin-vá-ros – ízlelgetik, forgatják agyukban a szót
apró, puha gondolatokkal. Kószolgatják, mint jó borivók
a zamatos nedűt. Lassan, tétován indulnak az épület
felé. Az asszony most észreveszi férjét, aki hónapokkal
korábban jött. Hívták, munkát kapott, itt várja őket.

Percek telnek a találkozás örömfogságában, majd
átvonulnak a csarnokon. Az apa büszkén, az anya
megilletődve, a gyerekek kíváncsian, zavartan, sután.
Kilépnek az épületből és ...álmok omlanak bennük
össze, mert közel s távol nincsenek házak, nincsenek
utcák. NINCS VÁROS, nincs semmi, csak a mezőségi
szél hordja a mezőségi löszport. Illetve mégis van!
Balra egy vasúti híd, alatta ismeretlen végtelenbe futó
betonút. Az épület előtt –, egy, azóta elvadult, ebek
harmincadjára jutott –, kis kerek park padokkal,
gondozott pázsittal, fehér kavicsos utakkal. Ide ülnek

uzsonnázni, amíg a férj elmegy megtudakolni melyik FAKARUSZ, mikor viszi őket a szállásra.

Már a Hold vándorolt az égen és csillagok fehér fénye hasogatta a sötétet, amikor kocsira szálltak.

Nyár volt. Egy forró, füllelt augusztusi nap, 1955. augusztus 30-a, amikor 8 éves naiv, tisztalelkű, vidéki kis srácként a városba érkeztem. Azóta vagyok sztalinvárosi – így a-val – és őrzöm agysejtjeimbe égetve ezt az első emlékképet.

II. Villanás

SZÁLL. RAK. Melós nyelven az 1000-es barakk.

A vasútállomástól dél, dél-kelet felé mintegy 5 km út megtétele után a Sztálin Vasmű főkapuján túl, a Radaron is túl, de még a Pipacson innen volt a híres 1000-es barakk. Más néven Száll. Rak. ami a Déli-város és Dunaföldvár felé vezető országút gyár felőli Szállítási és Raktározási gyáregység rövidítését jelentette. Ide költöztünk. Itt kaptunk a 9-es számú barakk alsó végén egy cementpadlózatú nagy helyiséget, amely egyben volt konyha, meg fürdőszoba és hálószoba, de még gyerekszoba is. Apám a szekrényekkel, egyéb bútorokkal, paravánszerűen több részre osztotta a cement hodályt. így éltünk szegényesen, a mindennapok fárasztó gondjaival. Mi, gyerekek nem sokat éreztünk, értetünk ebből az életből. Más családok, hasonló korú gyerekekkel ugyanígy éltek a barakkokban. Csak azt tudtuk, hogy szabadok vagyunk, miénk a világ. Magunknak építjük, életterünk végtelen.

Honnan kapta nevét az 1000-es barakk nem tudom. Állítólag tanuló központnak épült, majd munkásszállás lett és az ott élők száma lehetett ezer körül. Barakképület mindössze 11 volt és hátul a Dunára futó mély völgy szélén egy szénraktár épülete. Elöl az országút felől volt még egy fedett autóbusz-váró egybeépítve a mindig zajos talponállóval. A barakkok jobbról nyolcan voltak, balról hárman. Középen vizesárokmal szegett betonút futott a meredély szélének a Duna irányába. Balról a harmadikban, az utolsóban laktunk. Az utca baloldala kis, rendezett parkkal kezdődött, benne egy Sztálin szoborral. A szobor mögött az első épületben volt az étterem. Szegény édesanyám idejárt dolgozni konyhai kisegítőként. Amikor éhezünk a konyhafőnök –, hajói emlékszem Sipőcz bácsi –, olyankor enni adott. Istenem, azóta még a seregben sem ettem olyan jól, mint akkor, abban a nagy alumínium edényben finoman odakozmált paradicsomos káposztát.

Nekünk, gyerekeknek játék volt a világ. Fakardos alkonyokon, mint valami mesesereget vártuk már a messzeségben porba burkolódzó kordésokat, ahogyan munka után kétkerekű kordéikkal robogtak haza Déli-városba, hangos hujjogatással hajtva a lovaikat. Persze, mint kültelki mezítlábas srácok focizni is szoktunk. A Radar szélén a Tűzoltóság épülete és az AKÖV gépjárműtelepe és javítócsarnoka közötti földes pályára jártunk, ami vagy a 26-osoké (26-os Állami Építőipari Vállalat) volt, vagy a Görögöké. 1956 előtt még nem

volt Beloianisz falu, a görög menekültek a Kossuth L. utcában laktak. A pályára a völgyön kellett keresztül menni. A – VÖLGY – maga volt a Paradicsom. Lankás szélei a Radar és az 1000-es barakk között omlottak a 15-20 m-es mélybe egy jobb kanyarral le egészen a Dunáig, végében az I-es, és a II-es szivattyúteleppel ahonnan a város az ivóvizet kapta. A kanyarig mindkét oldala beültetve fenyőcsemetékkel. Ez a völgy volt igazán a játszóterünk. Télen a fenyők közt hosszú szánkópályák húzódtak a domboldalokról, ahonnan önfeledten száguldoztunk le hatalmas – gyárban fusított – vasszánkóinkon, ha éppen nem tüzelőt –, kokszt, NDK brikettet, taitai szenet és fűrészporos begyújtót – hordtunk kiutalt mennyiségben haza a szénraktárból. A fűrészporos begyújtós az 50-es évek emberi találékonyságának egyik kiváló terméke volt. A begyújtás a következő fogások sorrendje szerint zajlott le. Vettél egy olajjal átitatott papírtasakot, ami olajos fűrészport tartalmazott. Ezt a kályhába helyezted és föléje háztetőszerűen két egymásba fogazott falapkát raktál. Erre tehettél papírt, vékonyabb majd vastagabb fahasábokat. Az egészet megborítottad szénnel és rövid idő múlva még a kályhacső is vörösen izzott. Én, a kályha melletti vassezlonyon –, vaságyon –, aludtam. Furcsán szépek, családiasán melegek voltak azok a szegényes téli esték, éjszakák, amikor a család körbeülte a kályhát és a falon ugráló tűzfénynél csendes beszélgetéssel mulattak az időt.

Tavasszal aztán ki a völgybe. Bújócskáztunk, rabló-pandúrt játszottunk, elkóboroltunk a Vidám Park melletti, Radaron túli másik völgybe és holdvilágos májusi estéken cserebogarakra vadásztunk. A nyarat pedig nap-nap után, reggeltől estig végigcsavarogtuk. Fekete klottgatyánk csak úgy lobogott, de a hajunk az nem, mert kopaszok voltunk. Elhagyott, II-ik világháborús bunkerban bujkáltunk a felfedezők kíváncsi izgalmaival. Fákat másztunk a Duna-parton madárfészkeket keresve, és persze verekedtünk. Állandó harcban álltunk a radari srácokkal –, ahogy később a Technikumiak az L-épületeikkel, vagy a Belvárosiakkal –, és bizony nem volt tanácsos egyedül, de főképpen csúzli nélkül bókászni. Korán sötétedő őszi estéken pedig ott volt a könyvtár a Száll. Rak. épületében. Ott szoktam bódultan álmodozni a csodák között. A plafonról egy szál vezetéken lelógó fehér cilinderes villanykörték mindig kis sárga fénykört vetítettek maguk köré és látszottak a parketta réseiből felszálló apró porszemek, el és összekeveredve a padlótól mennyezetig polcozott könyvek papírszagával. A dörömbölő csöndben kinyitottál egy könyvet..., és megszűnt a világ. Azóta is szeretek olvasni, de először mindig magamba szagolom a könyv illatát.

Városba költözésünk után pár évre a völgyet feltöltötték. Beledöngölték a földbe, azzal egyenlővé tették. A 60-as évek elején ledózerolták még a barakkokat is. Meghalt az 1000-es. Eltűnt. Ma a MOM műhelyei nyúlnak a volt völgyre és a Dunaferr SE tömegsporttelepe. Focipályák élnek tovább a barakkok helyén. Ma még azok élnek....

Félelem

Eszmélni,
gyerekésszel Sztálinvárosban kezdtem.
– Taknyom felnőttesen földre csaptam,
már nem a nadrágomba törültem. –
Eszmélni ott, ahol a széljárta lösz-tájba
várost, gyárat építet egy ország népe
a csapolt vas vörös-csillagfényével
prolinak, zsellérnek, dolgos népnek.
Munkásgyerekként köztük éltem.
Szívós, zsenge hajtás a kültelki
barakkvárosra hulló por-maszatos fényben.
Nyaranta mezítlábas, klottgatyás csapatban
kalandra is éhesen jártunk gyors Dunát,
érő gyümölcsöst, szőlős határt,
s begazolva futottunk, átgázolva
mindenen ha ott ért a gazda.
Csörömpölő csilléken utaztunk
mész-fehéren vagy téglavörösön
és a Radari hajóállomáson
másztunk omlós sóderhegyeket.
Be-bekalandozva az épülő városba
vakolatlan, suhanc házak fogadtak.
Sokuknak még csak alapja állt,
s a légópincék fölött nádálló borítást
nyikorgatott a mérges északi szél.
Korán sötétedő őszi, téli estéken
erős dohányosként gyárkémények
füstje pöffent a savós színű, náthás égre
és monoton kopogó hideg eső gombolta be
a barakkok fázós ajtaját. Bent munkásemberek,
napszámot megunt földtelenek, örömlányok,
városi vagányok, lecsúszott úri rend lakott.
Mégsem torzította arcukat félelem,
a másiktól nem rettegett senki sem.
Én is csak, ha iskolából hazafelé mentem
sötétedő esti csendben kornyikáltam néha
a szurokkal átítatott lámpaoszlopok
fehér cilinderes, sárga fényű égői alatt.
Lássák, gyáva nem vagyok
és tudom, hogy fenn az égen
most is hold ragyog és csillagok,
s a fákat motozó szélnek csak a fecsegő levél susog.
Ma azt mondják okos politikusok,
új rend van, fény világa, emberség és béke.
Mégis valahogy..., mint az emberek többsége,
hinni e szólamokban már nem tudok...
A XXI. századdal mint a TBC terjed újra
a zsellér félelem, a gondokba ráncolódott
fénytelen proli arc. Értelmet béklyózó
hazugságok világa már embertelen.
Zsarnoki sejtmag körül kocsonyás gyűlölet-tömegek.
Félelemben zárva élünk, féltve világot, embert, virágot,
s e félelemben a régit visszasírva lehet,
már nem csak ordítani fogok.

Április

Fűzöldben pompázik s a rétre kiperdül
Április, fürdik a fényben. Ébred,
s bolyhoz a rügy.
A végtelen határ küllős-kerék korong.
Szeleburdi szél kószál, füttyöget
az ágakon.
Szekérút kanyargó rajzot fut a tájban.
A fagyos rögök közt meg-megroppan
a bordákban
vergődő tél türkizkék jégvártyája.
Báránfelhőket isznak a varjak
kis tócsákban.
Távolban tanya pislog, nyújtózva mozdul.
Kopott bekecsek szorgalmas hada
vetni indul.
Madárhad kering, zsibong kéklő ég alatt,
Egy kémény pipafüst jele a
mennybe szalad.
Éled a táj. Vén, göcsörtös öreg fa áll
tarlott ágaival enyészet s a
lét határán.
Körötte fekete barázdákba szántott
zsíros föld pihen. Várja a tavaszt,
az új magot.

Március

Dércsípte nózi csöppen,
és szürke-kékben didereg a világ.
Tétován madár röppen.
Ágról hó szítál fázós lába nyomán.

Pihen, szirmát becsukva
s kacér tavaszról álmodik a virág.
Mint száll majd lobogva a
szélben, s lesz piros, fehér, zöld a világ!

Tavaszi

Lombok között átszűrődve
zöld tócsákba gyűl lent a fény,
s e homályos rejtelemben
lepkét lebbent a könnyű szél.

Aranypihés nyakad felett
nézd, ránk kéklík a messze ég.
Madár trilláz, s válaszánek
jár csapongva a fák közén.

Hímport fújva sok bibére,
Ámort játszik a csalfa szél.
Tavaszt csókol földre, égre.
Vedli bőrét a szürke tél.

MÁNDOKI HALÁSZ ZSÓKA

Dunakanyar 50x70 cm olaj farost

Vízpart, 50x70 olaj, farost

Gömör kutatója

(riport-bemutató)

A minap az a megtiszteltetés ért,hogy vendége lehettem a Debreceni Egyetemen Prof.Dr.Ujváry Zoltán emeritus-nak, aki a beszélgetésünk folyamán örömmel mutatta meg a a közelmúltban a szülőfalujáról „Hét” nevű községről megjelent könyvet,amely az Ő életútjával,munkásságával is foglalkozik. A kemény borítóval ellátott szép, tartalmas könyvet Lovas Kiss Antal szerkesztette.

Ujváry Zoltán néprajzkutató professzor, Hét község első díszpolgára 1932.január 25-én született. Egyetemista kora óta Debrecenben él,ott végzi tudományos tevékenységét. Neki köszönhető,hogy Gömör néprajza hazánk egyik legjobban feltárt területei közé sorolható. A professzor úr két évtizeden át vezette a néprajzi tanszéket,volt dékán,doktori iskola programvezetője,2002 óta professzor emeritus. Sok-sok tudományos művészeti kiadványa jelent meg,több mint harminc önálló könyve mellett több száz tanulmány kiadását is segítette. Ő hozta létre Gömör kapujában „Putnokon 1987-ben a Gömöri Múzeumot és Ő alapította a Holló László Galériát is.

Dr. Ujváry Zoltán és Kerékgyártó Mihály fotó

Dr. Ujváry Zoltán számos kitüntetés,elismerés birtokosa. Háromszor érdemelte ki a legrangosabb nemzetközi folklór-elismerést,a Pitré-díjat, díszdoktora az Ungvári Egyetemnek,a Magyar Rádió nívódíjasa,Putnok és Tornalja városok Pro Urbe-díjasa, továbbá birtokosa az Európai Folklór és az Akadémiai díjnak,a Magyar Köztársaság Érdemrend Kiskeresztjének és lehetne tovább sorolni.

Dr. Ujváry Zoltán fotó

A kicsinyke 775 éves település Hét neve, a szájhagyomány szerint számnévből ered. Ahol ma a falu fekszik,mocsaras,nádas terület volt. Amikor a tatárok elől menekültek a magyarok, 7 család rejtőzött el a nádasban.Ők alapították a falut.Mivel 7 család élt ott,róluk nevezték el a kis gömöri települést.

Kerekgyártó Mihály

Végleges otthonra lelt Kucs Béla szobrász ózdi hagyatéka

[a szobrász alkotásairól a cikkben látható fotókat Kerékgyártó Mihály készítette]

Kucs Béla, Munkácsy-díjas szobrászművész annak idején a '80-as évek elején százötven kispasztikáját és egyéb alkotását adományozta Ózd városának A hagyatéka az elmúlt évtizedek folyamán több intézménynek is a "lakója"volt. A közelmúltban (2010.november 13-án) a kollektív végleges otthonra lelt az Ózdi Városi Múzeumban. Sajnos a Szomjúság című köztéri szobra már nem látható,mert azt a vandálok évekkel ezelőtt annyira megcsonkították,hogy az Újváros-tér parkjából el kellett távolítani.

A mester ózd-bánszállási származású. Itt látta meg a napvilágot 1925-ben.Kezdetben bányász és gyári munkás volt. Szobrászi tanulmányait a Derkovits kollégiumban kezdte el „Meggyesy Ferenc irányítása mellett. A Magyar

Képzőművészeti Főiskolán Beck András és Mikus Sándor voltak a mesterei. "Bányász" c. diplomamunkáját Pátzay Pál közreműködésével készítette el. Köztéri alkotásai az ország számos városában megtalálható.

Ma is jól emlékszem arra a napra amikor 1981.januárjában az ózdi Béke-szálló kiskalóriájában rendeztek kiállítást alkotásaiból, mely eseményen Kucs Béla szobrászművész is jelen volt. Az ünnepélyes megnyitón Molnár Béla, a Vasasszakszervezet munkatársa bevezetőjében így fogalmazott: " A művész a kemény sorsú, nehéz életű bányászemberek erejét, igazságkereső konokságát örökölte itt és kapta jussul, életre szóló útravalóul.

Egészen fiatalon a meddőhányók kődarabjaiba, a nagy természet műhelyében alkotott sziklatömbökbe már bele tudta látni a világot, az emberek arcát, mozdulatait, s ami azóta már sokszor kiderült, nem csak meglátta a dolgokat, hanem agyagba gyúrva, kőbe vésve meg is csinálta azokat."

Kucs Béla a földi pályafutását Szentendrén fejezte be 1984-ben.

Kerékgyártó Mihály

KERÉKGYÁRTÓ MIHÁLY

fotói és ajánlása

Különös terasz – Színva patak terasza fotó

Különös terasz – Színva patak terasza, szerelemlakatok fotó

A miskolciak kedvelt tartózkodási-és találkozó helye a díszburkolattal ellátott Színva patak terasza, ahol a miskolci bronzlányok is üldögélnek. (Kutas László alkotása).

A patak vaskorlát hídja már "roskadozik" a szerelemlakatoktól. Ez itt már egy valóságos kultikus hely lett a fiatalok számára.

Kerékgyártó Mihály

Félrenézés

Becsukom a szemem, nem akarlak
hirtelen meglátni,
szerencsére, te meg félrenézel:
titokban tarthatom, hogy csalog.
Mivel régóta együtt vagyunk,
egyre többször együtt állunk fel,
egyszerre, és érünk oda.
Megvárom, míg kicsurog belőled.
Jobban szeretném, amikor félrenézel,
az mondana is valamit,
lehet, hogy mond is, csak elfelejtettem.
A megszokás! Egyedül nem érdemes
belekezdenem, mert megunom,
de jössz te is, így egész tűrhető,
és két persze között himbálódzik
a megértés, mint villanykörte a pincében.
Már a hangjaink is összemosódnak,
nemcsak mit szólni készülünk.
Nem is magamra összpontosítok,
hanem rád, a tested is úgy képezem
el, mint harminc éve, a fák alatt.
Kezünk egymásén, az ebédre gondolok,
ágyat vetsz, pohár vörös bor,
a fogász is bejön, ha mosolyogsz,
állsz az ablak előtt, esik-e vajon.
Egyre többet felköhögök valamit,
feléd se fordulok, tudom,
nem ok nélkül aggódsz. Legyintéseim.
Mennyire haragszol rájuk,
pedig ezek a túlélés eszközei,
képzeld, ha még ideges is lennék.
Egymásba fonódunk, mint a présben
a már összedarált szőlőszemek,
kiosonunk a másik hajszálereiből:
nem lesz e tájon semmi egykedvűség.
Hiszem, ezt jelenti a félrenézés,
nem ronthatod el a szorítás
alakját előre. Legyen nekem meglepetés.

Mostanában

Nem teszek semmit, se jót, se rosszat,
mégis úgy mosolygok, az már nem is mosoly.
Egy napon majd hallod, valaki sír a szobában,
de rajtad kívül csak egy keskeny
holdsugár lesz a sötétben,
azt nem vigasztalhatod. Foghatatlan, mint én.
Azt köszönni, ami volt

Csak mint az arc, kihez hasonlítok
kis hazámban ily rendületlenül,
újrateremtett fedelű titkok,
hószagú ölelés mélyen, belül,
a tömés ház repedt falaiból
ma szivárgó ötvenéves eső,
reménytelen szegényen, aki volt
nekünk egyszerre csalog s szerető,
ludak tolla udvaron, kis kutya
éltető, mást ugató hűsége,
közös láncos kút, a poros utca,
hárs, teli s teli méhdűnnyögéssel.
Köszönöm. Már nem is tudom, miért,
de olykor látom, még itt van velünk,
és várom, ahogy az ajtón kilép
reggel, ha holnap is létezhetünk.

Határátlépés

Az utca keskeny, hosszan elnyúló,
repedezett járda, öreg.
Szürke lég, mintha kicsi falumból
szállna vissza rám a törek.

Elöttem és mögöttem a sok civil
feszes-katonásan lépked.
Nem látni, melyik nevet, melyik sír,
plakát takarja a népet.

Koldus ül a sarkon, illegális,
a látvány miatt betiltva.
Lámpa reszket, vagy a szemem fázik,
zsebemben nyílik a bicska.

Aztán egy fekete Audiból
kiszáll a főnök testőre.
Furcsa utca. Fellélegzek, mikor
lassan kiérek belőle.

Elnökök

Kedves Öcsém! Én úgy emlékszem,
az elnök sosem volt az ország,
ha magának tudja egészen,
majd rájön, magát is kiosztják.
Őn, akárcsak az elődei,
megmondja nékem, mit tehetek,
de minél jobban erőlteti,
úgy verem földhöz a seggemet.

Honfoglalás

(Köszönet a hazáért)

Árpád fejedelem hős vitéz fiai,
Az utókor most hódol nektek.
Dicsőségetek fényét nem halványítja el
Az idő múlása, hogy rátaláltatok,
A Kárpát-medencében, e gyönyörű tájra.

Vajon mit éreztetek, mikor megláttátok a
Dunát és a budai hegység lankás dombjait?
Talán, a tájékozó paripák szomja marasztalt,
Vagy égi Istenek sugallták, hogy ne tovább!
Mivel itt lesz a magyarok földje, ezen a helyen
Találtok majd otthont és hazát.

Mi volt az első álmotok a felvert sátorokban,
Ragyogtak akkor is a csillagok? Fáradt vándor-
utatok végén, gondoltatok-e rá, hogy most...
Hont foglaltatok?

Hittétek-e, hogy erős lesz a nemzet?
Nem úzi el immár sem török, sem tatár,
Hogy több mint ezer esztendő elteltével is
Magyar Zászló leng a várfalán?

A történelem viharos csatái dúltak,
Háborúk, járvány és sok-sok más csapás,
De a sors kegyelméből, még most is itt
Vagyunk és őrizzük híven e drága hazát.

Kiontott véretek nem folyt el hiába,
Harcotok gyümölcse él,
Utódaitok róják az utakat, és itt
Mindenki magyarul beszél.

Vörösmarty szelleme irányít minket,
A Szózat szava, az útmutató,
Történhet bármi ezen a világon,
Ősapáink jogán mi itt maradunk.

Itt kezdtük el a kétezredik évet, s itt
Megyünk rendületlenül tovább az úton,
Mert miénk ez a föld és ez az ország,
Hisz Árpádnak népe... Mi vagyunk.

Köszönjük nektek, hont foglaló hősök,
Köszönjük nektek a sok-sok csatát,
Köszönjük a dicső győzelmeket, és
Köszönjük nektek a MAGYAR HAZÁT.

A szigligeti irodalmi táborban

Szeptember volt, de még simogatott a nap,
az Esterházy Kastély kertjében, kóbor szellő
szaladt.

Én ültem egy padon, ott a rózsakertben,
és szívtam magamba a bódult illatot,
s elbűvölt e tájnak különös varázsa,
fák, virágok és a pihenő padok.

A kastély mellett patak csörgedezett,
a békák éppen koncertet rendeztek,
egy szorgalmas harkály csendben kopogtatott
és búj ócskát játszottak a fürgé mókusok.

Kábultan álltam fel, mentem volna tovább,
de egy dús lombú tölgy megszólított és
a fülemből súgta, hogy öleljem át, mert
adni akar nekem, friss energiát.

Mint szerelmes lány a kedvesét, úgy öleltem
magamhoz a fát, s érezni kezdtem testemben
áradni a gyógyító friss energiát....
Az idő gyorsan elszaladt, az irodalmi

tábor is bezárta kapuját, fájó szívvel
búcsúztam el, de remélem még vissza vár
A SZIGLIGETI VARÁZSLATOS TÁJ.

Vágyakozás

Ma este holdfényben
Úszik a táj,
Ma este talán,
Szívem rád talál.
Ma este talán boldog leszek,
Ölelő karodban
Nyugalmat lelek.

Angyali feladat

Ha elérkezik
a végső óra,
angyal jön el
hívó szóra.
A lelkemet
átkarolja, s
elviszi a
csillagokba.

Kavicsok a fényben

A Margitsziget
lépcsőjén ülök,
s előtttem, folyik a Duna.
Most éppen alacsony a víz,
mert apad, a sok kis kavics
élvezi a nyarat.
Lubickolnak a fényben,
vidáman csillognak,
hisz oly sokáig voltak
sötétben, a hullámzó
víz alatt...

Hát ilyen a felszín!?
Mily remek hangulat!
Napfény, ragyogás
madarak kórusa.
A parti kis bokrok
a zöld lombok alatt,
vendégségbe hívják
az ebihalakat.
A csigabiga is
várja már, hogy
bekopogjon hozzá
egy katicabogár.

A nagy szürke kövek,
méltóságteljesen,
védik a partszakaszt,
csak nehogy baj legyen.
Vidám gyermek zsvaj
töri meg a csendet,
nagy fehér hajóval,
víkendezni mennek.

Mily szép is az élet
hogyha süt a nap,
még a jó Isten is
mosolyra fakad.

A nap

A Nap ragyog,
A Nap éget,
A Nap simogat,
A Nap fényes,
A Nap bújócskát
Játszik és kényes,
Majd tovalibben,
A messzeségbe.
Hajnalban újra
Kezdi az édes,
S életet csókol a
Föld szívére

Margitszigeti fák, virágok, padok

Margitszigeti fák
Ti régi jó barátok,
de sokat sétáltam
hüs lombotok alatt

A szigeti kis tóban,
de sokszor megcsodáltam
a fürgén úszkáló,
aprócska halakat.

Ti szigeti padok
ott a rózsakertben,
hányszor adtatok
pihenő helyet,

hogy ott írjam le
lelkem óhaját,
a szívem diktálta
bús-vidám verseket.

Ti szigeti lépcsők
lent a Duna-parton,
szerelmes csábítással,
hányszor hívtatok,

hogy rajtatok ülve,
elbűvölten nézzem,
a bíborfényben úszó
lenyugvó napot.

Mily sok-sok élmény,
mennyi boldog óra,
kísérte ifjúságom
lázás útjait,

melynek néma tanúi
mind-mind Ti voltatok,
margitszigeti fák,
virágok... padok.

* ** ***** ** *

Akaratlan

Vad voltam ma
akaratlan.
Nap rám szakadt,
Bántottalak,
majd magamat.
Fiam szava
vad, mar, harap.
Fagy-hangtalan
vagyok magam,
akaratlan
voltam ma vad.

57

Száll az élet, sebaj!
Ötvenhétnek lenni sok,
bár még itt a tavaly,
de jönnek az új napok!
Rendre ápolom értékeim,
melyet el úgysem vehetnek,
itt hagyom nektek a perceim
de ez nem lesz értéketek.
Nagy vagyonom, benne az életem
– ez –, mit más ugyan elvehet,
jó lenne még megtartanom,
bár megfáradtam már nagyon-nagyon...

Angyal édes-szülém! (Levél Édesanyámhoz)

Messze vagyunk.
Magadra maradtál - nagycsaládból –
mint magam. - nagycsaládból –
kiszolgáltatottan búsulunk,
mikor együtt voltunk, oda –
már csak gondolunk.
Kedves Anyám! Te nem beszéltél
nekem, csak felmutattál
az égre - onnan reméltél
szelíden, türelemmel. Ott kutattál.

Én a Te szép szemeddel
néztem, láttam(?), vigyáztam.
Ha lecsukod –
sötét lesz, megvakulok, mint apám...
Nem látok mást majd, csak ujjad.
Ott áll a semmi szélén,
fölébe nő egy fűzfaág...
Hiába intenél - én Te vagy,
és már tudom: mindenem voltál,

mindenem maradtál!

Fojtogató hiányimmal
ma utánad nem mehetek,
Majd folyton újjászüllek
Édes Szülém, lányod-kínnal
naponta.

Messzi vagyunk...
nem leszünk.
Mámorító magasságból,
ük, dédi távolságból
Gyönyörködünk
Bennük.
Megérdemeljük.
Már onnan félre bú!
Sok volt a könny.
Sötét-messzeség...
szürkehályog-köd.

Gyenge, gyáva gyermeked
durván messzire került,
vágyón hiába szült, menekült.
Aki közelebb maradt,
megalkuvón, türelmesen haladt.

Csodás anyám! Te egy könny fejen ülsz
mosolyogva, mindent megbocsátva,
még ma is intesz, fel-feltűnsz
fehér ujjad nyújtod, mutatod
az irányt, mint születésem óta
szentséges-tisztán, folytonos

Bújnék hozzád, hangtalanul
Bizony messze vagyunk.
Bánatot adtam számtalanul
Szégyellem magam. Nagyon. Késő,
s kérlek még mindig önzőn:
Ne hunyd le szemem, a tiéd
Hagyd, hogy szeresselek még?!

Úgy repülnék feléd űr-sebességgel,
csillagok síkján keresztül,
megint türelmetlenül,
mint Mars-kutató hajó repül...
De Te a magyar-tengerparton vársz,
Így ismét repülök kegyetlenül
tovább, tovább...

Megfognám
Édes
Tejillatú kezed:
Ölelnélek:

Elsőszülött bután-önző,
nem türelmes gyermeked:

Györgyid

Kulcs

Egy egyszerű ezüstkulcs volt, se több, se kevesebb... vagy mégis? Hosszú perceként át forgattam kezeimben. Egy apró, fémszínű, csillogó kulcs. Az egész lapos. A fej és a test is. Ezt fontos megjegyezni, mert emlékszem, otthon a zárba régen egy hurkás fejű, hengeres testű kulcsot használtam. Az nagy volt és kopottas, kékekszürke színű, tehát minden, csak ez nem. Ez mégis egy kulcs volt. Sokan ültünk a helyiségben. Tovább forgattam az örökkön-örökké nálam levő tárgyat, amelyet mindig csak használtam, de sosem néztem.

Tapintásra átlagos volt, nem hideg, mint ahogy azt elvárná az ember a fémes dolgoktól... bár bizonyára a kezemmel való érintkezés során sok hőt vett át. Ha lassan megdöntöttem párhuzamosan a mennyezettel, mindkét neoncsőpár fénye átvillant rajta egy-egy röpké pillanatra. A kulcs nem hazudott, elárulta a fényforrások hollétét. Tudtam hogy hoznom kell magammal valamit, amivel szöszmötölhetek, különben megőrültem volna.

Szilárd volt, igen kemény. Ötvözet lehetett. Az jutott eszembe, vajon el tudtam-e volna törni, de ha eltöröm hogy jutok vissza a, hogy megyek be az ajtón? Mi értelme lett volna? Mehettem volna kulcsot másolni, felesleges pénzkidobás, magyarázkodhat az ember, nekem bizony semmi ilyesmi nem hiányzott.

A testén mindkét oldalról egy pár vajat húzódt. Bal oldalon fogak, vagy a jobbon, attól függ honnan nézzük. Akár a cápafogak, kissé élesek is voltak. Mért pont velem ült szemben? - A fején egy üreg, pici rombuszalakú centi széles félcentiméteres, saccperkábé. Arra lehetett, hogy kulcstartóra fűzzék vagy láncon nyakba akasszák, talán, ilyesmi. Nyomatott Kapitális betűk rajta bal oldalt, valaminek a rövidítése, esetleg a cégé. Vagy azt jelölte hogy rozsdamentes, sok ilyen apró dologra ráírják, például karórák hátuljára. A fej másik oldalán temérdek szöveg. Nem bírom elolvasni őket, nem értem. De mért volt az a sok-sok szöveg

rajta? enigma... Egy hatalmas S betű a jobbán éktelenkedett, a sima felületen 4 kifelé mutató háromszöggel körbeövezve. A fej teteje enyhén görbített, oválisdarabka, ám a test vége picit csúcsos, mondhatni hegyes. Akár meg is lehetett volna vele, á dehogy. Akkor már inkább nélküle, csak feleslegesen útban lenne.

A kulcs. Tovább forgattam ujjaim közt, újra és újra. Mi is volt tulajdonképpen az életcélja vagy inkább a rendeltetése e kis fémlemezke? Hogy bejussak, egy biztonságos, egy nyugodt helyre. Pedig nyugodt voltam, üres, én is csodálkoztam rajta, talán a kulcs miatt, jó hogy magammal vittem. Talán csak azért, mert minden úgy alakult, amire számítottam. Az a bizonyos kulcs. Hogy nézett ki? Tetszett nekem? Tisztaság, modern, fehér, elegancia. Nem az hogy nem tetszett vagy igen, hanem csak volt, létezett. Sose nézegettem, annál ritkábban használtam, de tudtam, hogy van. Nem igényelte hogy foglalkozzak vele, mégis milyen nagy szolgálatot tett nekem. Rám se nézett.

Még el tudtam volna filozofálni a kulcsról, de hála az égnek véget ért a megbeszélés. Üvegszemekkel dugtam zsebembe s sétáltam a tömeggel lassan az ajtóhoz.

Lélegzel

2006.IX.

(leoninus)

Lélegzel, szuszogó hang halkán hagyja el ajkad
Buzgó mellkasodat markolják satuba.
Hogy megbújj az azúrkék gyöngyökkel suta özként
Tedd pólyába erekyéd, őrizd Égei kincsként!

Szünnék nélkülük éltem, zord szikföld ere télben
Vízzel a szomjast lent nélküle látná el.
Hangod! Hangodat – ólmom – megtílnák
[neki halljon,

Dalt mi e súlyt megfoszt terheitől, áll ott

Napra jutó ételként, szervezetem kezelőként,
Élek!, adós Néked, mert kusza lélegzel.

MENYHEI MÁRIA

Mag Magyarország

Mag szóból ered ősrünk neve.
Mag-am egy hidat építék ide.

Mag-ból csírázik a jövőnk
Mag-ból hitből nő az erőnk.

Ha Mag-am vetek s aratok
csak Mag-amra számítok.

Mag-ok voltunk Fényre jöttünk
Mag-ságunkból Feltámadtunk.

Mag Magyarok Nőjetei
Táltos Néppé Értetek.

Az élet fókusza

A gyermeki szív oly tiszta,
mert tegnap még a Teremtő
forrásvizét itta.
Nem szennyezte lelkét vágya
az ártatlanságból nőtt álma.

Az életet nem könyvből tanulta
benne volt Kvardon az élet fókusza.
Kicsinyke szív még nem gondolkodott,
lelkében fenséges illat honolt.

A kisgyermekek oly tiszták
mint a zsinórra fűzött gyöngyszemek.
Belőlük nő a Mindenható kovásza
az éltető szeretet prímkristálya.

A kisgyermek olyan mint az imádság.
Életünkben a szeretet erőt ad!

Álom

Ha gondolnál egy álomra
a rettegés elmúlna.
Az ezüstzsinór összeköt
eget földet világot.
Minden élő együtt érzőt!
Testvéri szeretetben lévő.
Bátorságod felébred, mert
mindent a szeretet éltet!

Nyugodt ember

A nyugodt ember ritka.
Mi lehet nagy titka?
A virág szirmát nyitja
alkonyatkor becsukja.

A nyugodt ember tudja
nem érdemes rohanni,
sem aggodalmaskodni,
Békepohárból inni
közben másokat szidni?

A nyugodt ember tudja
milyen a szép kamilla,
bátran le is szakítja.
Pedig a Nap nem fakítja,
a betegséget gyógyítja.

A pillanatot meg kell élni
erőfeszítéstől nem kell félni.
A bátorságot jókor alkalmazni,
aki elesik, azt kell felemelni.

Nyugodtan precízen dolgozni..
Este egy kicsikét kocogni.
Bátran tiszta szívből kacagni.
Számptalan Boldog Percet
Aratni!

V. HEGEDŰS ZSUZSA: Vonatablakból-4. fotó

GÁL TAMÁS

Mi a beceneved?

Az ég kertjében virágok nyílnak.
Rózsák hullnak házaad köré.
Bíborvörös szirmok írják néked
lelkem szeretetét.

Szív- és gyöngyvirág vagy.
Gyengédséged ibolyaszínű fény.
Mosolyod sugara táplálja a rózsák mezejét.

Gyógyítod az embereket.
Meg akarod menteni a földi életet.
Az akarat benned erős,
építed a boldog jövőt!

Mi a beceneved?
Meg kell fogalmazni azt a szót.

Pillanatok

Borzong a lelkem
ha sugall a múlt.
Élni akarok én is,
élni a boldog jövőt!

- * -

Szemedbe néztem.
Kígyóháton siklott el bennem a messzeségbe
az öröknek hitt magányom!

- * -

Mesél a vágy.
Belső óráim nem a jövőt méri,
a ma szépségét ígéri!

- * -

Dúdolnak a csillagok.
Simítom arcod.
A boldogság felé ballagok.

Gyalogtúra

A hegyekben szépnél szebb kövek.
Alkotójuk neve ismeretlen(?).
A szobrász eszközei: víz tűz fagy,
szél hordta por ami csiszol.

Ember-, állatfej alak letekint.
Számptalan forma, de mind érthető.
A színük játszik és azzal is beszél.
S köztük a mélység és magasság.
Tavak habjai ugrádoznak játszanak,
csermelyek csacsognak.
Lehet velük társalogni.
Megállnak leülnek az emberek;
számptalan érzés gondolat
szaladgál bennük.

Értelmező szótár

Szaporán lépek az autóbussz állomásra megyek.
Egy ismerős öregúr megszólít.
- Hová szalad, utazik valahová?
- Igen! A tizenkettő negyvenkor induló buszhoz,
amelyik Pestre megy.
- Az se meg a többi sem megy!
- Miért sztrájk van? Nem figyeltem a híreket.
- Az nem is baj. Egyik busz se megy mindegyik a
menetrend szerint gurul!

Mulandóság

– Hogyan lehet a pénzt tartósítani?
– Bele kell tenni a befőttesüvegbe. Szavakkal
ábrándokkal meg lehet fűszerezni és vágyakkal kell
dunsztolni. Majd egyszer amikor elég lesz rá, vagy
a szerencse tesz hozzá akkor szabad felbontani.
Igaz kérdés: van olyan tartósító szer amely értékét
megőrzi?

Divat

Az emberek jelentős része gyászol! Fekete ruhában
járnak hétköznap és vasárnap.
Gyász ez, vagy divat? A divattervezők kit, mit
gyászolnak? Megszűnt a színes öröm-teli élet?
Hamis lenne a frissülésre ösztönző sokféle szín?
Úgy tudom a természet fekete virágot nem alkotott.

*

Kiváló anyagi helyzet. Többen vannak a patikában
mint az áruházban.

DEMETER SÁNDOR

- Séta az akácok között -

Merengve a gyönyörű tájon
Sétálva töltöm óráimat,
Akácok zöld oszlopsora
Ringó árnytetőt szó felém,
Néha egy-egy szellő rezdül
S játszva ösvényemre borul,
Cikázást lejt és úgy gurul,
Álom ez?– Kérdem hangosan
Lehet e még táj, ilyen rejtélyes
Szép, ily teljes, tökéletes?
Várj, ó te szép látomás! Maradj!
Míg szívem mélyébe
Bele ivódik e táj képe
S magába nem edzi agyam;
Akkor tűnj a semmibe:
Mint ami sose volt olyan,
Merengve a gyönyörű táj
Mentén töltöm óráimat,
„Vagyok” hogy hirdessem
E tájban jelenlétemet.

Rezdül a fény

Szunnyad még az erdő.
Alszik a távoli község,
Léptem rászaporáz s
Megyek a cél felé,
És az akác lombja.
Alatt lel a hajnal,
Telt gondolatokkal,
Hagyom az erdőt,
S az ezüst harmatnak,
Cseppje oltja szomjamat.

Távol rezdül a fény,
Váltja az éj sötétjét,
Lágyan ébred a reggel,
Öreg háztető fénylik,
Vígan kacsint a Nap,
S a tó tükröt ád...'
Fodrozódik, madár érinti,
Ég kékje s felhő ékíti,
Lemosom benne út porát
S indulok tarka mezőkön tovább.

Akácszirmok.

Járok az aranyhomokban,
Nyírség fűvén boldogsággal,
Nevem s léptem nyomával.
Hol száll akác szirmok illata,
A versek és a barázdák...

Minden, mi szép valóság,
Maradjon mindig így meg!
A szép remény az ihlet,
Mely megérinti szívünket,
S igézi az éneket...

A szél zenéje

Itt, amott az erdő mélyén,
Suttogó akácok között járok,
S mire a csendes alkony
Bíbora a mélybe lebben,
Ahol áll évszázados akácfa,
Búsan- vénen, s elhagyottan
Varázsforrás zeng alatta,
S búbajosán szól a dallam
Tündérmeséket ihlet lelkem,
Hold süt, szitái fénye rám
Akácágak földig-omlón,
Hús gyep-ágyat rejtenek
S majd a lenge szél nekem
Oly enyhe ringatót zenél,
És a harmat az éj leplén
Gyémánt-cseppeket remegtet,
Itt, amott az erdő mélyén.

Délibáb

Nyírségen át száll versem sugara,
Mint vibráló délibáb a mezőn,
Szépen játszik táncban, remegőn,
Nincs ennél szebb e földi tereken.
Látvány: a lelkem szépséggel telik,
Megyek magamban s ringatom versem,
S a gyógyító szavakat keresem,
Mint a délibáb remegnek lelkemben,
Aranyárban völgy, domb s benne emlék,
Az emberi szív maga egy költemény.

Hajnalpír

Libabőrben szunnyad az ég,
felhőteste vad lázban ég.
A hajnal még nem ébredt fel,
de sejti, amit tenni kell.

A lámpafény-jánosbogár
ezer titkot magába zár.
Amit e nap majd végbevisz,
ha lerázza bilincseit.

A perc, mint végtelen folyó,
lehet alkotó, romboló,
attól függően merre tart,
s életünk milyen ágat hajt.

Az önzés – mint az értelem –
társunkká válnak hirtelen...
Mi választunk, alakítunk,
s néha reszketve lapítunk.

A titkos reggel felkiált.
A remény nyitja a zárt.
Minden helyzeten átvezet.
Nyújtsd ki ökölbe zárt kezed!

így léted hálás élvezet.

Vándorúton

Ráül a Nap hegy ormára,
sugarat vet négy égtájra.
Folyóba botlik fénykarja,
sebes hab eret vág rajta,
múlt időket felkavarva.

Megy előre csillagúton,
vad, pusztító háborúkon...
Felhőkendő rejti arcát,
esőkönyvek bús fájdalmát,
véres földünkkel itatják.

Pírba tódul. Szégyenkezve
tekint síró gyerekekre,
sárga búza vert fejére,
nélkülözők keservére...
Fél: vajon mikor lesz vége?

Fehér bárány fut az égre,

széles hidat híz ívére.
Korok medrét összemossa,
szívünk vágyát visszahozza.

Örök jelenné fonódva
botló énünk fordul jóra!

Vár a nyár

Kitekinget a tavasz,
a fűszál csak egy arasz.
Rajta kúszik sok bogár:
keresi, fényt hol talál?

Kis katica pöttyei...
Számolja, hány lett neki.
Dicséri a mamája.
Idén kapott szárnyára.

Szarvasbogár a tudós,
óriási időjós.
A felhőket faggatja:
ki volt a nap nagyapja?

Így a szentjánosbogár:
míg a sugár megtalál,
én fogok világolni,
hogy a sötét menjen ki.

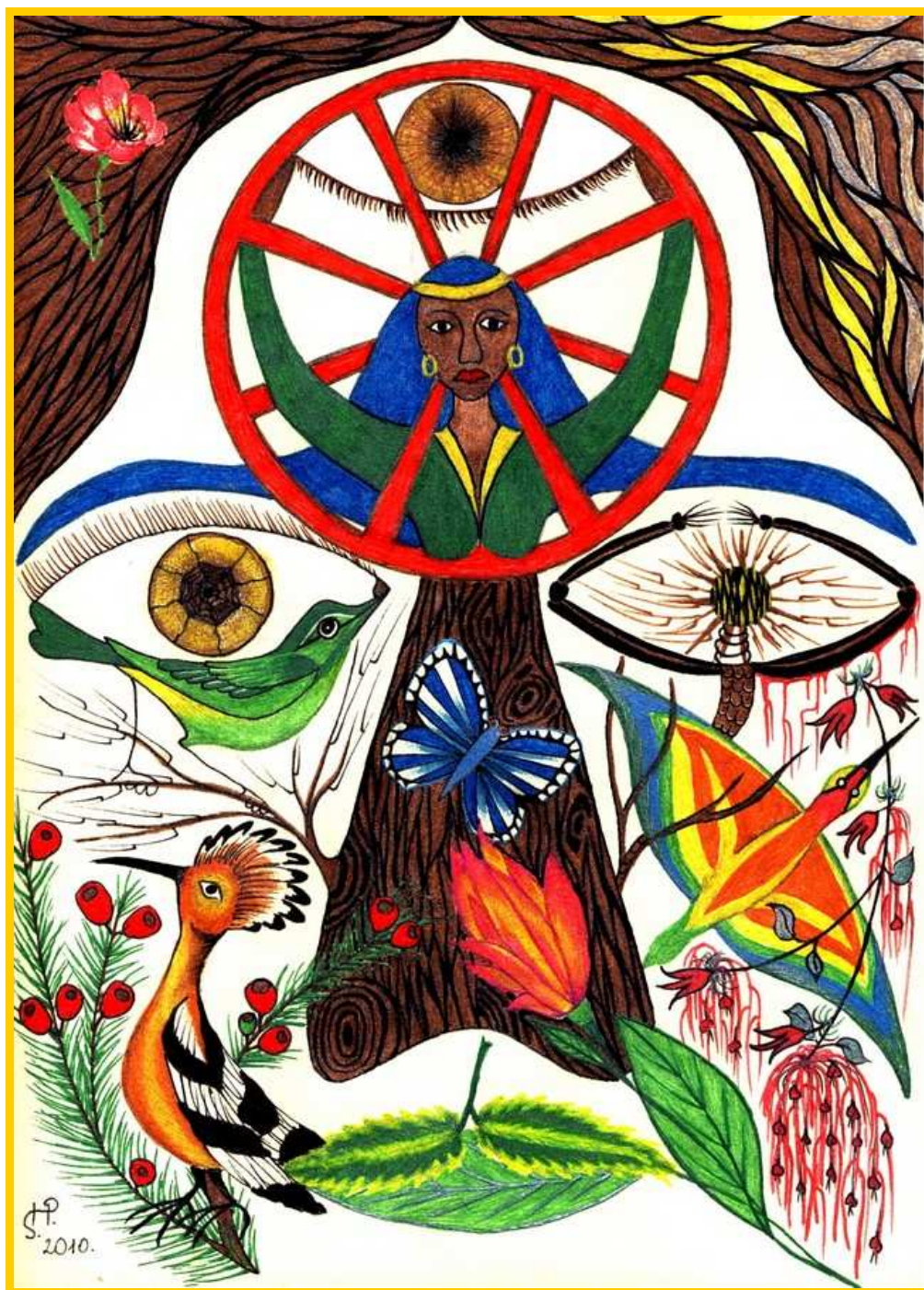
Cserebogár a fákon...
Az lenne csak rémálom;
ha a virág gyümölcs lesz,
akkor vajon mit egyek?

A természet felkacag,
virágabroszt bontanak.
Kél a meleg, áll a bál,
szétrebben a rovtartár.

Készülnünk kell, vár a nyár!

PATÓ SELAM

Az én Káli Sarám zselés-toll rajz, 21x29,7 cm

Nomád ima

Eljöttem onnan, hová tartozom,
és többé nincsen földi otthonom
Sosem vártam, hogy értsétek: mi az
mikor csupán egy emlék nyújt vigaszt
Hová a lélek visszamenekül
s mi már elveszett, azzal elvegyül
S olyan teljesen ott van a Nincs-ben
mint a magából kiürült Isten
Nincs saját ágyam, nincs saját ajtóm
egy világon át űz fogathajtom:
maga az Élet - kezében korbács
ringlispíl a sors - alvilág-tornác
s kocsimba zárva öklömnyi Éden
megmaradt abból, ami volt régen.

És minden éjre vetve vár
a rettenetes ravatal
melybe a lélek halni jár
akkor is hogyha nem akar
A sötétre táruul a kar
de újra bezárul a kör
a skorpió magába mar
a fényre sújt az árny-ököl

Valójában már magam sem értem
hogyan nem szakad meg a szívverésem
dobolásában hogy ilyen konok? -
beleremegnek a belső romok
és visszhangozzák parttalan dalát:
egy elveszetten megmaradt hazát.
És nincsen olyan, hogy másik otthon!
Végigvándorlok hát e poklon,
vándorogva, vagy olykor rohanva,
ráhagyatkozva egy néma hangra.
Bízva magam egy képtelen képre -
amiben fogan jövőm emléke.

Nincs életem, sem halálom,
s determinált, hogy méltatlan
a valósághoz az álomom!
Idegekkel átszótt paplan-
testem vágyom hogy levessem
Mért is kellett hogy ily gyarló
valójában megszülessen?
Vágná már le égi sarló!

És porom fölött állna már az Úr,
s a régi lenne örökre az új!

Lelki tájkép

Nézem a havat, látom a tájat
és emlékeim annyira fáznak
hogy nem foghatja fel képzelet.
Először látom így az Életet...
Jelenem is és jövőm is a múlt
mely szikrázó fehérséggé fakult
és beborít magával mindent.
Piros reményem fák karjain leng
mint üres hinta, sírva nyikorog
alatta behavazott lábnyomok
Az égből testmeleg könnyű pereg
alászállva jég-szuromnyá mered
vakító fény villan meg a hegyén
s a tar ágra felakasztott remény
csapongó árnyat vet a tájra -
lassulva lebben előre-hátra...
Bár hullna inkább le az a hinta
ne írta ürbe mint veres tinta
ne fájna tovább lüktetése
kötelét vágná el a fagy kése
Egy sercenéssel hunyna ki lángja!
Végtelen téllal dacol e máglya...
mint örökmécs egy ősi sejtben -
nyugvás lenne már megfagyni csendben...

„Szerelem-szöttek”

Hogy mi a szerelem? A hétköznapi
gondolkodásmód szerint leginkább két
különmű, felnőtt ember egymás iránti
érzelmeit értjük alatta. En - ha nem is
teljesen új -, de ettől eltérő szemszögből
szeretném megvilágítani e kérdéskört.
Nevezetesen abból, hogy jóllehet: maga az
ember személyisége nem más, mint az élete
különböző területein megvalósuló ill.
kifejeződő szerelmeinek szövevénye. Ezek
az életterületek úgy magukba foglalják a
párkapcsolatot, mint a szülő-gyermek
kapcsolatot, a hivatást, a hobbit, a vallási-
nemzeti identitást. A személyiség
megnyilvánulási területeinek összességéről
beszélék tehát, amikor azt mondom, hogy
karaktere az ezen aspektusokban kifejeződő
irányultságai, vonzalmi szálainak
szövedéke. Ideális esetben ez a sok színes
szál harmonikus, szép mintázatot alkot az
ember életében; disszonáns esetben
kaotikusak, összehangolhatatlanok is
lehetnek egymással érzelmi szálai. Ahogy
egy jeles pszichológus tollából olvastam: "a
szerelmi vágyban a teljes ember tükröződik"
-, ugyanaz fordítva is igaz: a teljes ember,
szerelmi vágyainak összességét tükrözi.

Teljes emberről akkor beszélhetünk,
ha az illető személy képes kiteljesedni
mindazokon az életterületeken, melyeken

megnyilvánul. Szűk és tág értelemben vett kapcsolataiban, tevékenységeiben. Ha az egyik szempontnak a többi áldozatul esik, az ember olyanná válik, mint az a szöttes, melyben elszakad egy (vagy több) szál: nem tud ép lenni. Az optimális eset az, ha a szálak, egymás-mellé rendeltségükben, folytonosságban szövődnek össze, alkotva harmonikus mintázatot, akár olyan módon is, hogy egyik-másik szín dominánsabb a többinél (fontossági hierarchia alakul ki). Ezért nem helyes a szerelem fogalmának hatáskörét ledegradálni egyetlen életterületre; mert a legszerencsésebb helyzet az, ha életterületeinek összességéhez egyfajta szerelmi érzülettel viszonyul az ember. Ez alatt értem azt az inspirált tudatállapotot, motiváltságot, lelkesülést és agilitást, mely nélkülözhetetlen kísérője mindennemű kiteljesülésnek. Mindezek a felsorolt jellemzők pedig gyakorlatilag analógok a szerelem lélekállapotával!

Mert végső soron, pl. melyik anya merné elvitatni - egy szakrális értelemben vett - szerelem terminusát attól az érzülettől, melyet gyermeke iránt táplál? Jelen van abban az itt körüljárt misztérium minden jelentős attitűdje: a határtalan összetartozás tudata, s az arra való "büszkeség", a fizikai kontaktus igénye, a kicsi óvása, kényeztetése, a róla való gondoskodás indíttatása, a felelősségérzet, és a másik fél elbűvölésének tudatalatti vágya, hogy az érzelmek kölcsönösek legyenek. Jelen van benne (még ateista szülők esetében is) valami olyan mozzanat, mintha Istent magát, teljes hatalmasságában, tapasztalnák meg az életükbe költözött kis emberkében. S ez az a mozzanat, melyet eszmefuttatásom vezérfonalául szeretnék választani: egy szállóige szerint "a szerelmesek látják Istent". Erre az axiómára alapozva kívánom megjelölni a szerelem megkérdőjelezhetetlen kritériumaként azt a belső megérintettséget, mely által az ember megnyílván valami/valaki felé, lelkiileg befogadóvá válik, s egyben önátadóvá. Feloldódva egy saját személyén túlmutató egységben, véges énjé fölé emelkedik.

Ez a szelíden, vagy lobogóan extatikus állapot döntően kimutatható a hitélet területein is. Nem hiába vétetett be a Bibliába az Énekek Éneke; a nem pusztán vallásos, de valóságosan hívő emberek Isten iránti szívbeli érzésében, megint csak a szerelem egy szakrális tisztaságú változatával találkozunk. Jóllehet, a legmagasabb rendűvel: mert ha a szerelmet egy olyan skálán képzeljük el, mint a színeket, akkor az Isten iránti szerelem foglalja el azt a helyet, amelyet a színskálában a fehér: mindenre képes kihatni. S itt érhető tetten legegyszerűbben a szerelemnek az a vonása is, hogy a fizikai tapasztalás síkja felett áll. A valóságos hívő Isten jelenlétében él; mint egy őt körülvevő fény, kíséri mindig, mindenhová, minden tette közben. Nem kíván külső fizikai

bizonyosságot a jelenlétéről, mert az: maga a tudatát átható fény. A köznapi értelmezésben vett szerelem elmaradhatatlan jellemzője is az, amiről itt szólok, ha szelídebb változatban is. A szerelmes ember tudatában jelen van a szeretett másik; ha térben vagy időben el is vannak választva, az összetartozás tudatára ez nincs kihatással.

Ugyanez mondható el arról is, ha pl. valaki a népe felé táplál szerelemmel analóg érzelmeket. Egy individuálisnál magasabb öntudat állapotában, egész gondolkodási rendszerére, teljes magatartásmódjára nézve meghatározóvá válik, és minden tetteire kiterjed a folytonosságában élményszerű lélekállapota. Nem egyéni elszigeteltségében hoz döntéseket, vagy cselekszik, nyilvánul meg, hanem mindazok képviselőjében, akikkel ez az emocionális fény összetartja/olvasztja. S itt ismét fel lehetne sorolni, megmásíthatatlanul ugyanazokat a jellemzőket, melyeket az anyai szerelem kapcsán jegyeztem le. Ahogyan az anyai, élete egyetlen mozzanatában sem inog meg szerelmesen anyai mivoltában, gyermekeinek létezése, mint egy őt körülvevő fénygömb: mindenüvé elkíséri, személyiségét formáló erővel, s ha mondjuk kasszásként dolgozva, meghallja a vevők sorából, hogy odakinn eleredt az eső, gondolataiban rögtön számba veszi: milyen ruhát adott aznap reggel a gyermekeire. Ahogyan egy házastársat kísér láthatatlan alakban a párja, s "csupán" viselkedése jeleiben mutatkozik meg a jelenléte, vagy ahogy egy hívő ember megnyílvánul környezetében: válságos, avagy profán szituációban, ugyanúgy lép fel az adott körülmények függvényében a népe iránt szerelmet tápláló személy, szerettei képviselőjében -, s mindez arról tanúskodik: hogy a legkülönbözőbb szerelmi érzületek szövevénye alkotja a személyiséget.

S itt még csak érintőlegesen sem szóltunk arról, hogy milyen valóságos szerelmet lehet táplálni olyan elvont dolgok: mint az irodalom, vagy zene iránt; de hozzájuk hasonlítható az is, ha az állat- vagy növényvilágért lobog valakinek a lelke. Ritka, annál csodálatosabb körülmény, hogy egyes emberek hivatásukhoz is, szerelemmel analóg érzülettel tudnak viszonyulni (kulturális, karitatív, egészségügyi, kutatói, stb. pályákra gondolok itt elsősorban). A legideálisabb az lenne, ha minden irányultságunk elnyerné eredeti méltóságát, annak a belátásnak a fényében, hogy lényünk egészének permanens alkotórészei -, úgy nem maradnának megválaszolatlanok mindazok az inspirációk, melyek az élet egy felsőbb értelmű érintettségétől erednek. A karakterünket meghatározó szálak, egymás-mellé rendeltségének harmonikus folytonosságában, egyre inkább ki tudna bontakozni az a szerelem-szöttes, mely egyéni, megismételhetetlenül egyszeri mintázatunk az örökkévalóság falán.

Örök kötelék

Csillag szikrázik a bársony-égen,
S én vágyom szemed lángtüzének
izzó kéjtáncát a forró nyárban.
Ó, micsoda fényes éjszakánk van!

A telihold lám, kacagva ragyog
gyémánt kristálygömbként felénk.
Hagyod, hogy átöleljen ezüst sugara,
s betöltse szobánkat lámpása?

Karodban : hallom a szívverésed,
s tenyerem érzi. Titkos éjek
hullámvágyban lüktető ritmusa
visz az égis. Szerelmem, mondd, hova

tartunk ily örült, veszett iramban?
Messze még a rózsapirkadatnak
ébresztő, varázslat-pillantása!
Légy velem az élet sóhajában!

Maradj hű társam jóban és rosszban,
Keressük meg nyitjái a titoknak.
Lakatja rozsdás, s nincsen kulcsa,
Ám szereteterő azt kibontja!

Oly egyszerű mindez! Kéz a kézben
járunk utat – örök kötelékben.

Nagyanyó mesél

Nagyanyónál csendben
szárnyalt a mese
ringató ölében
tündér-történetek.

Világított gyertya
sejtelmes fénye,
Félve kapaszkodtam
foltos kötényébe.

„Hol volt, hol nem...”
varázs-szavak búgtak,
mint galambok fent,
az ereszalji dúcban.

Igéző, szép percek,
meghitt pillanatok,
Kérges tenyerében
kinyílt minden titok!

„Egyszer volt, hol nem...”
ő is, mint meséi.
Unokája szíve
emlékét őrzi.

Üllő és kalapács

Apám kezében szunnyad a munka.
Egykor markába kalapács szorult.
Vaskos kovács öklét az üllőn nyugtatta.
Dolgozó munkásléte már alkonyul.

Vasat formált, s behódolt az anyag,
életre kelt a mozdulatlan érc.
Ózdon csapoltak, izzott a tűzfolyam,
bűvkörében sürgött az emberi kéz.

A feszülő izmok verejtékben úsztak,
míg a földön apró szikracsillagok
tündöklő játéka szemképrázttal
dacolt az erővel - küzdelemre szólított.

S mikor alakot öltött az elképzelés,
Apám szívében elpihent a vágy.
Szemében mindig felcsillanó emlék
azóta is az üllő és a kalapács.

Anyám hajnala

Pendül a hajnal aranyhegedűje,
madarak nyitják énekre torkukat,
Micsoda pompás melódia, ének,
Fény ablaka, rózsaszín pirkadat!

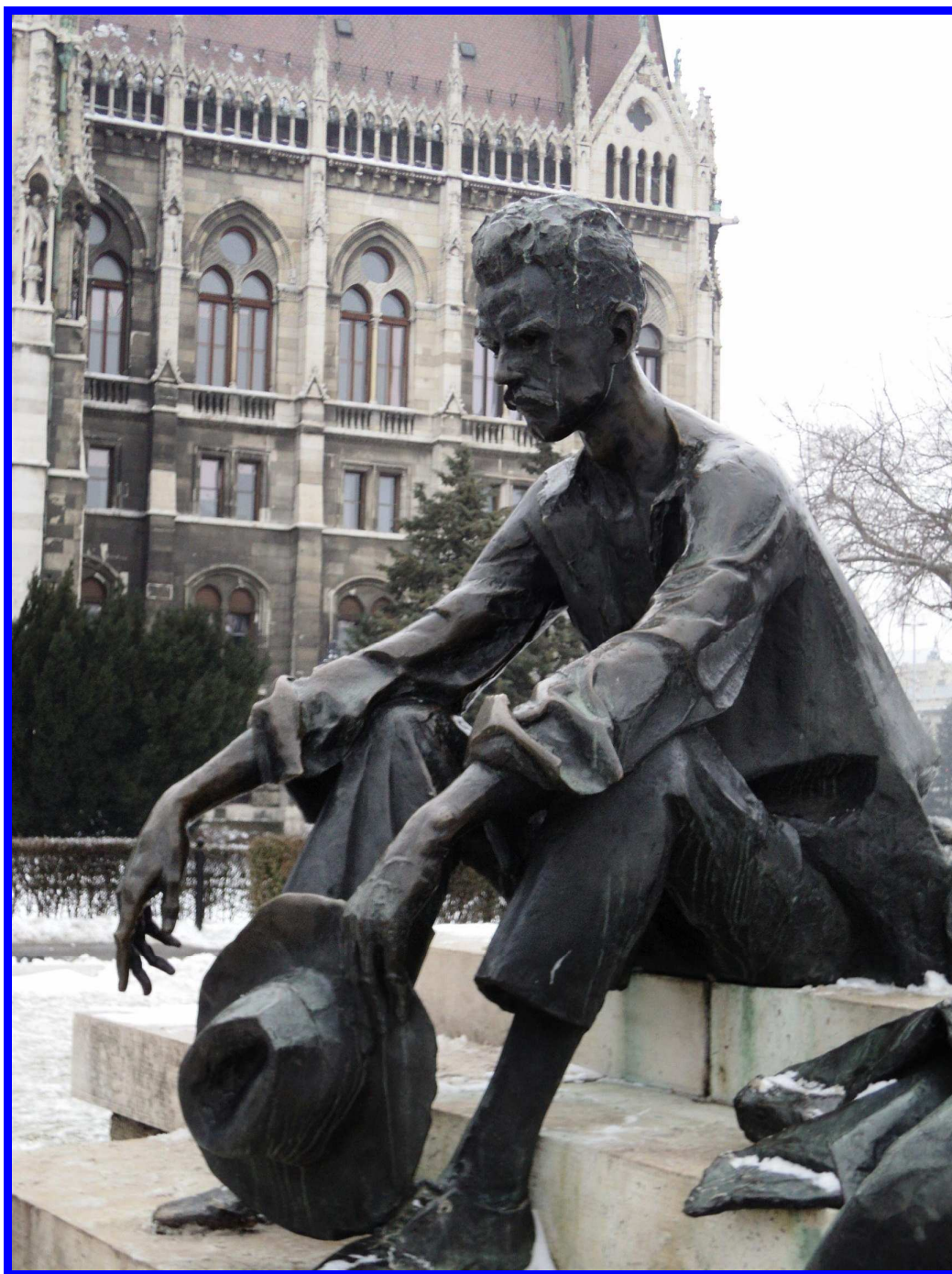
Harsány rigók fújnak víg ébresztőt,
Sarjadó zöld lomb susog édesen,
Pergő záport facsar bodros felhő,
S szomjas vetés kortyol a földeken.

Édesanyám harmatcseppben mosdik,
ringó léptein egy új reggel üzen,
dolgos kezén munka gyöngye izzik,
álmot járt lelke, csak ágya pihent.

Szorgos méhként tanácsa körülzsong,
mit hogy tegyek, s esernyőt is vigyek,
Nélküle mi lennék? – hasít tudatomba,
S már a pusztá gondolat is megremeg.

Terítve vár a családi asztal.
Mennyi jószág, szelíd gondoskodás!
Megkenem vajjal pirítós kenyerem,
S csókkal hintem anyám homlokát!

BARANYAI ATTILA

*Budapest, Duna-part Marton László: József Attila szobra
fotó*

Emberi érték

Mi is az az emberi érték?
Az, amiért felnéznek Rád!
Megőrizni a múltból,
megmutatni a jelenben,
és átmenteni a jövőnek,
azt, amiért most embernek születél e földre.
Ám ne csak őrizz,
ne csak ments,
hanem kérlek Téged,
ha lehet kérnem, TEREMTS!
Értéket, méltóságot, fényt,
és ha dolgoz elvégezted,
amit teremtetél,
jó szívvel oszd szét
azok között, kik kérik,
és kik rászorulnak,
hiszen Ők nem is tudják,
hogyan kérhetik-e Tőled,
hiszen Ők egy lépéssel lejjebb állnak,
felnéznek Rád,
így a Te dolgoz már csak annyi,
a lépést feljűk lefelé megtenni,
és amit teremtetél, a kezűkbe letenni.

Meg fogom váltani a világot

Beleszüremlett az életedbe,
lassan átítatta hétköznapjaidat,
és szép lassan uralja azt.
A gondolat, hogy vár Rád még feladat.
Tűkűrbe nézel, és azt mondog,
tettem én már eleget!
Csak azt az egyet,
pontosan azt, amire halványan gondolsz,
no azt még nem tetted meg!
Tapintható már a közelsége,
sűrűbb tőle a levegő,
látom már megmozdult benned,
igen jól sejtet, arra gondolsz,
formálja már ajszót,
de még a hangod remegő,
ne törődj vele,
csak mondd ki a tükűrnek,
nem egyszer, néhányszor,
meg fogom tenni,
meg fogom mutatni magamnak,
ha kell, ha rajtam múlik
meg fogom váltani a világot!

Kalaku

KALAKU, a hawaiiak így mondják,
megbocsátásban rejlik a gyógyulás.
Megtépték a lelket,
és Te csak annyit mondasz KALAKU,
nem érti akinek mondog,
hiszen nem hawaii,
halkan tedd hozzá,
a fény legyen veled,
megbocsátok Neked!
A lelket még háborog látom,
akinek megbocsátasz szabad lesz,
és ez a szabadság Neked is szárnyakat ad,
lehet hogy a repülésre még egy kicsit várnod kell,
de megéri, mert magasságokat érhetisz el,
magasságokat, amik lentől láthatatlanok,
felül kerekedtél önmagodon,
és a magasban már szárnyad suhogása jelzi
a többi szárnyalónak jöttet.

Keresed a tanítót

Keresed Őt a tanítót,
minden kis idegszálad érte kiállt.
Tanulni szeretnél, tudni, látni,
a világot egy perc alatt átformálni.
Ne aggódj semmit,
Ő már Téged magának rég kiszemelt,
s majd ha eljön a pillant,
a tekintetével a tömegből kiemel,
csak Rád néz,
szavak nem kellenek,
Te elé állsz,
lelket az övé mellé leteszed,
s a tanítót a mindenek tudásával
a Téged megillető helyre emel.

Lelkek ringatása

Lehetsz bármilyen távol,
bármilyen csendben
Én hallom ha szólítasz engem.
Érzem hogy fázik a lelket,
nincs aki megölelje,
nincs aki melengesse.
Fázott az enyém is, és akkor
Te hozzám lehajoltál,
és féltőn két kezettel betakartál.
Most én térdelek melléd,
hogyan átadom neked
szemem pillantásával
lelket ringatásával
az égi ígértet!

Dalárda

az van a nagy sárga dalárda falára írva hogy
itt a rossz mindig jó minta volt
magamat bíztatom
lányomban bízhatom
de elveszik írmagom amíg én így hagyom
szökni a kedvemet
jöhet egy rendelet elveszett lelkemet
kosárba fonják még azt sem mondják
nos hát nem kapsz több nospát
ám van itt vadregény kiháló szenvedély
talaján kihajtó szenvedés
elég csalóka hit remény
lejár a bérletem amiatt szenvedek
hogy naponta cselet vetek nesztek
Nemigen hiszem, hogy örökké ez kéne tennem!

Proszektúra

Mekk vagy a kecs vagy a macs rúgja meg
bár észvesztett dúvadként dülhatok
tán meg is fülhatok
mégsem szomjazom bosszúra
bár hiába kiáltom ég felé újra meg újra
édesem tényleg komor dolog a végső túra
hiszen igen rideg hideg hely az a fura proszektúra.

Gyí, kislovam

gyí kislovam
hiszen a gyík is rohan
nem csak úgy poroszkál ahogy egy porosz lány
közben a szakállas oszmán rosszlány
sasszárnyat nyírogat
az állat tokmány iroda
folyton riogat nekem irogat
koravén gavallér hol a vért amely véd
ha eljövünk utolsó vasadért megszűnt a vasedény
vele a szép endékás akármi
Azzal a könnyen levehető ajtóval?

Búcsúlevél

Konok kínok közt haldokló remény,
remegő kezemben ázott búcsúlevél.
Szememből ömlő ösztönös könnyözön,

lapjait lelkesen öntözöd.
Meglehet, mint macska zsákmányolt egerével,
játszik velem a képzelet.
Arcod látom, melyet pír tüze éget,
zavartan a földet nézed, átkos döntésed
magyarázod éppen.
Jeges kezével hirtelen kócos hajamhoz ér a
feltámadó északi szél,
és legott, mint fagyott gyümölcs hull lábaim elé
a komor kétségbeesés.
Lám, új társam, mily hamar rád találtam!

Eszembe jutsz

Hűvös az éj, feléled a szél,
meglibben a gyűrött függöny nyitott ablakom előtt.
Kisszobámat betölti a friss levegő,
amely védőn körbeölel,
míg vérekes kezével nyúl felém a múlt,
újra eszembe jutsz!

Még most is

Ha tar koponyám mohával benőtt üregébe
ordítva benéz a szél,
majd ő is megül, elcsendesül,
mint a gondolat, mi mindvégig ott maradt:
lehet, hogy rég szemétre vetett a végzet,
de még most is szeretem szép Emesémet!

Szépségem

Nohát, nem áltatom magam tovább!
Azért lettem mára,
ily végzetesen szakadt,
mert a szépségem belülről fakad,
és egyre csak apad,
míg maholnap már
a kihűlt nyoma sem marad

Lépés előre

Már nem fáj egyáltalán,
hogy csak barátként számít rám.
Én így is élete része leszek.
Észreveszem - mert résen leszek -, ha lehet,
és rendben előbbre lépek.
Tényleg, de szép lesz akkor az élet!

Negatív

Anyám emléke felvillan,
de mint a fényt kapott negatív,
kifakul a fejből.
Ez olyan, mintha megvakultam volna.
Mit ér a fény, ha csak elfedi,
amit látni szeretnék?

Isten képe

Istent jóságos öregnek hisszük,
aki öröktől fogva létezik.
Élvezi, amit alkotott,
de időnként belenyúl egy kicsit.

Az embert a saját képére alkotta,
a majom meg hasonlít az emberre.
És vajon Ádám, mikor életre kelt,
gyerekként vagy felnőttként kezdte?

Ezt nagyon szeretném megtudni,
a kíváncsiság régóta gyötör.
Isten mikor öregedett meg?
És ha megöregedett, mitől?

A bálna és a sirály

Egyszer egy szép lelkű bálna
beleszeretett egy sirályba.
Kecses volt, könnyű a röpte,
a bálnát ez lenyűgözte.
Szállj le - szólt - elbír a hátam!
A sirály leszállt rá bátran.
Egy darabig enyelegtek,
gyorsan rohantak a percek.
Kellemes volt itt pihennem,
most te látogass meg engem!
- szólt a sirály incselkedve,
s visszatért a fellegekbe.
Szomorúan nézte a bálna,
s lemerült az óceánba.

Mi a tanulság, azt kérde?d?
A felek nem egyenlők.
Ez így van, mindig is tudtam.
Repülj el te is nyugodtan!

Séta a temetőben

A temetőben jártam a minap,
bogarászni feliratokat.
Ki meddig élt, s meddig az özvegye?
Meddig vele? Meddig nélküle?
Sokaknak álmát őrzi egy-egy angyal,
Krisztusok is állnak, fáradt arccal.
A lélekharang töri meg a csendet.
Ma is, lám, valakit eltemetnek.
Sietve távozom, ajkam remeg.
Jó, hogy ma még nem én haltam meg!

Kóbor kutya

Ha kóbor kutya lennék,
befogadnám magam.
Azt éreznénk, mi is
kellünk valakinek.
Örölnénk, hogy találkoztunk,
de egy kicsit sajnálnánk is egymást.
Egy jó gazdasszony
mindkettőnknek nagyon hiányozna.

Öreges lánykérés

Húsz évvel fiatalabb vagy,
de társamnak téged akarlak.
Jól elbánt velem az élet,
kárpótlásul adhatna téged.
Kicsit szeretni a párodat,
az nem is olyan nagy áldozat.
Együtt élnénk le csendesen,
amennyi hátra van nekem.
Néhány év múlva eltemetsz,
s akkor újra szabad lehetsz.
Jól áll neked a fekete,
s azt akarom, mindenki észrevegye,
aki a temetésemre elmegy,
hogy milyen csinos az özvegy.
A „gyászév” tartson egy hónapig,
találsz majd addig egy jó pasit.
Legyetek egymással boldogok.
(Én majd a mennyből kukkolok.)

BOÓR JÁNOS

Hangszer voltam

Hangszer voltam kedvesem kezében.
Játszott rajtam sok-sok dallamot.

Boldog kalandos éveit élte,
mikor összetört, és itt hagyott.

Ahol ő van, ott gyász dalok szólnak,
s elnémultak a szép szólamok.

A húrjaimon könnyek folynak,
már az enyészet markában vagyok,

de felettem ragyognak
még fénylő csillagok.

Este (korkép)

Rotyog a tűzön a paprikás.
A lemenő nap lusta.
Terelgeti nyáját a kondás,
arra egy falucska.

Itt is, ott is fények-reménye,
hűen tükre a tájnak,
lobban a kondér alatt éle,
pirosuló parázsnek.

Arcokon már babrál a homály,
formálódik a lelke,
fényben hagyott bú sóhaja száll,
mint a nyári lepke.

A sok éhes száj még hallgatag,
a nyáj fáradtan néma,
az ugatások tompán hullnak
az éji árnyéokra.

hallgatom az elporló hamut,
bolyongó álmok szállnak,
meg-megrebbenek az elárvult,
fonnyadó fűszálak.

Rossz kölyök

Inger gazdag környezetbe
betoppantam közétek.
Génjeim is velem jöttek,

életen át kísérnek.

Rábámultam a világra,
tágra nyíltak szemeim,
megtanultam, jót és rosszat,
így múltak el napjaim.

Én mindenbe beleláttam
kíváncsiság üldözött.
Gyakran törtem, s megcsináltam,
lettem „büdös, rossz” kölyök.

Ezzel-azzal próbálkoztam,
semmitől sem féltem én,
Emberséget megtanultam,
lett belőlem kis legény.

Felnőtt fejjel emlékezem,
a büntudat araszol;
életemből tapasztalom,
miért szép az öregkor.

Május

Kint ültünk a lombok alatt,
A májusi éjszakán,
Velünk volt a telehold is,
Öröm ült a mosolyán.

TücsökHzene szólt a réten,
A sok béka kuruttyolt.
Enyhe szellő arcunkhoz ért,
Szerelemre buzdított.

Csengő hangod szívemhez szólt,
Lázba hozta lelkemet,
Átöleltem karcsú tested
S enyém lett a szerelmed.

Két liliom

Két liliom hintázott
a kert sarkában.

Szólt az egyik:
megremegek előtted,
lányos a zavarom
ha nézem arcod
miként ragyog.

Szólt a másik:
mint a víz
a köhasadékig,

cseppenként váj be,
érzem, hogy remegek,
s zavart vagyok
akárcsak te.

Ringatta őket a fuvallat
egyre jobban.
Beteltek a szerelemmel
szívük már egybe dobban.

A szél

Süvöltve suhan messze tájon,
Átjárva bérceken magas hágón,
Araszol a fák lombja között,
Fáradtan pihen álmok mögött.

Lopkodja a felhőknek könnyét,
Viharrá duzzasztja a mérgét,
Korbácsol hullámszó árákat,
Felkelti a meghitt álmokat.

Benne a barátság is lakói.
Arcodhoz simogatón hajol,
Lágy hangon susog a természet,
S meghitté teszi a szerelmet.

Májusi dalt dúdol füledbe,
Szelíden szól nyári melegbe'
Ősszel a lombokat elsepri,
Télen a hópelyhet kergeti.

Ősz

Múltamat gúzsba köti az álom,
A mában harcol sorsom romjai,
Bennem érnek a lelkem vágyai,
A múltam már sehol nem találom...

Szóródnak szerteszéjjel éveim,
A gondjaim meg gyűlnek a mának,
Hiszek még az őszi kedves tájnak,
Lassacskán már elfogynak érveim.

Az idő éveinket felőrli.
Száras levelek hullnak a fényben,
Őszi hangok zenélnek a mélyben

Szárnyaló szelek suttozják a tájnak,
Hirdetik, hogy vége van a nyárnak,
Sorsunkat mi sem kerülhetjük ki.

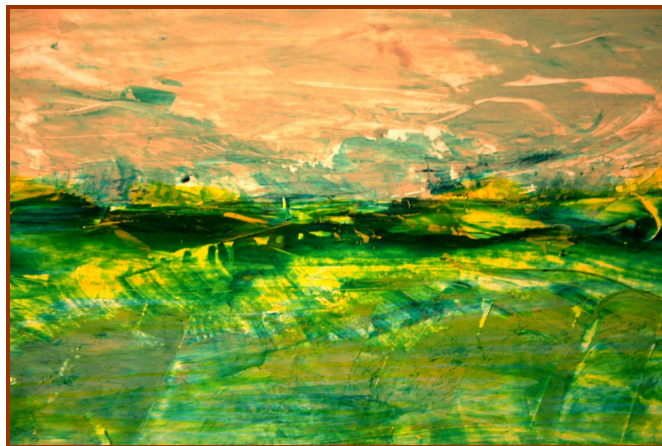
Szeretem

Én csak őt szeretem, a nőt, barnát,
kitől életem értelme ered.
A szépet az érzelmek varázsát
magammal elhoztam én most neked.

Szeretem harsogja diadalát,
fényes síneken kattog a vonat,
száguldva viszi a boldogdalát,
leigáz forró ifjú álmokat.

Álmaimban s végtelen mezőkön
én harsogva zengem, majd örökön,
még minden álom, porba omlik itt.

Én a nőt dicsérem azt a barnát,
kinek érzése emberi nagyság,
kinek nagysága még formálódik.

Táj, festmény

Vándor festmény

Fák festmény

Gyilkos a kertben

Havas, hideg tél van. Még a gyakori köd is fokozza a barátságtalan, zord hangulatot. Az ember az orráig sem lát. Pedig nem ártana, ha látna maga körül, hiszen mindenfelé nyomok vannak. Besüppedve a hóba, sejtelmesen árulkodnak egy ugyancsak erre haladóról. Kíváncsi vagyok, hova igyekezett. Követem...

Bokros, fás részhez ért, ahol sokfelé van búvóhely és kitérő. Látom, kissé elbizonytalanodott, erre is, arra is ment pár lépést, de aztán újra egy irányba haladt tovább. Valami vonzotta, csábította előre, még gyorsított is, ami tisztán látszik a nyomokból, ahogy a friss hóban meg-meghúzta lépéseit.

Most már igazán érdekelni kezdett, hova sietett. Máshogyan nem tudom meg, csak ha figyelmesen, a csapást nézve én is továbbmegyek. Közben más irányból is látszanak nyomok, de azok régiek, a kontúrjuk egészen elmosódott. A frissen esett hó csaknem teljesen elfedte őket. Nocsak! Nem először járt erre! Vagy talán egy cinkosa lopakodott utána? Alaposabban meg kellene nézni, de a régi nyom olvasása bizonytalan a hóesés miatt. A friss csapás most jól látható, e mellett haladok tovább.

Nemsokára egyértelművé válik a cél: a körtefa. Néhány napja madáretetőt akasztottam az egyik ágára. A kert hasznos barátait látja vendégül a jó öreg lombhullató. Mindezt összegezve belém hasított a gyanú: „Csak nem jár ide valami hívatlan vendég?” Siettem, látni akartam a tényeket. Bizony, az érzésem nem volt alaptalan. A fa környékén sűrűsödtek a lépések, és ami ennél szomorúbb, bűnjelet is találtam. Apró tollacskák. Egy áldozat nyomai. Zöld, sárga, szürke, megannyi szétszórtan feküdt a hó tetején. Ezek tegnap még a gazdájukat melengették a téli éjszakában... A szegény kis éhesek életükkel fizettek azért, hogy leszálltak a földre az etetőből kihullott magok után. Most ők maguk is élelemmé váltak... Ebben a zord időben az ösztönnél is nagyobb úr az éhség.

Amikor a selymes, puha tollpelyheket simogattam, szinte benne éreztem az apró madárka ijedt szívének dobbanását... Bár örök idők óta ez a természet rendje, hogy az erősebb, a ravaszabb legyőzi a gyengébbet, mégis fájt a szívem, és haragudtam a kertben pusztító tarkabundás, bársonytalpú gyilkosra.

Baracs, 2011-02-09

Lepke fotó

Piros fotó

Csiga fotó

Cinke fotó

A bárányok halhatnak

Az Isten tétlen, hogyha létezik,
Mikor a csorda fázik, éheznek!
Kevés a fű, a megnyírt birka sok,
És lesben állnak kapzsi farkasok.
Érzik, hol kell csapdát állítani,
Melyik juhok kell vérbe fojtani!

Nem is béget, mert nincsen semmije.
Könnyen megy el, ha el kell mennie.
De a gyapjasa, – te szentséges ég!
A távozása lenne veszteség!

A főszabály ma ismét működött.
Nem győzhetett a jó a rossz fölött.
Bezárt karámban nem legelhetett,
Elkóborolt, és rá is fizetett!

A beteges ivó

Sikolt a fagy, csúszik a hangulat
A dermedt kocsma zord kövén.
Elgémberedett, roncs urak
Tapogatnak a fal tövén.

Betér ő is egy meleg szóra,
Lelkében ott ketyeg az óra,
Hogy mulassa az időt.
Csak a halál az ellensége,
Már alkohol is kár beléje,

Az is gyötri a tüdőt.
Begombolja a bánatát
Amíg a borát elfogyasztja.
De aztán indul is tovább,
Ki az ibolyántúli placcra.

A dalnok

Te drága tamburás barátom!
Zenédre táncot jár a lelkem,
Naponta kell elénekelnem!
Velük szítom hunyó zsarátom.

Sorsunk folyását benne látom.
Sugárutad vezet a fénybe,
Kiút a lankadó reménybe!
Hiszem, hogy egyszer megtalálom.

Minden sorában ott az élet.
De a halál is sarkon áll,
Minden gonoszra rátalál!

Vigyázzon az, aki galád!
Prédává tenni a hazát
Se retteg, ha nagyot ígérnek.

A rend lelke

Ma békesség van mindenben,
Mit égiek ezer szeme belát.
De kell is, hogy ez így legyen,
Összefogni a nagy harmóniát.

Azúrkék, póre ég alatt
A csendre ültek rá az angyalok,
Hogy kiosszák a díjakat
Érdem szerint, ki és miért kapott.

Nagy volt a tét! A főhelyen
Foglalhat majd egy párnás széket el,
Kit átsegít a küzdelem,
S a túlvilágra méltán juthat el.

Mázsás, tehernyi gond alatt
Sok aspiráns ma még nem élte át,
Mit rejteget a gondolat,
Amely kacéran ássa bánatát.

Kit érdekelné bármi más!
A múlt, amely olyan nagyon nehéz,
Ha súlytalan, kimért csapás
Után az ember bátran hátranéz?

Kiválasztott ma Jóska volt.
Megérdemelve trónusra került.
Egy párnásszékért lent hagyott
Csapot-papot, és az összes mütyürt.

Csak az utolsó sóhaját
Vitte magával, mint a lobogót,
Hogy áhítattal adja át
Az illetményt, a nagy útravalót.

Lehet panasza jogtalan,
De megbocsátják lenti bűneit.
Mégsem volt élte hasztalan,
Hisz hátrahagyta nagy keserveit.

Találnak-e Juszticiát,
Ki egyenlő arányban osztja szét
A véres elemózsiát?
Az emberiség átkos szégyenét!

HALÁSZ ERZSÉBET

Ahol a szükség, ott a segítség – tartja a régi mondás

Mikor a páromnak el kellett mennie az „örök vadászmezőkre”, a temetés után hazatérve végigfeküdtem az ágyán, a szememből szakadt a könny, mint a hirtelen záporosó – a nyűtt Ady-kötetere, amit az utolsó napokban olvastam neki.

Valahogy álomba szenderültem, és már hallottam is a szívemnek kedves hangot: „Maradj még egy picit... csak egy percet még...” (Így kérlelt a kórházban mindig, a hosszú bennfekvésekkor). Mély sötétség kezdett húzni lefelé. Próbáltam szólni, de nem bírtam, minden erőmet koncentráltam, míg egyszer csak hangot hallottam, a sajátomat: „Nem lehet, még vissza kell mennem.” És akkor –, mint egy film, elvonult előttem néhány arc sziluettje; szőke és barna fejek, végül egy újszülött, vagy talán csak születni készülő fejecske... Lassan felültem, már tudtam, hogy akkor, hogy *kell* tovább élnem. Őértük.

Az egyik lányunk ezek közül az esküvőjén mondta el: „Mikor eljöttem tőletek, azt mondtam magamnak: ha így is ehet, akkor én is megpróbálom. Így tudtuk meg, hogy minket tekintett példának. A meghalt szülei helyett összeverbuváltuk a fellelhető rokonságot, hogy neki is legyen násznépe. Jövőre lesznek 10 éves házások. Nemrégiben a kisebbik gyerekük – vasgyúró kisfiú, nem nyápic könyvmoly, de jó tanuló –, kirakta elém a kincseit, hogy válasszak magamnak. Pici teknőst választottam, amin a mágnes összeszedi a széthullott tűket, ha varrok. Láttam, erőt vesz magán, mikor hősiesen odatolja és elrebegi: „bár én is nagyon szeretem, de odaadom.” Próbáltam lovagiasságát méltányolva – visszaajándékozni, de mint egy igazi lovag –, ezt nem engedte.

A kicsi lánytól faleveleket, saját rajzokat kaptam, meg pici köveket, kagylókat, csigákat.

Az ismerős arcok addig lebegtek előttem, míg egészen feloszlott a sötétség.

Így is lehet ünnepelni

A főtéren karácsonyfa,
színes égők vannak rajta.
A fa előtt félkaréjban
betlehemi életkép van:
több istálló állatokkal,
elöl oldalt gémeskúttal.
Istállósor közepében egy jászolnak
belsejében található kis Jézuska,
emberiség Megváltója.
Három királyt csillag fénye,
minket vonz szeretet ténye,
mert ez ünnep mindenkié,
helybelié és vendégé.
Az agapén iszunk, eszünk,
és boldogok akkor leszünk,
ha szeretet tartós marad,
Szigligetről tovább árad.

Őszi tél

Csend honol a tájon,
nem szól madár a fákon,
Az ágak kopárak,
új kikeletre várnak.
Szomorkás az erdő
ritka a benne menő;
hűvös szél távolít,
jelezve, tél közelít.
Mégis, kell remélni,
a telet át kell élni:
jön újraéledés,
boldogságra ébredés.

Korszakjellemzés*

A XIX. század első felére olyan forradalmi változások sorozata jellemző, amely 1848-ban teljesedett ki, és történelmi korszakváltáshoz, a feudalizmus bukásához vezetett.

- Létrejött az ipari forradalom.
- Az ipari forradalom kialakította a kapitalizmust.
- A kapitalizmus létrehozta a burzsoá középosztályt és az egyelőre még kevésbé jelentékeny munkásosztályt.
- A kapitalista középosztály már nem tűrte az arisztokrácia kiváltságait és egyeduralmát, hanem maga is részt követelt a hatalomból.

A feudalizmus ily módon mind gazdaságilag, mind politikailag gátjává vált a további fejlődésnek.

A polgárságban erősödött a nemzeti nyelv megbecsülése és ápolása, ezzel párhuzamosan a nemzeti öntudat, ebből pedig a nemzeti függetlenség kívánalma.

Ezeknek a feszültségeknek bármelyike is elég volt zendülés, forradalom kirobbanásához, összetevődésük viszont forradalmi lánc reakciókat szült.

Az 1848/49-es forradalmunk nemzetközi előzményei

Az ipari forradalom a XVIII. században Angliában indult el

Az európai kontinensen több évtizedet késett a napóleoni háborúk miatt, amelyek 1815-ben Waterloo-nál értek véget. Nem teli bele azonban másfél évtized, hogy a társadalmi feszültségek 1830-ban forradalmakat szüljenek. Ezek egyrészt sikeresek, másrészt kudarcra jutottak.

Belgium kivált Hollandiából és önálló ország lett. Ugyancsak létrejött a független Szerbia is. Ezzel szemben a lengyel forradalom csak csatákat nyert, de 1831-ben levertek, amikor a **Szentszövetség – Oroszország, Poroszország, Osztrák Monarchia** – között három részre darabolt lengyel terület független egyesítését tűzték ki célul. Oroszország ugyan némi autonómiát adott az általa elfoglalt lengyel terület résznek, de hol volt ez az önálló országtól?! – A lengyel forradalmi felkelés hősei Párizsba menekültek a kudarc után.

Közülük 3 kiváló parancsnok töltött be jelentős szerepet a magyar szabadságharcban: Dembinski Henrik, Varsó katonai parancsnoka, Bem József és a nálunk kevésbé ismert Josef Wysocki hadnagy

Az 1830-as forradalmak sikerei és kudarcai visszatükrözöttek az adott korszak irodalmi, zenei és filozófiai alkotásaiban. A kudarcok ellenére a változások igénye továbbra is parázsként izzott a felszín alatt, és csak alkalomra várt, hogy a társadalmi feszültség ismét forradalomként törjön a felszínre, láncreakciót indítva el.

Történelmileg rövid idő múltán, 1848 februárjában kezdődött az új forradalmi hullám Franciaországban, mivel Lajos Fülöp király fehér terrort vezetett be az egykori jakobinusok és bonapartisták ellen. E francia forradalom hatására 1848. március 13-án Bécsben is kitört a forradalom, liberális alkotmányos rendet követelve.

A bécsi forradalom hírére Bem azonnal Bécsbe sietett, hogy megszervezze a bécsi forradalmárok védelmét.

Az 1848. április 11-i alkotmány*

Ezen alkotmány legfontosabb vívmányai a következők:

- Magyarország független társállama lett dualizmusban az osztrák monarchiának,
- Törvénybe foglalták az uniót Erdéllyel és a Partium visszacsatolását.
- A nemzetiségek közvetlenül Magyarországhoz, a magyar kormány irányítása alá tartoztak.
- Az ország uralkodója a Pragmatica Sanctio elvét követve továbbra is persona! unio-ban királyként I., császárként V. Ferdinánd lett.
- A nádor István főherceg a király helytartójaként ténykedett.
- Gróf Batthyány Lajost kinevezték miniszterelnöknek.
- A király csak miniszteri ellenjegyzéssel alkothatott rendeletet, ugyanakkor a hadsereg legfőbb vezetőinek kinevezése, valamint a főpapok megválasztásához történő előzetes hozzájárulás a király hatáskörébe tartozott. Ezzel szemben a magyarországi területen lévő 4 katonai körzet: Buda, Pétervárad, Temesvár, Zágráb, valamint az erdélyi

Nagyszeben főparancsnoksága a magyar kormány fennhatósága alá tartozott.

– Létrehozták a nemzetőrséget.

– Eltörölték a jobbágyságot megváltásos kártalanítással. A megkezdett kártalanítást a forradalom miatt 1850-ben már az osztrák kabinet fejezte be.

– Megszüntették az arisztokrácia kiváltságait a közteherviseléssel, s bár zúgolódott az arisztokrácia, még hídvámot is kellett fizetnie.

– Eltörölték a kapitalizmust akadályozó ösiségi törvényt, miáltal az örökölt ingatlan adás-vétel tárgyává válhatott.

– Megszüntették a kötelező 10%-os egyházi adót is.

– Megvalósították a sajtószabadságot.

Az 1848. április 11-i alkotmány jelentőségére jellemző, hogy bár március 15-ről leplezetten, a kiegyezés után már nyíltan megemlékezett a magyarság, 1867 után is évtizedeken át folyt a vita, hogy melyik nap legyen a hivatalos ünnep: március 15. vagy április 11. Ezt a vitát 1920-ban Horthy Miklós zárta le, március 15-ét téve meg nemzeti ünnepünknek.

*Az írások DOMOKOS IMRE: Az 1848/49-es forradalmunk és 1849. október 6-i mártírjainak szerepe a feudális korszak leváltásában c. kötetéből valók.

§ § §

KONCZ ETA

Mélyrepülés 30x40 olaj farost

LATOR LÁSZLÓ

Az elhagyott színtér

Ágban, ereken, levelekben*

Testünk felett*

Két napon át rekedten kiabáltunk,
testünk felett jajgatva álltunk,
harmadnap darabokra törtünk,
a nyirkos földön elhevertünk.

Most már kicsit se moccanunk,
érezzük rothadó szagunk,
romlott vérünk fekete tinta,
csírák pattognak csontjainkban.

Fekszünk a fényes fák alatt,
éj, nap szikrázva ránk szakad,
szárnyak suhognak, szél lobog,
vonulnak fémkék záporok.

Tornyot sajdít a messzeség,
sebezhetetlen kék az ég,
zuhog a csillámzöld folyam,
a világ héja ráncatlan.

Hát lássatok, hát sírjatok!
Porba jeleket írjatok!
Kín fészke: romlandó husunk!
Kövekhez nem hasonlítunk.

Honfoglalók*

Amerre mennek, vad kutyák
soványan, borzasan csaholnak.
Elhullatták fogukat, csontjukat,
homlokukon hozzák a sárga holdat.

Mindenütt vidám zeneszóval
fogadják őket: holtakat.
Fekete tarjagos sebük
pokoli tűzzel felfakad.

Nehéz botokkal közelednek,
szemükben megfonnyadt a zöld,
befordulnak a pitvarajtón,
megtántorul velük a föld.

Szárnyas szavukat elveszítik.
Recsegő csonttal elfeküsznek.
Bogos, göcsörtös nagy kezük
éjszaka sápadt lángokat vet.

Sűrű eső veri a földeket.
Fekete fényben látni őket.
Mohó burjánban menetelnek,
és megszállják az elhagyott mezőket.

Se irgalom, se akarat*

Mi marad hát a homlokodból
virágok illatába zárva?
A tépett égen karavánok
inognak tükrös villogásban.

Ujjaink közt fut a világ,
meredt szemünkön ki s be jár.
Széthullott, törött darabokban
füstjében kavargó a táj.

Hanyatt úszunk a szürke fényen,
se irgalom, se akarat.
Zuhog a szél, a ritka szél
az iszonyatos ég alatt.

Hajnali vázlat*

Erős zene kél valahol,
magasra szökken, meghajol,
nagy aranytorkú madarak
úsznak az érett nap alatt.

Nyugodtan ingó távolok
résein rezgő fény csobog,
elindulnak a jegenyék,
karjuk között feszül az ég.

Fel-le mozdul, árad, megáll
sugaras szálain a táj,
tág kévéken az út felett
imbolyognak a tehenek.

Zuhogó hét sugárba nő
a fényes szárnyú telt idő,
hét oszlopa közt zúg a mély,
part nélküli, hatalmas éj.

Zsoltár-parafraízis**

*Füst szállt fel orrából, és szájából
emésztő tűz; izzó szén gerjedt belőle.
Lehajtotta az eget és leszállt,
és homály volt lábai alatt.
18. zsoltár*

Úgy rendeltetett, mindezt látva lássam.
Tenger dagadt, nagy szél zúgása támadt.
Hurkait a halál reám vetette,
megkötözött, csapdába csalt, verembe
ejtett, a Seol megjelölt magának.

Kiáltoztam a szorongattatásban.

Lehajtotta az eget, és alászállt.
Forgó sötétségbe mártotta lábát.
Ahova nézett, tűz támadt, alatta
megindult és kettéhasadt a föld.
A mezőket kénesővel maratta.

Ingott a hegyek fundamentuma,
ami a mélybe zárva, most kitört.

Láttunk olyat, amelyet még soha,
mert iszonyú volt felgerjedt haragja,
füstoszlopot fuvintott fel az orra,
és okádott tüzet fekete szája,
köpött eleven szemet a világra.

Szállt pallosláng-kerubon lovagolva,
„Repült, sűrű felleg volt szárnya tolla.
Rejtekeül sötétséget kavart,
és fogható homályból volt a sátra.

És hatalmas fényesség járt előtte,
és hasgatta parázssal, jégesővel –

Latyakos út**

Egy Mednyánszky-képre

Az alacsony lakatlan égre,
hol a sáros-latyakos út már
ék formájúvá keskenyedve
belefut súlyos anyagával
a légnemű függőlegesbe,
fák szellemképe rajzolódik.

Egy krónikus kedélybetegség
próbálja variációit.

Hogy izzik a látóhatáron
a szemcsés-érdes sűrű sárga!
De feljebb foltokban sötétül,
átmegy majdnem fekete sávba.

A föld tömörebb feketével,
mértanian kimért szabályos
háromszögek három terével
felel az égi feketére.

De környezetéből kiválik,
az út két oldalán világít
a víz még fénnel tele csíkja.
Az egyhangú fekete táblát
tükörfényével meghasítja.

S ahogy a krómsárgák, az okker-
sárgák utolszor összezsapnak
a fenyegető éjszakával,
már tudjuk a még komorabbat.

**

A versek Lator László *A tér, a tárgyak* c. kötetéből
valók

FEHÉR KLÁRA

Mentőangyal

Reggel nyolctól este hatig bolyongtunk, és nem kaptunk sehol sem szállodaszobát. Majd szeptemberben tessék visszajönni – mondták barátságosan, és mi mentünk, házról házra, penzióról penzióra, fel az emeletekre, mert nem tudni miért, ezekben az olasz szállodácskákban mindenütt a földszinten étterem van, eszpresszó van és a szállodaporta fenn van az emeleten. De lift persze nincs. Már lihegtünk, fulladtunk, délelőtt még tréfára vettük, érdekes volt. Délben már fáradtak voltunk. Délután komorak. Estére rémültek és gondterheltek. A remény egyre kevesebb, és aludni mégiscsak kellene valahol. Bármit, bárhol elfogadtunk volna. De semmi nem volt sehol. A kis kávézók teraszán boldog, gondtalan nyaralók ültek, akik már januárban lefoglalták helyüket az augusztusi csúcsidényre. A strandról nevető, fürdőruhás népek jöttek. Mi meg kóvályogtunk tanácstalanul. Átmentünk egyik kis fürdőhelyről a másikra, Jesolóból Caorléba, mindhiába. Végül egy kicsi kis fürdőhelyen, Eraclea Maréban elhatároztuk, ha nincs, nincs, lemondunk a pár napos tengerről. Gyerünk haza, megalszunk valamelyik út menti motelben. Még egyszer végignéztünk a bűbajos fürdőhelyen, fenyőerdőn, tengerparton, amikor azt mondta férjem:

– Én oda bemegyek.

Ez az oda valami kereskedelmi iroda volt, semmi köze a szállodákhoz (a hivatalos turistairodából már kivágtak minket azzal, hogy nincs, semmi nincs, nem is lesz). Az irodában egy kislány ült.

Bájos, több annál: gyönyörű álomszép, mosolygós. Előadtuk, hogy tudjuk, hogy nem rá tartozik, csak úgy bejöttünk. Magyar turisták vagyunk.

A kislány odament a telefonhoz, valamilyen Nicolo bácsival beszélt, majd közölte velünk, hogy három kilométerre innen, egy térképen sincs pici faluban, lagúna mellett van egy kis családi szálloda, tessék, már rajzolta is, átmennek ezen a hídon, keresztül a Torre di Vine-i úton bemennek jobbra... fogadják önöket. Kérem, semmiség. Minden jót.

A szállodát megtaláltuk, a szoba remek volt, ok volt, a társaság kedves. Úsztunk a boldogságban. (És a tengerben.) Másnap reggel összeszedtünk mindent, amink még volt, kulacsot, magyar babát, hogy bevigyük mentőangyalunknak. Az irodát megtaláltuk, egy fiatal nő ült benn. De nem a mi lányunk. Ez a lány csúnya volt, széles orrú, apró szemű és... De ránk nézett, azt kérdezte: „Sikerült?” Döbbenten köszöntük meg, döbbenten adtuk át ajándékainkat, döbbenten néztünk egymásra, amikor kimentünk az irodából. Kivarázsolták? Egyetlen éjszaka alatt megcsúnyult? „Talán másképp fésülte most a haját – mondta férjem, vagy más ruha volt rajta...”

Vagy addig látjuk szépnek az embereket, amíg szükségünk van rájuk?

FEHÉR KLÁRA: *Szex-Mozi*, Kozmosz könyvek
Budapest, 1980

Por és hamu

Odalenn már nem fáj semmi,
Odalenn már nem fáj semmi...

Pogány rigmus, ősi ének,
– Táltosátkok meddig élnek –,
Máig nyújtják, diktálgatják
Semmiből jött sötét fények.

Odalenn már nem fáj semmi...
Koporsóban sincsen semmi,
Nincsen semmi,
Csak egy – élet.

Elől a pap
Ajkán mégis ige fakad:
„Utak csupán véget érnek,
Túl a fényen, átkísérnek
Jégsötétben tűzremények.”

S szekér megett – sír az ének.

Döngnek csizmás súlyú léptek,
Fájdalmak – oly ráérősek –,
Sorsok – olyan ismerősek –;
Nekik mindig diktáltattak
Ma bűnhődő tegnapévek.

Feketébe' mind a népek.

S ha dallam, bár, meg-megszakad,
A diktálás – bezzeg marad.
Új táltosok, sívó szelek
Hordják a szót, lepnek teret,
Port s hamut fejedre szórnak,
Gyertyalángokat kioltnak,
Tömjénfüstben ég a holnap,
Érdemérem, csók a holtnak,
S dervistáncokat forognak
Szakadt ruhán szakadt szívek,
Tam-tam dobok, – sámánhívek.

Odalenn már nem fáj semmi,
Odalenn már nem fáj semmi...

*

Megint a pap, – de nem lehet,
Sikoltanak lázas szemek,
Fújja gyerek, fújja vénnek:
Holt a test, hát holt a lélek;
Reménytüzek, csillagjelek? –
Írott malaszt, hideg kenet.

Temetőbe megy a menet.

Megáll a pap,
Keresztre néz, szó bennakad;
Csak a dobok hallatszanak:
Odalenn már nem fáj semmi,
Odalenn már nem fáj semmi...

De jó lenne már nem lenni.
Vár a verem,
Carpe diem – az ideleenn,
Jeges vodkát kínál a bár,
Van itt vevő, van itt bazár,
A pénz körül forgó ragály,
Hatlábú ló, táltos batár,
Neked hajlong szolgál, habár
Majd hátba döf az orvlakáj;
Akkor se halld a jajt: megállj, –
Magadnak élsz, magad kaszálj.
Tiéd, lám, az egész szeráj,

Combját tárja szűz kupleráj.

A gyászmenet gyorsan halad.
Kit érdekel, kit áld a pap;
Diktál a hír, s nincs gondolat,
Igévé vált bulvárrovat
Ront élet, s szennyez holtakat.

S elment a pap.
Göröngyök némán hullanak:
Odalenn már nem fáj semmi,
Ideleenn sem fáj hát semmi;
De odafenn
– Vagy hol a menny –,

A semmi pokla ott se fáj?

A rondanini pietà

Márványra bánat írja jajfehéret,
Roskadva tartja szép, halott fiát.
Halott a csend is, égre nem kiált –
Neked zokogja fájdalom mértjét.

Rejtélyes, régi kő – torzónak vélnéd.
Megtört kenyér, nem visel glóriát;
És mégis – ő emeli Máriát,
Szeméből hull a könny le gyöngyfüzérként.

Arcán a folt – Júdasok égő csókja –,
Lépcsőn megállva, érzed, vádoló;
Te csókod az! – bűnül fel mégse rója,

Mellé ha ülsz, letörli fényfolyó.
Hát ülj le! – hív a Bounarroti-oltár;
Fehérlő gyászban érted sír a zsoltár.

Évgyűrűk

Régen látott egy amatőrszínházi előadást, s amikor az előadás után hazafelé utazott többedmagával, alig emlékezett az arcokra. Csak egy vers zakatolt benne, a rózsa nyílik, nincs miért, csak úgy nyílik csupán, nem lesi önmagát, s nem kérdi, nézed-e. Soha nem volt még ennyire magányos. Robogott a gyorsvonat. Állt a peronon, szívta a sokadik szál cigarettát. Hiszen csak elhatározás kérdése, minden csak idő kérdése, minden csak hit kérdése, nem kérdezte senki, hol fáj, meséld el, segíték. Felrántotta az ajtót, hideg levegővillám vágott be a sötétségből, a szapora kattogás felerősödött. Ekkor valaki megfogta a karját és visszatérítette a józanságba. Vele töltött három évet.

Szakadékok

Mi, gyarló emberek, kilométerekben, években, kilókban és hasábokban mérjük magunkat és egymást.

Néha már szájára meri venni Isten nevét. Mély csodálatot ébreszt benne a vallás, a szeretet feltétel nélküli megnyilvánulása, s az a különös varázs a templomi hangulatban...

Tudja már, mi a különbség a membrán és a köszikla között. Azt azonban még nem tudja megmondani, mi az a leheletnyi hártya, ami a mennyország és a pokol között feszül. A mese, ami gyönyörűvé teszi a legrútabbat is. Addig mesélni, amíg a vakvágányok között nyiladozó virágoktól lesz édes a rabság. Remegő keze érzékenyen reagál minden mozdulatra, szíve idegesen dobban fel minden kutató tekintetre. Titkok nehezedtek a fehéringes leiekre, nem mondtalak el senkinek, amikor a legnehezebb lett az életem, és azt hittem, veled könnyebb lesz. Előbújtak a virágok megyszerte (a rózsák még nem), az utak mentén üde zöld lett az árok. Voltak emberek, akik ilyenkor is pusztítottak, sok szép fát vágtak ki, amelyek tavaszt ígérhettek volna.

Aztán minden visszafejlődött, lehet, hogy elrontott valamit, megsértett valakit ezt sem mondta meg neki senki. A zászlók lengtek, a harangok zúgtak, mindenki tette a maga dolgát. Egyedül ő bámult bele a visszapillantó tükörbe,

látta maga mögött az esőtől szétolvadó úttestet, a megannyi lázadóként virító pipacsot. Szeretett volna legurulni a gáton, gondtalanul belehasalni a szétől zizegő fűbe, mélyen beszívni az illatát, hallgatni az öbölben a víz csevegését. Ehelyett maghéjat köpködve ücsörgött egy farönkön és gondolataiba merülve nézte a vadul vízbe hajított téglák loccsanását. Hiszen ha így csobbanhat-nának a fal téglái az óceánban

Mintha a fenyő tűlevelei váltak volna sündisznó tüskéivé, úgy nyilallt belé a felismerés: nekem kell cselekedni.

A fal pedig ugyanaz, mint a szakadék. Csak az előbbi kívül üres, az utóbbi belül. Ha a falat kifordítom, szakadék lesz, ha a szakadékot befordítom, fal lesz.

Érintetlenül

Friss, dologillatú reggel volt, amikor megalázta valaki. Becsukta a kaput ismét belülről, és feszült, fáradt léptekkel ment be a szobájába. Felöltözve feküdt vissza a bevetett ágyra, miután az autónak már csak a távolodó, rekedt hangját hallotta, ahogy végigporzott a falusias kerítések szegélyezte utcán. Üresnek és hasznavehetetlennek érezte magát, mint gyomormosás után. Amikor az ember agyát, lelkét és egész múltját ki akarnák vakarni. Onnan. Arra gondolt, hogy egy átszogatott fél-éjszakán tiszta és tisztességes akart maradni és maradt is temiatad, mert egyedül ő látta, hogy rohansz üvegszilánkokkal arcodban keresztül egy kaján tragédián s így még nem szeretett senkit. Bizonyíték is van rá, a leggyönyörűbb áldozat.

Kérdésem volna

A hullámok mozdulatlanok. A gyufa sercenve lobban, a cigaretta vége beszívja az apró lángocskát. A kormos tűz-szerszám koppanva hull a pici, üveg hamutartóba. Kinyújtotta a kezét és elhúzta a sötétítőfüggönyt. Az ablakra kívülről vasrács nehezedett, a kilátás az emeletes házak közötti sikátorszerű szűk udvarra nyílt. Öt évvel ezelőtt és két utcával arrébb még nem jelentett volna semmit.

A kezdetek

A vendég tiszta, éles hangon beszélt. Pengevékony alakja, jelenléte szuggesztíven töltötte be a termet. Emberi értékek kaptak szárnyakat a színpadon elhangzó szavakból, a kemény, embertelen zenéből. Hideg zuhanyként zúdul az emberekre a véglények keserű játéka, a felhangosított lélegzés a mi tudónkban folytatódik, a tangó ritmusa bennünk rezeg tovább. A végtelen humanizmus, az iszonyatos néma félelem az atombombától ez kap hangot a nyakig érő szemétben való játékban. Kényelmes, Csipkerózsika-álmbunkból ébreszt így a múzsa csókja, mint öt éve őt az alkotás szenvedélye. Hiszen az emberi szorongásokat, (komplexusokat) csak úgy lehet feloldani, ha megteesszük, amire ösztönöznek. Egy keserű élet emberszeretete és derűlátása mondja mindezt.

Megtanultam látva látni, sorok közt olvasni, filmkockák közé érezni a Gondolatot.

Megtaláltam az eszmét, a szenvedélyt. Vigyázni a világra. Teremteni szépséget, egy gyűszűnyi őszinteséget. Elkapni egyetlen századmásodperc jelentőségét, akárhol vagyunk, felfedezni a sárban a megvillanó gyémántot. És pengetni az érzékeny húrokat is, mert különben tovább romlanak.

Hétfő

Bimbózni kezdett a rózsa a türelemből.

A szobában ketten voltak egy ideig.

Kifelé bámult az ablakon, amelyen még függöny is volt belülről, mintha várt volna valakit, ült a szék támláján, hogy mindent felülről lásson, hiszen sokáig dróton rángatták, mindez még éjfél előtt történt.

Üveg a koporsóm, kilátok belőle, gondolta, szemüvegén megcsillant az utcasarki lámpa erős fénye, csak az világított befelé is, hiszen a mennyezet neonjai rég pihentek, a zenehallgatáshoz nem kell látni, ez a fül és a hatodik érzék műfaja. A kívülről bólogató műfényben mintha más bolygón lett volna. Esetlenül kapargatott valamit a zsúfolt asztalon, és a pokolba kívánta alkalmatlanságát mindenféle kapcsolatteremtésre.

Nulla kilométerkő.

Romos templom bejárata előtt ül hajnalban, a farkasok órájában. Ilyenkor hal meg és születik a legtöbb ember, ilyenkor a legerősebb a szerelem és a gyűlölet, a vágy és a magány.

Mégis tudja, semmi nem ért véget.

Nézem az állhatatosán felkelő Napot, legkedvesebb társamat, jön velem, bárhová megyek, közelinek érzem. Te pedig közel vagy és mégis távoli titok a légköb-méterekben.

A templom falának aljában patkányok nyüzsögnek a rózsák között.

(Új írás, 1985. július)

V. HEGEDŰS ZSUZSA: Vonatablakból-5. fotó

V. HEGEDŰS ZSUZSA: Vonatablakból-6. fotó

Táltos tánc

(Szem-nek, testvéremnek,
a Tiszta Szellemnek
2011-02-16)

Táltost várunk,
Táncot járunk,
Sámán dobbal
Dobban lábunk.
Lángot látunk,
Láncot rázunk,
Vállal vállhoz
Vállat zárunk,
Dobban, koppan,
Táncos lábunk.
Szívünk tárjuk,
Elmének tárjuk,
Táltos társunk
Tánccal várjuk.

Sámán dobbal
Távol látunk,
Múltból, mából
Álmot várunk.

Táltos vágtat
Távol tájat,
Szablyát rántunk,
Íjjat húzunk,
Ellenségre
Bátran rontunk.
Harcot járunk,
Istent áldunk,
Otthont óvunk,
Asszonyt óvunk,
Dobban, koppan
Táncos lábunk.

Áldást vágyunk,
Áldást várunk,
Áldást osztunk,
Áldást várunk.

Elmének tárjuk,
Szívünk tárjuk,
Istent áldjuk,
Krisztusunkat,
Máriánkat,
Föld-Anyánkat,
Istent várjuk.

Lángot látunk,
Álmot látunk,
Oltalmazzuk
Várunk, házunk.
Vállat vállal
Mindég zárunk.
Táncot járunk,
Koppan, dobban
Táncos lábunk,
Ölben tartjuk
Áldott társunk.

Harcos táncunk
Hátrább hagyjuk,
Sámán dobbal
Lassítgatjuk.
Táncos lábunk
Lassul, lassul,
Könnyünk csordul,
Szívünk dobban
Sámán dobbal.

Áldást osztunk,
Áldást várunk:
Isten országában
Járunk.

Ars poetica

Én egy vagyok a Mindennel.
A Minden egy az Eggyel.
Egy vagyok az Eggyel.
Én vagyok az Égi Tűz
Tökéletességére törekvő
Szikra.

Bennem rend van,
szép, tiszta Csend van.
Lelkem dúsan terített asztaláról
osztom szét szeretetemet
m i n d e n k i n e k .

Barátaim

Jóbarátod voltam egykor
neked, neked s Neked,
de orcád helyett
felém fordítottad a feneked.

Egy barlang mélyén

Mirha és áloé sejtelmes illata
honol a szűk barlang mélyén.
Bejáratát római katona őrzi,
lelkében rettegés, ólmos álom szemén.
Jézus teste fekszik ott,
gyolcsba takarták az asszonyok.
Mária, Anna s Mária Magdolna
a siratással már felhagyott,
s otthonába tért.

A harcokban edzett, morc katona
a Golgotára kísérők közt
gúnyolódott még délután,
s most lelkét kísérti a halott.
Hajnal három van, s félelmes a csend.
Más napon ilyenkor már rigó fütyül
- ma csak üres hallgatás dereng.
Egyre kínzóbb a rettegés,
hogyan tán mégis Isten fia volt!
Semmi fogódzó fény,
Földárnyékban alszik a Hold.

Mintha mozdult volna az éjnéma csend
- Jaj, Istenem, Uram, el ne hagyj!
Vakító fehér fény támad hirtelen,
szilaj erővel
a bejáratot őrző sziklát dönti el,
s csodás fényalak lép elő,
vállán fehér lepel.
Térdére rogy az őr, karjával rémülten
kegyelemért eseng.
A fényalak lágyan, szelíden érinti fejét,
s ujjával keresztet formál homlokán.
Az őr szólna már: - Áldott légy, Uram!
Krisztus föltámadott!

3 o'clock, A.M. Hajnal három

Előbb csak csöpp neszek,
Halk, álmos surranás,
Madártoll-zizzzenés,
Ébredő szusszanás,
Piciny fütykezdemény,
Szellőhalk pittyentés,
Csipp-csipp gurgulászás,
Csendes kotorászás,
Kibomló tiráda,
Aztán csöppnyi dallam
Egy szólista ajkán,
S válasz: csivít-csivít,
Szólam kerekedik,
Éled a madárdal.

Szavakba ki önti?

Átlényegül az éj,
Szép, zengő hajnal kél.
Rigó és gyurgyalag,
Gerle és csalogány,
Fecske, rozsdafarkú,
És nagyhangú holló,
Fűrj, fácán és veréb,
Egy nótát fúj immár:
Isten dicséretét!

Ébredj te is, Világ,
S rebegj hálaimát!

Megmaradnak-e a Teremtés pillérei?

A templomban edzett lelkem
Keresve néz a nyári éjbe
Hátha a kezdetet meglelem
A csillag-szülő mindenségben

Sötétlő porfelhőkből állnak
Fotogén pillérei a Teremtésnek
Sűrűsödő szövetté válnak
Bölcsője új csillagnemzedéknek

Csillag bölcsők, csillag temetők
Talán néha egymásból élnek
Széthulló sötét, öreg ösködők
Csillogó csillagkohókba térnek

Elindult a gigászi démonok harca
Angyalok küzdenek hősi vérrel
Sérülnek a pillérek, az Alkotó arca
De a sátáni-harc semmit nem ér el

Így egy apró sárgolyóhoz kötötte
Még élvezhetjük a Teremtés csodáit
Míg porszemnyi Kék bolygónk
Majd egyszer lehunyja szempilláit

Vers a túlélőkért

Radnóti Miklós emlékére

Felperzselt puszták, üszkös utcák mellett
Elcsigázott rabok lassan menetelnek
Vánszorgok én is éhesen, görnyeteg
Gyűrött papírra gyűlnek a hexameterek

Ifjú éltemből már csak ennyi tellett
Minden amim volt az átkos kor elvett
Régóta hull rám az embertelen gyűlölet
Életem delén írom utolsó versemet

Búskomor világból hívogat a lényed
Álmaimban hozzád vissza- visszatérek
Elmerengek együtt töltött emlékeken

A répahéjból nyert erőm már véges
De emberi hangon szólni vagyok képes
Tisztán csengő hexametereken

Dani unokám születése

Selyem szellő simogat
Finoman az arcodhoz ér
Bágyadt őszi alkonyat
Végre itt vagy, megjöttél

Alszol, nyugodt az arcod
Fel-felvillan szemed kékje
Nyitva nem sokáig tartod
Hisz érzékeny még a fényre

Vár a meleg szobád csendje
Vár a macis kép a falon
Vár a kis testvéred Bence
Hogy lágyan átkaroljon

Tavaszi zsongás

Gyerünk az erdőbe
friss virágot szedni
Menjünk a hegyekbe
bánatod feledni
E világon minden zöld
rügy fakad az ágon
A megújulás üdvözlő
hetedhét határon

Hallgasd a csalogány
hosszú zokogását
Szerelmesen mindahány
így keresi párját,
Zokog tele vággyal
hangosan a lelke
Hangja messze szárnyal
fájdalommal telve

Halkan szóló édes hang
járja át lelkem
Zúg a tavaszi kis harang
szavad messze zengjen
Magas hegyen vár rom áll
körötte virágok
Itt nyílik egy rózsaszál
köszöntsed, ha látod

Emlékeim hullámai

Égig ér emlékező lelkem óceánja
A lebukó nap még fürdik utoljára
Lobogó testét pirosra festve látja
Lehalkul bennem az emlékek árja

Merengés és álomlátás között
A Csend, a Béke belém költözött
Könnyű esti fellegek félhomályban
Fürdenek sápadt holdsugárban

Elmém sima víztükörként mozdulatlan
Emlékfoszlányok indulnak el halkán
Csobbanó víz oszolva hányja gyűrűit
A hullámszás lassan kisimul, eltűnik

Érik bennem az érzés, a gondolat
Kedély és érzelem magával ragad
Ébredő szélben, viharfelhők alatt
Feltör bennem a bujkáló hangulat

Vadul verdes megbolydult lelkem
Parány vagyok, kicsi, gyarló lettem
Csüggedés, rosszkezd hulláma dagad
A hullámok tajtékra rám szakad

Dühöngő vihar bennem csitul
Izzó kedélyem holt hamvába hull
Sarkcsillag már kigyúlt a láthatáron
Kisimult orcával alszom édes álmom

Bence unokám karácsonyi rajza

Előtte fehér papír, tiszta lap
Immár kész a havas alap
Szemében barna csend honol
Emlékeimben keres valahol

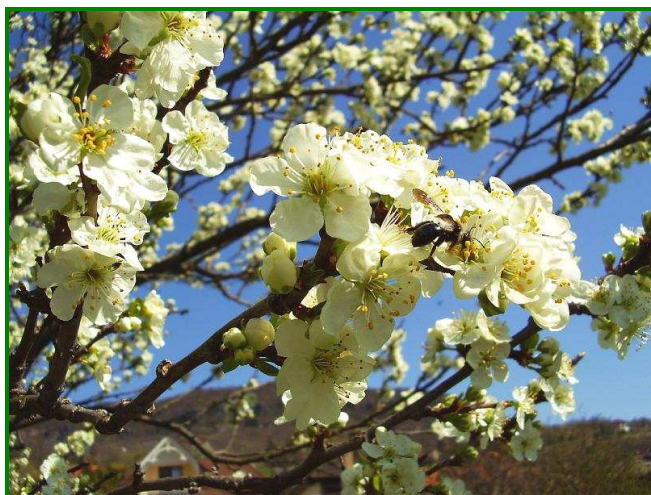
Kezében ceruza vagy barna toll
Egy mozdulattal nagy kört rajzol
Ez lesz a hóember törzse, hasa
Még egy vonás s kész a nyaka

Fejében virít sárgarépa orr
Két szén szem fenn valahol
Feje búbján kemény kalap
Épp hogy megáll, alig tapad

Fenyők állnak élénk zöldben
Kék ég alatt barna földben
Fenyők mögött sárgul a Nap
Előbukkan zöld fák alatt

Kusznán rajzolt, kicsit naiv
De árad a melegség, van benne szív
Érték, mit kis unokámtól kaphatok
Boldog vagyok s roppant meghatott

BARANYAI ATTILA:

Tavaszi – 1 fotó

Tavaszi – 2 fotó

Tavaszi – 3 fotó

Gondolatom nálad

Egy óra sincs
Amely nem hozna
Nálad jár a
Gondolatom ma.

Lelkemben
Boldog tüzek égne,
Így égek el,
S szállok az égnek.

Nem is jönnek el
Soha tőled
Csókokkal lenne
Mindennap többlet

Boldogság

Szíved boldogsására vágysz?
Akkor ne tétlenkedj!
Tárd ki lelkedet, s adj!
Kapni csak akkor kapsz.

Erőm

Igen igen érzem erőmet
Az erőt adóm nem hagy el soha
Földi próbáim jönnek
Erőm Támogat engem

Furcsa világgal állunk szembe
S csalárd lény lett az ember
Manapság nehéz
A jósnak győznie

Zúgolódik az erdő

Viharos erős szél fúj
Zord mogorva.
Félelmetesek a fák.
Zúgolódik az erdő.

Lelkem jajával kel útra
Az odvas fák moraja
Gyötrődő szívem fájdalma
Nincs kegyelem.

Az ítélet – betölti
A sors hatalmát.
Süvit a szél
Nincs kegyelem.

Ágnak se lombnak
A vadak is elbújnak
Gondterhelten zsong
A fenyőerdő

Tegnap még délcegen álltak
Ma már zaklatottan
Hajladoznak az ágak
Dübörgő hangok áradnak

Kikelt magából
Háborog a fenyves erdő.
Porolnék a fák
A fenyő fátylai

Száraz tobozok potyognak
Ágak ropognak
Zöld ruhájukat
Teljesen szétveri a szél

Mint lelkem fehér
Vasalt ruháját
Tépdesi
Verdesi a sors

Lelkem fátylát
Díszíti a bánat
Az erdő sem tud
Segíteni rajtam

A maga bajával
Küszködik
Szívem fájdalmával
Nem törődik

Reménykedik
a hajnalban
Csendesül
A bánat és a szél.

MURÁR TERÉZ

Budapesti látkép fotó

Mária főhadnagy

(Lebstück Máriára emlékezve)

Negyvennyolcban csak tizennyolc még,
alig serdült tinédzser lányka.
Kardot kötött, mert nemzete
vágyott nagyon a szabadságra.

Aztán harcok: kurázszi, sebek,
tishti rang - és száműzés végül.
Magyar sors: itt a jutalomba
a kitüntetett belekékül.

De a nemzete nem feledte,
két kézzel szórta rá a hálát:
napáldozatján moshatta a
honosított haynauk gatyját.

Februári madárdal

Február, s a rózsán még zöldek
a levelek,
köztük valami kis pirinyó
csíz csevereg.

A tetőkön még itt is, ott is
csillog a hó,
s lám, a kertben zeng a szerelmi
hívogató.

Halni készülő zöld levél és
boldog nász dal -
így ölelkezik az élet az
elmúlással.

Érzed te is, hogy a halál már
néha megles.
De jó tudni, hogy rombolása
nem végleges.

Mert egy napon majd beléd vájja
a karmait,
de génjeidet viszik tovább
utódaid.

Nem törődsz vele...

Nem törődsz vele, hogy marad-e
majd utánad egy ujj- vagy lábnyom,
és mennyi álmod omlik porrá
kikeverve a palettádon.

Ezt a világot nem emlékek
nyikorogtatják s nem a hála.
Ki emlékszik ma Ibükoszra
vagy épp Makhali Gosalára?

Beláttad rég, hogy itt e földön
nem lesz már ezeréves éden,
s kóvályogtál a „nagy bummm”
és a teremtés forró dzsungelében.

És tudod régen, hogy nincs többé
se lángoszlop, se pisla fáklya.
Örülj, hogyha a szemed fénye
ráhull néha az unokákra.

Babóka, mályva...

Babóka, mályva, szamártövis,
kankalin, kála, búzavirág,
kék iringó, ibolya, írisz...
Tele virággal ez a világ.

S tele derengő, szürke fénnel
s vibra reménnyel minden másnap,
Jó volna nővé emberséggel
fityiszt mutatni a romlásnak!

De az emberség nebáncsvirág,
kényesebb jóval, mint a többi:
babusgatjuk millió éve,
s nem akar mégsem szárba szökni.

Kilátások

(Intelmekek egy istentelen ismerőshöz)

Akárcsak Bálám jámbor társa,
ámulsz bénán a világ rendjén.
Fent ózonlyuk les, vigyorog rád,
s alólad szökik a televény.

A tengerek medrükből kelve
milliókat sepernek sírba,
s országoknak van éhhalál, AIDS
sorsuk sötét könyvébe írva.

Vulkán iszapja hord pokolra
buddhistát, krisnást meg pápistát,
s tornádók szárnyán szállnak égbe
a muszlimok s a kálomisták.

Vagy fordítva, mint kinek-kinek
örök időktől rendeltetett.
Forog a gép, és ember fia
nem mondhat állj!-t a kerekeknek.

A világ vágatát végzetébe,
az Isten se fordítja vissza. –
S ha a jámborok ebül vesznek,
mit remélsz, konok ateista?

Egy nyáj, egy akol

Réges-régen a Könyvek könyve
meghirdette: „Egy nyáj, egy akol”,
de valahogy a tisztos szándék
kibicsaklik mindig valahol.

Józsefnek mindig lelünk vermet,
dédelgetjük az aranyborjút,
s atyánktól kapott talentumunk
újra s újra elpazaroljuk.

Vasárnaponként hozsannázunk,
s árulás szaga van a csóknak,
„feszítsd meg!”-eket ordítózunk –
s megfeszítjük a megváltókat.

S ahogy az idő telik-múlik,
a keresztek erdővé lesznek,
s a hitünk csak fogy, fogyatkozik,
és az az akol egyre messzebb.

Mese a garnizonról

Túl a réten, Óperencián, Üveghegyen,
Utópián és Atlantiszon,
túl ezen a Föld nevű lomon
van egy bolygó,
a Garnizon.

A Garnizon különös tájék,
minden átok palántáskertje,
bugyraiból és köreiből
Dante mester is kiverte.

A Garnizon zord planéta,
hol láng veri, hol fagy hatalma.
Ott van a meg nem születettek
s meg nem születők birodalma.

A bolygólakók kemény árnyak,
nem lehet rájuk hámot vetni,
hiába jönnek az ukázok,
hogy gyerünk végre megszületni.

Bizony, azok ott elszánt lelkek,
fittyet hánynak a parancsokra.
Nem csoda, hisz ezredek
óta előttük fortog, búzlik, vérzik
a kék bolygó örökös pokla.

MURÁR TERÉZ: *Orchidea* fotó

Részletek egy mai Anyeginből

Hetedik fejezet

1.

Tavaszi fagy üzi-fogyasztja
Rétköz-terünk körös-körül.
Van érzetünknek már vigasszá,
s énekhang-zengzet ott felül.
Keresztény létünk hol föléd lát,
keresi hozzád már a létrát,
megújult édes-bátoran
teremtő lét, hozzád, Uram...
A halmok is, a Nyírben, beljebb,
hol a sziki tippán s a múlt
évi székfű, mely sárba fúlt,
feléd duzzad mind és kiterjed.
Veletek lenni szeretek
tökéletlen növényzetek.

2.

Csodálta: az élet burjánzik,
nemzés havát mint éli át,
s csodálja ő, fellengő másik,
a győztest, az élet fiát.
Hát köztük itt ő meglett éppen
sétányi hajózásképpen,
ahol az élet tengere
(mare neagra, cserno more)
dús habzású fantáziámat
rokonszívvvel dédelgeti –
Másutt élni sem jobb neki,
létére hol ki felvigyázhat.
Nem kell neki hű szerető,
mert csak magányos medve ő.

3.

Csodaképp mégis megvalósult,
hogyan politika s szerelem
fő-fő múzsaként belecsókolt,
ha nem is lett úr versemen.
De nem szólal meg „lázban égve”,
csak egyfajta gyötrelmességbe,
mit magként hordott száz elem,
és szabályozta fegyelem...
A léleknek belső derűjét
érett bölcsesség hozta el,
magáért mely tán nem felel,
ám világsorsban elmerül még.
Észjárása eredeti,
magát noha nem kellett.

4.

Valóban szép volt e komolyság,
őtőle mi kitelhetett...

Gyarló lelkét tisztára mossák
a jámbor felületesek.

Tudta: „búskomolyságnak” vége,
csúfondáros hang jött helyébe,
majd posztmodernebb mánia:
hagyomány és irónia.

Bár régiség új fegyverzetben
mához s örökhöz szólni mert,
lett nem kívánatos, kivert
a régi lelkes szellemekben.
Kínlasztva magát már agyon,
tapasztalása fáj nagyon...

5.

De ennek is idő kellett még,
ahogy kirajzott négy kötet.
Talányok nyomták és emelték,
s a versek hozták lényüket
ermészetben és kultúrában,
hangsúly máskor politikán van,
máskor: hogy babrált ki velem
örök vonzódás, szerelem.
De téma nem járt önmagában,
csak úgy a toll hegyén libeg
mindig ugyanazt írni meg
félkész rendszer foglalatában.
Csak kár, hogy nem virágozik a
képalkotó fantázia.

6.

Mint egykor a jó Kosztolányi
megírta a Kisgyermeket,
tudott bár mássá is még válni,
úgy vették: nyafog pityereg.
Így ő az első könyvecskével,
emlékekben mely most is évell,
nem szégyenére! Csak adott
névére egy példázatot.
Hiába árnyalt rajz, okosság,
és ötlet is nem volt elég –
Vagy kellett rangos kötelék,
kis örömük hogy felfokozzák?
Divatvirág meg túskebaj,
Adieu, te kisváros, sebaj!

7.

Hősünk azonban tisztában volt,
hogy a közöny nem érdemi,
lakóhelyen szokott alakfolt,
költőnek nyakát nem szegi.
S hogy szólni nem tudó nép ajka
a költőjét még számontartja,
néhány meg lesajnálva mind –

de kell hozzá kis marketing,
s a könyv ekképpen nem veszett el,
s jó szó nemcsak tőlük telik,
kik a poétát kezelik
az életben i szeretettel.
Szív dolgában nem alkudott,
s hálás lenni nagyon tudott.

8.
Szabolcs községnek drága telke
s a nem „ősz Tokaj” (Rakamaz)
hősünk lelkét nyomta s emelte,
költősorban lévén kamasz.
De az emlék ma is virít még,
hogyan feltalálta Halász Imrét,
(Hála neked, Gabulya Pál,
felvezető keresztapám).
De aztán Prosszer Gabriella
vitte az AKIOSZ-ba őt,
úgy vélte, helyes célba lőtt,
ám bosszúságot nyeldekelt ma.
Ritkán kap bár védő italt,
nem úgy, mint más, ő még kitart.

9.
Új szerzőknek vén-ifjú nyája
még egy juhocskát elfogad.
Ez lett hősünk újabb tanyája:
felfedezhet víg másokat.
Szárnyát itt is hogy el ne nyessék,
még környékezi idegenség,
mert van, ki másfelé haladt,
Szabolcska-vers is még akadt.
És melyik versnek jobb az ára?
kedvet mely csicseregve lel,
vagy úgy jobb, hogyha ráfelel
rejtettebb szív sugallatára?
Bizonyosság, ki látcsövez,
s lornyettet is még rászögez.

10.
Ez a kicsiny társadalmacska
szép műveket bár megbecsül,
(Most azt várod rímre: macska)
dóromból hát s érvényesül.
Olvasó, ezt kívántad, tessék!
Életszagú természetesség
magzatvize ömlik el itt
– olykor talán irigylem is.
Lelkét „rímes” vers könnyen adja,
elmondani sem oly nehéz,
s figyelem bárgyún legelész,
ha megszokott lett arculatja.
Hát a te versed másmilyen,
Okoskodó Jevgenyijem?

11.
Türelemmel vett tudomásul
igaz vagy vélt sérelmeket.
Tanulta: verse egyre vasul,
ha nem tölti akol-meleg,
s nincs mögötte a társ, a másik,
és a madárszó is hiányzik,
tárgyak világa rá kiált,
s nem hangzanak szentenciák.
És a kollektív érzületbe,
mi lelkesít s közérthető,
nemigen kapcsolódik ő
– költőileg így nem születve.
Bár azt érezte, ami kell,
nem úgy, hogy magából kikel.

12.
Katasztrófára, fájdalomra
nem reagált közvetlenül.
Élményeit gyűjté halomra,
míg ércce válnak ott belül.
Nem tudják, hogy ihletett lázba
hogyan írta ő meg, kibányászva
érzés-télért, belső imát,
s mit könnyezett ki a világ
szabályos, megformált sorokban...
Olyan nagyon nem lelkesít,
de megcsinálásban segít.
Én is, ahogy köztük forogtam.
Viszálykodástól ódzkodott,
s valahogy így gondolkodott.

Nyolcadik fejezet

1.
Oroszos témához méltóan
Moszkvát már említettem vala.
Fővárosunk, kin most a sor van,
Pest, életem új hajnala.
Én szó szerint is láttam réges-
régén, még nem voltam hat éves,
így emlékem foszlánnyi már,
ma is szól értem még imám.
Nem vonz ugyan nagy tisztelettel
viselkedés- és nyelvdívat,
maradtam benne régi vad
(ezt versben már megírtam egyszer).
Hogy tudom szeretni ilyen
türelmes keresztényien?

2.
Színház, multság, tarka éjjel
számára meg nem nyíltak itt.–
Nőtt a város utcában, térben?
– ezt nézte csak s vonatják.
Otthon vadult a pusztaságban
száraz íuvön s medárdi sárban,
de állapot, mely mostoha
ki nem kezdette őt soha.
Tanulta Dante nyelvezetjét,
aztán spanyolt, a Garciát.
Hozni ebből vásárfiát?
– ilyen szempontok nem vezették.
Félretéve e szép *nagyok*,
románul is már elgagyog.

3.
Nyugtalanság, mi űzni kezdte,
mint azt a régi Jevgenyijt?
Ő úgymond csupán csak visszavette,
mi járt neki érdem szerint.
Még a „langyosban” – kell, hogy értsed,
autóshad ostromolta Bécset,
a repülőst meg hívja zöld:
trópus-Kenya és Thaiföld.
Haszon ha volt a költészetbe,
hősünket vitte csak oda,
hol az utazás-iroda
tisztas programját megtervezte.
Egyformán érték volt neki
Genfi tó, Prága, Pompeji.

4.
Ő ezzel is vigasztalódott:
a hű térkép életre kelt.
Hogy többre adjon néki módot,
kalandokért már nem felelt.
Nép sorsát mint nyomták s emelték
és ön-haszon nem érdekelték.
Mit várjon földön és egén?
Itthon is éppoly idegen.
De mit nyelvből tanulni ráért,
többet tett néhány mondata,
mint politikusok hada
a népek jobb barátságáért.
Olaszból tudott már sokat,
csehül csupán a számokat.

5.
De ennek is örült a portás
Prágában fenn a Vltaván.
Barátságunk nem éri rontás,
e kis gesztusból tudja tán.
Máskor meg dicsért ételt – egyként
benn, in cucina, megértették

kérdésem: állat vagy növény
az esti étel-költemény?
S emlékszem a szép románkára,
ki boltos volt, miként adott
önkéntlen nyelvgyakorlatot,
s így a falu kocsmárosára.
De hát nem mondtam még neked
a szép romantik-németet.

6.
Ez tán elsvábosult azóta,
vagy élsz még, Schiller-nyelvezet?
Szellemem javát szerteszórta
Pest, Pécs és Debrecen, Szeged.
Burgenland, Steyr, egykor utálat,
kedvessé most egy szóra válnak,
mert elvarázsolt volt e táj
életem gyöngé hajnalán.
Hajlottam másra, német nyelvre
(Ne törd: megfeszítette élj,
ezt súgta az élet-remény
az Inn táján elszenderedve).
Ausztriában meg Svájcban is
jól voltam, kistudós-hamis.

7.
Mint egykor én is, lenge hősöm
trillázva, hetykén utazott,
magában is bízott erősen,
megvetve rongy vigyázatot.
Tudta, hol járunk: Aadorf jobbra,
Winterthur tájékán vagyon,
Altdorf és Teli más tájakon.
Zürichben nem leié csoportját,
keresték: tán eltévedett,
de nem volt oly szedett-vedett,
hogy meg ne ússza ezt a portyát.
Aadorfi vasúti jegyet
(rájött: rossz) visszavétetett.

8.
Nem történhetett volna szebben:
a busz Altdoriba megjöven
csodálták másnap, velük szemben
ott ült a Teli-szobor tövén.
Utasára Svájc jól vigyázott:
pályaudvaron éjszakázott
– nem olyan nagyon álmosan –
tolvajtól biztonságosan.
Figyelme nem lett szerteszórva:
megfigyelt várost, hegyeket,
s még azt is tudni kellett,
hogy végállomás Bellinzona.
Jól használt ki teret, időt –
Csodálta hát mindenki őt.

9.

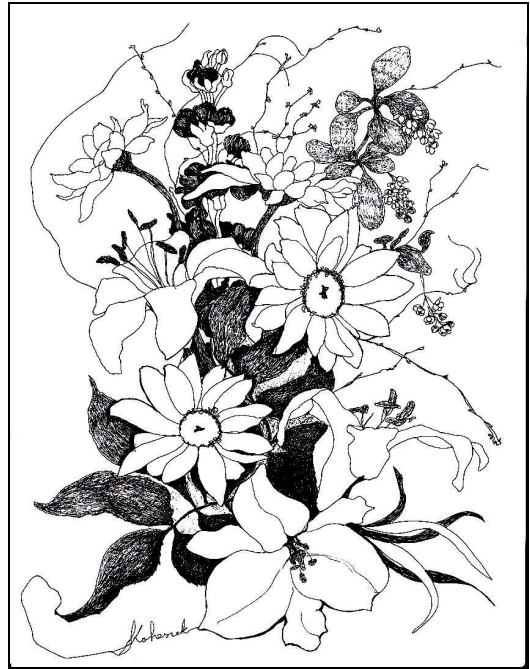
Még egy másik storyt szeretnék
költeményembe tenni most,
tudatban mi el nem veszett még,
és összemérni sem tilos.
Egykor vonatból Ady Endre
mélázott a svájci hegyekre.
Glarus, Bern, hova szem elér?
maga is dekadens-fehér.
Nálunk nem sápadt így a szellem,
és vonzó volt a férfitárs,
míg józan értelmet kínált,
csak ha produkált, kellemetlen...
S a nőben az volt a nemes,
ha nem szép is, de kellemes.

10.

De mondhatom hát: veszve tértek
kedvre, társam nyomán/szerint,
észbökj ei olyat ígértek,
mi széplényt mindig földerít.
Szóviccet nem becsültem sokra,
máskor kiblicceltem sarokra,
de most nem volt erőm elég,
mert némi szellem- s művi fény
ellenállásom megcsapolta.
S ha bosszúságom hoztad is,
tudlak érteni, vén hamis
szómágiás boszorkány-konyha!
E kis helyen, amíg lehet
áldozok néked verseket.

11.

A „vers” szót antik értelemben
vonatkoztatva sorra csak,
én jámbor olvasóm, szerelmem,
hadd, hogy elbúcsúztassalak.
Mert hogy jó művemet Kisvárdá
habár kelletlenül, kiállta
(különösképp e szerteszét-
kürtölt esszéi énekét),
hát most, úgy kell, legyen meg néki
az is, hogy én befejezem
szépköltészeti halk neszem. -
Városunk nézze: száll a régi
polgár-múltjára a lepel,
s tudjuk, senkit sem érdekel.

KOTASZEK HEDVIG:
Tiszta, fehér virág grafika

KOTASZEK HEDVIG:
Tükörben grafika

VINCZE ZSUZSA

Öreg cigány olaj

Nincsen megoldás, nincs magyarázat

Miért van az, hogy otthonos énnkem
metrón utazni, mélyen a föld alatt,
főként az esti járatokkal
zúgva a szűk alagútnyi – létben?

Nincsen szilárd pont lakni a lakhatót.
Egy esti arcvonás. Megereszkedett.
Zúgások és a kattogások.
Nézed a vak, rohanó sötétet.

(Ez óda. Érzed? Még ha fonákul is.)
Nincsen megoldás, nincs magyarázat. A
metró. A zúgás. A régi metrum.
Törnek előre a „járatokban”.

mégis szüntelen diadal

a föld törvénye szerint vesztésnek kéne
lennem. mégis szüntelen diadal. működöm, mint
lerabolt esztergagépek. jönnek értem az
évek. belekényszerülök, amit úgy hívnak: élet.
szájüregben fogcsonk mered. szétrohaszt az
emlékezet, mikor döngetni dúlni kéne.
közel vagyok a földhöz. úristen, ki ne folyjon az
erőm, nehogy megálljak álldogálni!
elfedem az autentikus sebeket.
mindegyik mindegyre fölfakad.
elfordítom a fejem, amíg megérkezik az
alkonyat. horpadás a hideg levegőben.
fák ágai között ragyog a déli nap.

Lét-sántán

Az ágyon éjjel forgolódva virrasztok.
Már szinte érzem, elveszítem ép elmém.
Eldöntetett, mi, merre és hogyan lesz majd?
Még fel se fogtam, már kimérve minden rossz?
Sanszot se kaptam kalkulálni, számomra
mikor, miért lesz majdan árnya éveknak?
Mi lett, miért lett, és ha így van, mért nem tud-
hattam, hogy így lesz? Semminek miért nézett
az ismeretlen? Ő se tudta? Ő nincsen?
Véletlen műve, kényszerekkel állandó
nyomás, amíg csak tart a kandi perczápor?
Nem bírom én ezt elfogadni - lét-sántán.
Járművek zúgnak. Mint a snitt, a hajnal már
megérkezett. Befordulok. Fal. Alvás. És - -

Teknő

Egy mátraaljai községben lakott a nagymamám.
Volt egy mosóteknője.
Hétvégenként nagymosást tartott.
Kinn, az udvaron egy sárgásbarna teknőben
[mosta a szennyest.
Délelőtti, szárazságot árasztó napsütés ragyogott,
majd a teltebb délutáni. Ment a nap a maga járásán.
Kotkodácsoltak a tyúkok. Fát vágtam a rönkön a
farakás előtt. Egyszer leomlott. Szerencsére
hallottam az erősödő dübörgést és elszaladtam onnan.
Este a kút mellet a seprűvel gitározást utánóztunk
[a szomszéd fiúval.
Azt mondtuk, együtttest fogunk alapítani.
[De nem tudtunk nevet találni.
Egyszerre ránéztünk a falnak fordított teknőre.
Teknő! Teknő! Legyen az együttes
[neve teknő. Nevettünk.
Évek múlva a teknő elkorhadt. Kidobták.
De a neve nem korhad el.
Később meghalt a nagymamám.
Aztán a tanács lebontatta a házat, és
[autóparkolót épített helyén.
Eltűntek a tyúkok, a fejsze csapódása a rönkön.
De a tyúkok kotkodácsolásának a hangját
mint visszajátszódo hangfelvételt
újra és újra hallhatom.
A fahasábra lesújtó balta képét
mint visszajátszódo filmet
újra és újra láthatom - magamban.
Ha nem leszek, a nevük megmarad.
Az omló farakás alattomos dübörgése is.
Most itt ülök Budapesten a számítógép előtt.
A délelőtti napsütés száraz, a délutáni telt.
Megy a nap a maga járásán.

Három Leoninus

– égi adóbevallás –

Billeg a Mérleg az égen az isteni kótyavetyében.
Évek rácsozatán függ: vesztés, adomány.
Könyvel a Kéz, mismásol. Ha ad itt, veszi máshol.
Tartozik és követel. Érkezik és tűnik. El.
Végösszeg (ha kivárod): nullszaldós a halálad.
(A járdán puha nesz...) Itt lesz! Majd odalesz.

Firenze

Most mást csinállok; talán csak néznem kellene a fák fölötti fényhomályt, amarra sejtek égi áramlásokat, mik zajtalan széttartanak s felhősen púposodva mindig visszatérnek az elsikló középbe, mintha egy gigantikus szív dobogna létező nem-létezésben, így látom azt, aminek hangja sincs, formája se, holott a lét maga, akár a nemtelen lényt, mint anatómiai rajzon ereket, ínt, izmot, kékben-vörösben, és ízületeket, csontig élesen az anglyalt, ki mégis testtelen és szárnyatlan; fölkel s elindul. Épp így a várost, ahogy ellépdél fölötte, tornyot, kupolát, bástyás falat, beburkoló napszállatban... Hát értse meg, most mást csinállok, asszonyom, (nem) mondom (csak gondolom) neki, de meg se hallja, édeleg, sír, énekel, zarándokként hogy merre járt, aludt, sétált, evett, kikkel miről beszélt, hagyja szétomlani édes emlékezésben kerekded térszarcát, szeme ödémásan beágyazott két hasíték, arcomba dől a szó-s beszédözön, orális kéj ráncol szája körül és csücsörít, hogy mely fönséges Firenze, faládákban leánderek és bukszusok, virágos loggiák fatámasztékokon és közel házak között száradoznak mosott alsóneműk, hát tudja!, tenyerét összecsapva ámul, s így marad; ej, milyen szelíd vagyok, nem ismerek magamra, pedig visszafojtott nevetés rángat belül; nem engedem, sötét ez a derű, rokona a haragnak, őt bámulom tovább, ki rezzenetlen arccal beszél, beszél, és mindenütt Firenze kávéillata, hol itt gőzöl, hol ott, mi meg ...bocsánat, asszonyom, kénytelen vagyok szemügyre venni önt, s mivel földhöz szögez, látnom kell nagy hasát, jócskán megbővült karjaborét, húsos kezének ujjait, dísz-

körmét, a csicsás gyűrűket; most már a kóros büszkeség sodorja; szagolni Firenzét s meghalni, óh!, hogy mennyire igaz, sóhajtom s jó-jó, de nézze csak, az esti szél bedöntötte a kerítésemet, deszkát fűrészelnék a foghíjakba, mondom s mutatnám nagy becsben tartott, fogazott fűrészemet, aha!, veti oda, s úszunk tovább irgalmatlanul a dozsepalota előtt a fésűsorru csónakon (így keverve el Velencével Firenzét), aztán áhítatoskodva bámészkodunk a templomokban, papírzászlócskát lengetünk a reneszánsz márvány tereken, s éljenzünk ennek-annak, ki éppen arra jár; a jó módú ember ragadozó; átka, íme, a féket nem ismerő én-s öntudat: szavakkal is bilincsbe ver; és jaj!, a fagyaltjai!, ezt nem szabad kihagyni, elnéz a távoli fenyők felé, csettint és ízlel is; uramfia, elég. Fenyegetően föl-ütöm fejem, s egyetlen mozdulattal, mint egy köpenyt, vállamra kanyarítom aranyfüsttel bevont tehetetlenségemet és kérdezek: S Alvernáról hallott-e, s a Kis Barátról?... Nem én. Ki az?... Ja-úgy. Akkor most jól figyeljen: én vagyok Firenze, asszonyom.

Pörlekedem

Nem nő be a fejem lágya, igen. Látok esélyt arra, hogy rám förmedjen az angyal: Szedd már össze magad. Beszélsz kéretlenül az öröklétről, te kishitű, ám az itteni léthez sincs benned erő. Alázat. Vágy a Vakrepülésre.

Könnyű neked!
visszakiáltok. Rá vagy kapcsolva az atyára, te fényláb, fénymell, fényfejű, aki tud, hogy tanulna, anélkül, te mindig törvényes suhanó. Próbáld ölben emelgetni a szívem, mely súlyos, mint egy gömbölyű ágyúgolyó.

Mindent újra

Mert a szivacs nyomán leszáll a por
a szivacs máris kezdheti előlről
megtett utamhoz kiejtett szavamhoz
fogok hozzá én is újra meg újra
már félúton félig-hangzás közben
eredetükhöz visszaperdülök
másokkal összefűző
kötéseimet meg-megszorítom
amit rongál az idő
én idejében igazítom

De mindvégig csak egy a fontos
ha egy mozdulatra lenne hatalmam
mire utánakapna a kezem
már tökéletes és javíthatatlan

Egy meghatározás

Íme a fantomfájdalom.
Valami a térből kizárva.
Valamiről se fogalom, se nyom.
De megnyilall pontos hiánya.

Film

A képek,
úgy látszik, megoldhatatlanok.

Éberségébe kapaszkodó idegzet
küzd a kloroformmal.
A kínlódó keze
már ellöki a virrasztó kezét.
Kiutat, folytatást!
Most egyszerre
nehogy behúzzátok a függönyt!

Veszteség

A tiszta veszteség
idődben megpihen a világod felett.
Ólom tollpihe. Most roskasztó nehezék.
Végül majd ellebeg.

Pygmalionhoz

Immár hússá lettem, amelybe bemélyed az ujjad,
leshet már a szemed, várhatja a kéjre a választ:
nedveim, miket egy más vágy önzése kiválaszt.
Látom már magamat, kijelölten s már kilököttén,
pályán, mely befogad, s később megtartani sem
fog,
s végül arányaim őrző pólusait felemészti.
Már élő vagyok én, ki felelhet, olyan, ki szerelmed
érti, betöltheti, míg az idő fenntartja a sodrán,
majd letűnik, s felelet nincs – s nincs a szobor se
utána.

Schubert

A kövérek kéz aláír.
„Leírhatnék még néhány
mondatot.
Úgy az irat mellékletül.
Arról, hogy fuldoklom. Hogy úgylis hiába
ez a folyamodvány.
Hogy párnás ujjaimmal sohase kényszeríthetem
magam mellé X. kisasszonyt.
(Pedig milyen kegyes, ahogy elnéz fölöttem!)
Hát hagyjuk is ezeket. Fontosabb,
hogy már itt lélegzik előttem – most éppen – ez a
fantáziatétel. Ezt még be tudom fejezni. Erről
mindent tudok.”

Illúzió

Volna még terv száz évre legalább!
Szűnne a gond-baj, az idő vigyázna
minden elakadt, rest tendenciára,
csöpp lendületek után törjön át!

Az, aki csak látványosságra lát,
s türelme úgy szokott, hogy épp kívárja,
míg végigfut a kanóc fürge lángja:
nem érti ez őskori robbanást!

Vagy néma út leszek, tűrő kifejlés,
ezer zökkenőre lágy visszacsengés,
zárt elégtétel, benső jutalom.

S bár a léptem most percről percre moccan,
akkorra a pályák kidolgozottan
nyúlnak mögém: mindenem megkapom.

Metrómorzsák

Kortünet I.

Két húsz év körüli lány támaszkodik az ajtónak. Ápolt lábukon virágos szandál. Minijük mélyen a csípőre csúsztatva, topjuk a köldökük felett végződik. Ha szolibarna hasukat még jobban behúznák, talán a csontjuk is átütne a bőrükön. Divatos bubifrizurájuk sisakként veszi körül az arcukat.

...és milyen élet az enyém?! – kérdezi az alacsonyabb a másiktól. – Hétre járok, este hatnál-hétnél előbb nem tudok eljönni. Hiába a plusz pénz, időm semmire. Hétvégeken pótlom a vásárlást, mosást, takarítást. Ehhez jön a fodrásznál töltött idő, mert rohadtul elvárják a rendes külsőt. Nem is tudom, hogyan lehet háztartást vezetni, gyereket nevelni ilyen elfoglaltság mellett? Szerinted?

A másik megvonja a vállát. – Nem izgatom magamat mások miatt! – Aztán elkerekedett szemmel társára bámul. – Nem azt mondtad, hogy nem érdekelnek a pasik? Akkor most mi van? – Hazudtam! – Akkor nem jössz? – Nem – válaszolja szinte bocsánatkérő hangon. – Tudod mi vagy? – veti oda foghegyről. – Hülye kis beszari! Mi a fenének töltöm veled az időmet! – Haragosan az ajtó felé fordul, és várja, hogy a szerelvény befusson az állomásra.

Kortünet II.

A Deák téren öt kamasz idétlenül röhögve löki, taszigálja be egymást az ajtón. Olajos bőrüknél fényesebben csillog agyonzsélezett hajuk. A szabad helyekre mindenkit megelőzve huppannak le. A susinadrágok zsebeiben szotyola, repülnek szerte szét az üres héjak, köpködik vele egymást is, meg akit még érnek. Az egyik cigarettát vesz elő és rágyújt. A többi lesi a hatást. De mindenki néma, hát obszcén társalgásba kezdenek.

Akinek nem sürgős az utazás, a következő megállóban kiszáll.

Az ügyeletes metróőr széttárja a karját. – Hiába szólók be a következő állomásra a kollégának, ők előbb észreveszik, és mire kinyílik az ajtó, ártatlan pofával elillannak a kocsiból. Ha sikerülne akár egyet is visszatartani, higgyék el, nem találnánk egyetlen szemtanút sem, aki ellenük tanúskodni merne. Maguk se. Igaz? Nahát, itt tartunk! Mikor

lesz rend? Nem tudom – mormogja maga elé, és lehajtott fejjel ellép mellőlünk.

Kortünet III.

Az alagútban, a mozgólépcső lejárataival szembeni sarokban ül a nő, ölében alvó gyerek, mellette öt éves forma, szurtos fiúcska. Mindkettő borzasztó hamisan éneklő a „Kicsi vagyok én, majd megnövök én, Esztendőre vagy kettőre nagy srác leszek én” gyerekdal átköltött változatát, szünet nélkül, könnyörtelenül ismételve. Mellettük kartondobozka.

Bármely napszakban és bármely metrólejárathoz látom őket, a kicsi állandóan alszik. Azt mondják, a mákteától.

Ülnek a huzatban, ülnek a hidegben, a gyerekek mintha jöttányit sem nőttek volna. Száll a hamis ének: „Kicsi vagyok én, majd megnövök én...”

Mikorra, és mi lesz belőletek?

Kortünet IV.

A kamaszkor végén járnak mindhárman. Helyesek, jól öltözöttek. Ülnek, egymás felé fordulva, megállás nélkül vihogznak. Ketten folyamatosan ugratják egymást. A harmadik láthatóan élvezzi az ingyen cirkuszt.

Egyikük kezében kártyacsomó, ügyesen keveri a lapokat, mint a krupiék a játékasztaloknál. Majd a Húzz egy lapot ismert kártyatrükkal akarja szédíteni a másik kettőt. Mikor felmutatja a lapot, a mellette ülő felnyerít, és vigyorogva közli vele a trükk lényegét. A kártyás kedvesen belerúg a lábába. A másik viszonozza a rúgást, és váratlanul megkérdezi: – Anyádnak van pasija? – Nincs – válaszolja az kártyakeverés közben. – Azt mondtad, kurvára nincs szüksége férfiakra. – És te hogy lettél? – ugratja tovább a másik. – Nem ’tom – vigyorodik el. – Akkor még biztos szüksége volt a faterára. – Tartod apáddal a kapcsolatot? – Vazze, mi a francért érdekel? – Bemutatsz egyszer neki? – A kártyás kérdően felvonja a szemöldökét. – Bakker! – Azért – folytatja a másik, – hogy megkérdezzem, kurvára hogy tudott ilyen idiótát a világra nemzeni? – Vazze! Hogy ez milyen hülye! – vág vissza a kártyás. – Látszik, hogy a sok hülye topikon nőttél fel!

Egyszerre pattannak fel az ülésről és nyerítve futnak ki a kocsiból.

SZENDY CSABA

Tavas-1 fotó

Tavas-2 fotó

V. HEGEDŰS ZSUZSA

Bodzavirág

Harmatos réten csillanó fényben
szirmokat bont a bodzavirág.
Lenge ruhája csipke-fodrában
hószínűbe rejtett álmvilág.

Földszagú létben gyógyító mámor,
illatot ontó, bódító ág.
Erdőknek szépe, mezőknek éke:-
bűbajos ara, nyoszolyólány.

Egyetlen és örök

Lángot elfojtó vad szorításban - élni akaró füst kavarg.
Hangtalan léptekkel illanó nyár nyomán-
őszű bűt érlelő köd gomolyog.
Látod?- Mindennap születik valami új az ég alatt!
A zord, jeges tél után tavasszal új élet fakad.
Új szerelmek döngtetik a szívek kapuját;-
lelkeden is valami új érzés suhan át!
Csak ami lelkemben fogant:- marad egyetlen és örök:-
az idők végezetéig... égbolt és pokol között.

Így mulatott a szél

Tombolt a márciusi szél, kényére-kedvére tekergett,
fergeteges táncba hívott háztetőt, ablakkeretet...
megpörgette a kamiont, élőkkel járt haláltáncot,
tövestől tépte a fákat, a kerítéssel csacsacsázott.
Tivornyázott órákon át, lerombolt jövőt, boldog álmot,
Mély gyászt hagyott maga után, majd üvöltve
odébbállott...

Várok rád...

Asztalomra bort, friss virágot teszek,
lelkem szobájában megágyazok neked.
Jöjj, fedezd fel rejtett érzelem-világom,
segíts kibogozni összekuszált álmom!
S ha majd gyertya helyett a vágyad világol,
szakadjunk ki együtt a lét-sodrásából.
Bánatunkat vessük zajló tengerárba,
vigye el messzire szerelmünk hulláma!

Napforduló

Vágyainktól pironkodik a hajnal,
ujjaid bársonyával cirógat a fény;-
lázás csókjainktól izzik az alkony,
s titokzatos álmainkat simítja ránc az éj.

Száguldás

Évek futnak tova, velük órák, percek,
múlnak a tegnapok; a más nem pihennek.
Marasztalnád kicsit, de jövőd integet!
Mire e sietség..., s vajon hova vezet?

Nyújtsd a kezéd

siketek és vakok a hétköznapiak
melyeknek árnyain araszolok
hogy mielőbb célhoz érjek
de valaki folyton behúzza a féket
s csak a szürke gondok küszöbén
bukdácsolok

Nélküled

Számolgom az elmúlt percek,
miket nem adhattam oda Neked...
Bekötözöm őket az élet batyujába,
s magammal viszem majd odaát...

Vendégeim

Utam ma sietős;
emlékeim kapuján épp, hogy csak átfutok.
Tisztes urakat látok vendégül.
Az éj ködéből érkeznek hozzám
a titokzatos holnapok.

Gondolatok

I.
Életünk az örökkévalóságból kiszakított képlet,
melynek parányi hányadosai mi vagyunk.

II.
Az adott szó, mit nem tartanak be,
csupán porfelhőbe kiáltott gondolat;
futóhomokba vésett igazságból -
a redőzött homoksánc lesz az, mi megmarad.

III.
Bár évek száguldoznak felettünk
panaszra semmi okunk nem lehet,
addig, míg szemünk előtt - kitűzött célok lebegnek.

V. HEGEDŰS ZSUZSA

Vonatablaktól-1 fotó

Vonatablaktól-7 fotó

Hajnali ének

.....hajnal hasad, ébred a reggel,
sziklák gerincén táncol a fény,
szél fut a parton a tenger felé
s forog a létben az idő-kerék

....és rezdülnek szájak, mosolyra
nyílnak,
pirosukon még az éji csókok lángja
ég
s a karokban boldogan moccanni
kész
az utolsó álomba szenderült boldog
ölelés....

...mióta ajkadhoz ért ajkam
az őszi alkonyatban
– nekem nincs gyönyörűbb évszak –
s csak a hajnal tesz értem hasonló
csodát,
mikor álomba hanyatlott testem
másnap
bíborló tűzével
fonja át...

Tavaszi és remény

Gondjaim fátyolos szemét, így tavasszal,
tisztítja ébredő remény, s míg odafönt
virgonc szelek nyargalnak –alant már –
csíra moccan magvakban, s pacsirta száll
dalos jókedvvel az érkező tavaszi illőn
köszöntve s tán Istennek is kedve
telik benne.

Bár csak hihetnénk , hogy 2011 érkező
Tavasza, a teremtet is jobbító
tettek sarkalja, s míg barkákat ringat
a langymeleg szellő
messze száll egünkről a sok sötét felhő,
pattan a rügy karcsú ágakon,
sarjad a vetés –a jég alatt telelt –
belvizes tájakon,

hogy életével életeket mentsen, reményeink
szerint „ ért kalászt lengessen „ hisz
népünk Szent István óta kenyérrel ünnepel :
s ha ígéretes a sarjadó határ, ha meghallják
a gazdák a pacsirta dalát –Zsuzsanna napján –
bizony fényes lesz a szemük örömeiben
lelkük legigazibb tükre...

s kedvük sarkantyúzza a virgonc szeleket,
de fölfelé nézve is a százsugarú Napba,
lábuk véletlen sem taposna a gyöngé, kicsi
sarja, mert úgy tisztelik őket a zsenge vetést,
miként Nagymamák – szent áhítattal –a
kenyeret szegték : elébb keresztelték...

Még csak tavasz zendül, s gyakran hűvösek
a piros hajnalok, bimbók bújnak
reszkelve egymáshoz
de bátor tulipánok és kecses jácintok
illatukat küldik a kicsi, félszeg ibolyáknak,
délceg fák , szoknyás bokrok kínálják magukat,
hogy fészek rakásra csábítsanak minden madarat

Tavaszi van...
Feltámadás!

Ahogy csak te érkezhettél... (az EZÜSTHÁRS vallomása)

„ Úgy jöttél az életembe „...
ahogy csak TE érkezhettél
- a semmiből, a mindenségből –
hirtelen .
Hát mégis létezel ?
....szerelem ...

Imádlak !
S téged, TE bonyolult – összetett
lélek –ki elhozta nekem –
csodállak !

Napjaim azzal telnek, hogy téged
kutatlak
bagozom izgatós lényed
többismeretlenes egyenletét
lázasan agyamban

s miközben
időt kérek tőled magamnak
a megoldásra tudom
– esélyem sincs –
de hogy lehet, hogy mégis
boldoggá tesz ez a „nincs”...??!

Ahogy víg *kabócám* dalától zeng
a fényes őszi határ
kiszáradt koronám tört-barna gallyain
lassan kihajtott s virágba borult
egy ág ...

...és virul, mint egykor régen, ifjan sem,
oly önfeledten !
Édes, bódító illatától megrészesült őszi
szelek nótáznak

– tavaszról énekelnek!

„A feketék és fehérek”
szivárványos színekké lényegülnek,
s bált rendeznek nékem
– álarcosat –
mert tudják, hogy izgalmasabb, ami
sokáig titok marad...

Az idő időtlenségbe tűnt, – nincs !
Csak álom van, s az álmok örök
végtelenjén hullámozó vágy :
hogy Ő legyen, Ő megmaradjon
már !

Minden dalban, minden zengő
muzsikában, – ahogy kagylóban
a tenger morajlása -
Chopin szelíd vadsága is Őt idézze
s a csók varázsát fokozza benne
Mága bűvös hegedűje ...

A sóhaj mögött neve fénylik fel
bennem, mikor titkon súgom :
szeretem, kívánom
s bár sejtés csupán minden bennem,
mégis ,

ó mégis hogy várok rá reggel, este
a napnak nincs is perce, mely
ne róla szólna
ki úgy jött az életembe, - honnan ?...
ahogy csak Ő jöhetett

onnan, hol szeretni tanít a tűz a víz,
az oxigén is
és csillagok tangóznak egymással
hajnalig...

Nászútra már csak együtt megyünk,
s a Szajna hullámaira írjuk
a névjegyünk.

Múlt időben

Az ember vagy tud úszni,
vagy nem
– én nem tudok –
hát sodródtam az árral,
mint fatörzs, mit valahol
kivágtak
s egy folyóba zuhant éppen
s csorgott lefelé szépen

miként a meghasadt tudat
– nem láttam kiutat -,
de jött

Keletről a fény s jött vele ezer
éltető remény

mennyire akartam hinni, hogy
igaz
– és hittem is ! –
mennyire szerettelek, már nem
számít...

kimondtad, amit én megéreztem
de SOHA ki nem
mondtam volna, mert csak
a kimondott szóban van valami
„visszafordíthatatlan”

....érezed ?

Megbénított hetekre a rémület :
hol leszek otthon már nélkülöd...?
én úgy szerettem volna élni még Veled
de azt mondtad nem lehet
– el kell hagylalak –
átkozott lett a pillanat, mikor
keleten ment le a Nap....

Remix – féle...

(Makay Ida : Újra nélkülöd c. versére)

„ Hát újra itt ! „de most nélkülöd...,
s mint Krisztus nélkül a feszület
oly értelmetlen állók
hegynek kikiáltott dombnyi golgotámon.

„ Szólítalak „...pedig tudom: te többé
nem felelhetsz, s hiába égnek még
smaragdszínben a bakonyi hegyek,
nekem
itt rőt-rozsdás levelet terem

mind a négy évszak
– vagy vérpirosat –

„ Monddd „...boldogabb vagy odaát..?
– vigasztalj meg legalább –
hogy nem a vakvéletlen, mi messze vitt,
hanem mert így akartad : MAGAD is !

(Karády Kálmos Klára emlékére , halálának
30.évfordulóján) 2010.október 30

SITKU RÓBERT

Engem szeret egy nő

Engem szeret egy nő.
És én is szeretem.
De talán nem is az,
ez nem is szerelem;

sokkal inkább olyan,
mint egy csendes folyó –
hallgatásainkból,
mit nem mondani jó.

Engem szeret egy nő.
És én is szeretem.
Versek hajszál-íve
remeg a kezemen,

hogyan semmi mással, csak
csenddel szövetkezek;
ha vele nem lehet,
velük ölelkezek.

Engem szeret egy nő.
És én is szeretem.
És olyan kevés – de
teszem, mert tehetem,

ha egyetlen percre
vagy pár órára csak –
s mégis úgy érzem, hogy
most mindent megadtak.

Engem szeret egy nő.
És én is szeretem.
Nincs bennünk szánalom
és nincsen kegyelem,

magunk fölött mondva
tisztá ítéletet –
csak a nagyság előtt
hajtuk meg a fejet.

Engem szeret egy nő.
És én is szeretem.
Nem tudom, hogy mi ez;
szeretet, szerelem? –

de túrni és hinni
és remélni tanít,
mielőtt a kétség
teljesen elvakít.

Engem szeret egy nő.
És én is szeretem.
Olyan hihetetlen...
De hideg tenyerem

meleg gerincén és
hasán úgy sétál át,
mintha ezer éve
már ismernék egymást.

Engem szeret egy nő.
Én is szeretem.
Talán ez a vers a
legelső levelem,

amit neki írok,
míg várni kell, hinni,
s lopva kell vizemet
szájából kiinni.

Én nem kértem

Én nem kértem az írás
irgalmatlan hatalmát,
hogy másokat vagy engem
atomjaira szedjen;
az írás kényszerét, ezt
a szolgai despotát,
a kimondás görcsével
a nem nyugvó kezemben.

Mert írnom kell akkor is,
ha már minden elpusztult,
mintha nem lett volna még
itt semmi sem elmondva –
s csak hazudtuk magunknak,
hogy a világ megújult,
míg az összes reményünk
a nem tudás ellopta.

Én nem kértem az írást,
az elcipelhetetlent,
hogy a hátamon üljön
ez az ólom-tollpihe;
s míg az egyiknek ezt és
a másiknak azt jelent,
ő érintetlen legyen –
a minden és semmi se.

Irgalmatlan erejét,
ami úgy nyúl másokba,
hogy eleven részüket
pattanásig felajzza;
s míg ezt viszik kardjuknak

az önmaguk-káoszba,
az harminc ezüstpénzért
a lelküket eladja.

Én nem kértem ezt. Nem. Nem!
Nem láthattam előre,
hogymiféle motívum;
akár egy hatalmas fa –
mert van olyan ember, ki
ágyat készít belőle,
s olyan is, ki magát egy
ágára felakasztja.

De ha már írnom kell, ha
már írásra kényszerít
ez a kimondhatatlan,
megnyilvánuló erő,
a tompa kés csorbuljon,
mit semmi sem élesít,
s a háttérből jöjjenek
a rejtőzködők elő.

Én nem kértem az írást.
De hallgatásra késztet
és önmagammal szemben
a kíméletlenségre –
hogymiféle eltűrom magamban
a megvehető férget
vagy az vagyok, ki nem fél
a gyilkosára nézve.

Bushido

Aki a börtönét
édesnek találja,
az biztos nem ismert
még saját magára.

Aki rácsát rázva
vitatja igazát,
az mindent elhitt, mit
odabent kitalált.

Ki sarokban ülve
várja csak a hőstét,
gyávák között leli
meg az ismerősét.

S ki börtöne zárát
magától kinyitja,
az maradhat, csak az
egyszerű és tiszta.

MURÁR TERÉZ: *Felhők* fotó

DARVAS JUDIT: *Égbe törni...* fotó

Malinerca

Malinerca egy pöttömnyi sziget a szelíden ásítózó óceán halványkék szívében. A gyarmatosításig senki nem hallott róla, ma is csak egy parányi pöttyöcske jelzi a térképen létezését. A hosszú, homokos aranyszínű parton gyerekek játszadoznak, akiket vidáman kerget a hatalmas, zöldben lubickoló fák életszagú árnyéka. A halandó ember szemének sokszor fárasztó már az a színekavalkád, ami Malinercán éri. A szigetet egyszerű, dolgos halászok lakják, akik most is épp a friss fogást válogatják Santiago apó kunyhója előtt.

– Apó! Mesélj nekünk valamit! – szólalt meg a legifjabb halász, Emilio Sanchez.

– Jól van – mormolta halkan Santiago apó, és érdes kezével megsimította hófehér haját. Az öreg komoran maga elé nézett, hosszú, ősz szakálla hűségesen követte arcának minden rezdülését.

– Elmondom nektek Phernos történetét – szuszogta, mire mindenki a sziget déli részén húzódó hegyvonulat tetejére nézett. A hegyet megmászni lehetetlen vállalkozásnak tűnt, igaz, nem is akarta megpróbálni senki. A halászok visszafojtott lélegzettel figyelték, amint a hegy tetején Phernos megfordítja a monumentális homokórát. Phernos, aki csak alapjaiban emlékeztetett emberi lényre, ő volt az idő tudója Malinercán. Magasságát három – négy méter körülire saccolták, de súlya az öregek szerint az ötven kilót sem érte el. Hosszú, erőtlennek tűnő kezei a térdéig értek, bozontos szakáll a göcsörtös bokáját verdeste. Bőrét a nap és az idő véglegesen kikezdte, de a szeme... Abban gyermeki tűz lobogott. Óránként fordította meg a tonnányi súlyú homokórát, szikár alakja ilyenkor még jobban kitűnt a zöldben ásítózó, buja fák közül.

– A nagyapám, Pedro Gonzalez volt az első ember, aki a lábát erre a szigetre tette – kezdett bele Santiago apó. – Egy vad orkán vetette a hajójukat ide, miközben úton voltak az új világ felé. – Amerikába? – kérdezte ámulva Emilio Sanchez. – Oda – bólintott Santiago apó elmélázva. – Annyira megtetszett nekik a táj, hogy nem is folytatták útjukat. A nagyapám egy percig sem gondolkodott, amikor nevet kellett adni a szigetnek. Felesége, Teresa a

partraszállás napján szülte első gyermeküket, Malinercát. – Malinerca, az édesanyám – ízlelgette anyja és a sziget nevét. – Ezt eddig nem is mondtad, nagyapa! – szólt közbe az öreg egyetlen unokája, a már kiskorában árvasorsra jutott szépséges Juanita. Az idős ember megsimította szakállát és a hallgatóságára nézett:

– Alig egy héttel új otthonuk elfoglalása után vették észre, hogy nincsenek egyedül. Akkor látták meg először a hegy tetején Phernost és a homokóráját.

– Annyi mindent hallani róla, mi az igazság? – kérdezte Juanita, aki Emilio Sanchezzel a halakat válogatta.

– Phernos nem földi ember – hümmögte az öreg. – Számúzték az égiek, itt és ez a büntetése!

– Miért? – kérdezte Juanita és Emilio egyszerre.

– Phernos halálosan szerelmes volt a bosszú istenének, Groyusnak a lányába. Groyus hadban állt a betegség istenével, Dhormis – szal. Az egész azért robbant ki, mert Dhormis nem kapta feleségül Groyus lányát, Phensiát. Ezért Dhormis halálos kórt bocsátott Groyus családjára és alattvalóira.

– Azt hittem, hogy az istenek sose betegek – szólalt meg bambán Emilio, de Santiago apó csak mondta és mondta: – Olyan láz tört rájuk, hogy ordítottak a fájdalomtól. Könnyek helyett vér folyt a szemükből. Egy, csakis egy dolog válthatta volna meg őket.

Ekkor Emilio kérdezni akart, de bátyja, Alfonso csendre intette.

– Ehhez a jegyeseknek, Phensiának és Phernosnak, pontban az időcsillag eltűnésekor kell egybekelniük. Az időcsillag egymillió évente egyszer tűnik el az égről, összesen egy órára. Akkor, abban az órában megáll az idő.

– Mi történt? – kérdezte Antonio, a legmagasabb halász olyan ámulattal, hogy még a hal is kicsúszott kezéből.

– Dhormis egyik alattvalója álomport szórt Phernos italába, amitől ő átaludt mindent. Egyedül Groyus maradt életben, aki iszonyú haragra gerjedt. Ilyen visszataszító lénné változtatta Phernost, és erre a szigetre számúzta. Soha nem lesz nyugta, amíg világ a világ, ő az idő tudója.

Santiago apó alig fejezte be a történetet, amikor a parton a gyerekek hangos kiáltozásban törtek ki.

– Hajó, hajó! – kiabálták kórusban. Ekkor a halászok abbahagyták a munkát, és szinte valamennyien a partra siettek. Egy brit

felségjelű hajó kötött ki a halászbárkák mellett, amiről részeg matrózok ugráltak a vízbe.

– Nagy vihar lesz, erősen háborog a tenger – mondta a kapitány a parton.

– Kapitány úr! Itt a távcső és a térkép – lépett oda hozzá az egyik matróza, Tyler Weaver. Ekkor a kapitány belenézett a távcsőbe és rosszállóan a fejét csóválta. Tyler mosolyogva figyelte a vízben vidáman lubickoló részeg matrózokat, majd oldalra nézett és egy pillanatra ereiben meghűlt a vér. Tátott szájjal bámulta Juanitát, aki kiengedett hajjal, a hálókkaal vesződött.

– Segíthetnél, ahelyett, hogy bámulsz! – ripakodott rá Tylerre, aki aprókat bólogatva közeledett felé. Juanita és Tyler az egész estét együtt töltötték, a gyengén pislákoló hold is csendesen vigyázott rájuk.

– Ki az a szerencsétlen, hukk, ott a hegyen?! – üvöltötte valaki, mire Juanita riadtan fordult az öblös hang irányába.

– Ez Jack McCoy, hagyd rá. Tökrészeg – legyintett Tyler. Ekkor eltűnt Jack McCoy a félhomályból, hóna alatt egy puskával.

– Odapörkölök neki! Hukk! – kotyogta Jack és a puskájával Phernos felé célzott.

– El se látsz odáig! – visított röhögve az egyik részeg matróz.

– Neeeeeeee! – sikított Juanita és kibújt Tyler öleléséből. Abban a pillanatban, amikor a lány száját elhagyta a sikoly, a fegyver elsült, és a golyó süvítve repült áldozata felé. A következő pillanatban vérfagyasztó üvöltés hallatszott, a tenger mintha megbolondult volna, mert a bárkák tucatjait szinte egyszerre szippantotta magába. Hirtelen elsötétedett minden, forró zápor zúdult a szigetre, az emberek fejvesztve menekültek a britek hajója felé. A fedélzeten egymást taposták a matrózok és a halászok. Verte őket a víz, fogaik hangosan koccantak össze, iszonyatos láz gyötörte mindnyájukat. Üvöltöttek a fájdalomtól, szemeikből könny helyett bíborvörös vér patakzott.

– Horgonyt fel! – üvöltötte a kapitány, és nagyot húzott a kövér rumosüvegből. A hajó lassan, szinte hintázva hagyta el a szigetet, a fedélzeten még mindig a pánik volt az úr.

– Mindenki itt van? – kérdezte Alfonso aprókat zihálva öccsétől a kapitány kabinja előtt.

– Juanitát és Santiago apót nem találok – lihegte Emilio, és letörölte az arcán csorgó vércseppeket.

– Első tiszt! Legénység a fedélzeten? – dörmögte a kapitány.

– Tyler Weaver nincs a hajón, uram! – érkezett a válasz.

– Az istenverte Weaver! – szitkozódott a kapitány, és az üres üveget a vízbe hajította.

Közben Emilio Sanchez a hajó korlátjához botorkált, és fájó szívvel nézte, ahogy Malinerca egyre távolabbnak tűnik. Halványan még látni vélt két alakot a sziget partjainál, de mielőtt felismerhette volna őket, Malinerca végérvényesen eltűnt a messzeségben. Ez idő alatt a tenger lecsendesedett, az égen sárgán felizzott a hold, a bárkák apróra hullott darabjai árván pislákoltak a hamisan csillogó víz tetején. Ekkor a hegy sötét ormán Tyler Weaver felemelte a fejét, és fájó szívvel nézte, ahogy az időcsillag eltűnik az égről. Utána lassacskán erőt vett magán és izmait megfeszítve fordított egyet a homokórán.

Hazamegyek

Megváltozott testem, lekem,
tisztább lett, úgy éreztem.
De hazajöttem, ámbár megtörve,
mégse megszégyenülve.
mégis felemelt fejjel tovább megyek.

Hosszú évek teltek el azóta,
amióta nem látatlak.
De nem múlhat el anélkül egy perc sem,
hogyan tudnám mi történt velem?
S hol romlott el az életem?

De iszonyú fájdalom tör rám,
egy szerelemes éjszakán,
ha hazamegyek, tudom, senki nem vár!
sak a kiskutyám, aki vigyáz rám.

De már semmire olyan mint régen,
akik szerettek, azok rég elmentek.
De a vihar-tépte fák a fájdalom
mégis vállalom ezt a furcsaságot.
Még ma hazamegyek s boldog leszek!

Az én kacsám

Van nékem egy kacsám
ki sipákol minden éjszakán.
Ő mindig éhes,
ettől nő nagyra az édes.

A vízben lubickol az én kacsám,
s érzi jól magát,
ez az én kacsám!
Csak csobban a vízben,
nincs is jobb úszó, úgy érzem!

Csak mikor nagyra nő
megtöti a bendőt.
Ez lenne a sorsa,
ó szegény pára!
Majd bizonyára feljut a mennyországba!

Keresem a kiskutyám!

Keresek egy kiskutyát,
nem tudom merre jár,
de rég elmúlt a nyár,
nincs sehol ki haza vár.
Ez a szürke bozontos,
kedves okos.

Az úton eltévedt talán,
haza mégse talál,
keresem szüntelen,
hátha valahol meglelem!
De hiányzik nekem
mindenhol őt keresem.

Végre valahára megleltem,
nem hiába kerestem!
Most már ketten vagyunk,
én és a kiskutyám.
Az én társam
a legjobb barátom
e világon.

Láttam

Láttam kedves embereket,
akik még hittek,
szerettek, reméltek.
S bajba jutott emberek
bízatták, a jobb életben.

Láttam katonákat
fegyverrel kezükben.
Vad helyett ártatlan
embertársaikra lőttek
Még szemük se rebbent.

Láttam véres arcokat
romba dőlt házakat.
Keselyűk repdestek,
holtak felett vijjogva.
Nem siratta senki a véres arcokat!

Láttam romok között
vonyító kutyákat!
Melyek gazdáikat keresték,
e romok között.
Gyilkos szenvedély
a falak mögött!

Láttam szeretetre vágyó gyermekeket
kiknek otthona árvaház lesz.
S örökké emlékeznek
a véres harcokra mely elvette
otthonukat, szüleiket.

És szívük örökre sebzetten,
mint a vad az erdőbe.
Most szívükben a szeretet
gyűlöletté vált.
S megmaradt emlékezetükben.

POTÁRI ROLAND

Csendélet grafika

Szonett-koszorú

I.

Zengjen ajkamon megbékélő ének,
Makacs hitem győzzön mindenek felett.
Ne tántorítsa el hívság erőmet;
Törvény, ima: énekek énekének.

Az én istenem hol szegény, hol gazdag,
Nem a felhőkben él s téged hozott,
Olyan mint én: én: többször vesz el, adhat,
Hogy felderítsen, vagy redőzzön homlokot.

Kínozz keményen s kegyetlenül ver,
Ő kiszámíthatatlanul határoz.
Nem ily istenről álmodik az ember.

Ilyen a felhőtlen ég, borulni kezd,
felhőszakadást küld föléd, nem ereszt,
Valami köze van mához a múltnak.

II.

Valami köze van mához a múltnak.
Halld d hangját egy kopott szív morajának,
Mert vége lesz egyszer, mert vége lehet,
De nem szabad temetni az emlékeket.

Elszibbad a test, s megáll az idő,
Nevethetsz, szerethetsz, de már nem olyan,
Mint mikor szívünk vadul összekoccan,
Az enyhítő feledés soha nem jó.

A csodában hittem, mint balga gyerek,
Lelt kincsnek remélve az érzelmeket.
Tiltakozva, hogy fussak, ha jönnek.

Nem akarok hinni a szememnek,
Kiégett a parton az emlékezet.
Mélytengeri ár fészke ősz fejemnek.

III.

Mélytengeri ár fészke ősz fejemnek,
Mi lett a vége az én nagy hitemnek?
Még perdülne szoknyám, még zeng a gitár,
De az már nem vihar, hol sík a határ.

Viharban sem dől meg a nagy jegenye,

Áll még, ha elveszti lombkoronáját,
Inkább törik, ha már nincs ereje,
Ha vad szelek tépdésik büszke lombját.

Kagylók, fecskék, szép a kék ég, a tenger,
Csak az vonz tovább mi végtelen s mély,
Szálldos, akár hal, vagy madár az ember.

Álom, emlék: nem jó kísérő sereg,
Egyedül kiállni a szirt falához,
Sorsomat az élet így vérezte meg.

IV.

Sorsomat az élet így vérezte meg,
Hogy hittem imát, hittem embereket,
Ki vakon hisz, az nem látja a valót,
Tökmagot rágva, álmodik olajbogyót.

Nem féltem soha, nem fájt hogyha égtem,
Nem izgatott, hogyan s miként végzem,
Legyen minden másé, maradjon a lábnyom,
Magamét mellé vajon megtalálom?

Eszem labirintus, látom már,
Lelkem édes-bús táj, letarolt határ,
Szívem rakoncátlan, kerge táncot jár.

A temető csendes, anyám hazavár,
Tehetem, teheti: nincs semmi dolga,
Úztek viharok, zátonyom az apály.

V.

Úztek viharok, zátonyom az apály,
Ázom, fázom, néha kell, ha muszáj.
Sok szépre vágynék, ám szegényesen élek,
Csillag óv, csillag takar, s nem félek.

Enyém a hajnal, enyém a hosszú éj,
Hű kutya nyaldossa a kezemet.
Ember nem közelít, nem kell, ne remélj,
Ez a kis barna, nedves orrú, ez szeret.

Megvagyok magam, álmodó csendesen,
Nem kell mámor, a dölyfőző papagáj,
Nem a lusta óraketyegést lesem.

Szárad a szám, hiányzik a csókod íze,
Túl sok nekem e földi akadály,
Szomjat oltani a sós tenger vize.

VI:

Szomjat oltani a sós tenger vize,
Mely tiszta még, benne bármi folydogál.
Talán ilyen a szivárvány színe,
Ha az ember a Nappal szembe is áll.

Széllal, nappal szemben állok, emberek,
Szirt fokán nagyot kiáltok, jöjjetek,
Álmodjatok mindig rólam, ne velem,
Bennem halt meg égi földi szerelem.

Bennem lakott, velem bukott, vége van.
Így jár, aki szegény s gazdag híre van,
Maga marad szíve, lelke: hasztalan.

Gyere velem, tengelice, ó, jer ide,
Te gyógyíts meg, mert megöltél, izibe!
Csordogál torkomon a könnyem vize.

VII.

Csordogál torkomon a könnyem vize
Sem cukornak, sem sónak már nincs íze,
Ha válladra hajtom fejem, az se jó,
Kiúszott ólunk egy szép álom-hajó.

Szerelmünk fészke üresen hagyva kong,
Mint pusztán elhagyott, nyelvtelen kolomp,
Virág, kóró közé taposva szárad,
Alatt hagytuk szép, fehér ruhánkat.

Az ember földet ér, int csillagának,
Keze fején ül kis cserbogár,
Azt küldi el, emlékül a világnak.

Tengerbe bukik az összes fénysugár,
Enyém a holt emlék, enyém a bánat,
Pihenőm s szigetem a magány.

VIII.

Pihenőm s szigetem a magány,
A lélek nyugszik, a fej üresben jár,
A tenger is halk, nincs mélység, csekélység,
Alattam, fölöttem csak drága kékség.

Könny és tengervíz mind sós, ha nem hamis,
Már ritkábban megy, kevés az igaz ér,
Mely folyóként az óceánig elér,
Nem könny az, mely rendelésedre hat is.

Szemem háborgó zöldje kékül,
Nem félek én az olcsó feledéstől.
Nem üti le konok fejemet tompa bárd.

A múlt meséjét ne sirasd, ó, ne bándd,
Szedj kis koszorúnak pirosuló korállt,
Hagyatéknak csak hamu marad reád.

IX.

Hagyatéknak csak hamu marad reád
Nem kér helyet, jó lesz virágföld gyanánt,
Vagy szél vigye el, dübörgő kanális,
Cél tenger-homok, de jó a sziklán is.

Vihar csattog, Nap és Hold elmerülve,
A sós hullámok sziklát dűlva marnak,
Csak engem, csak engem, engem akarnak,
S te ott zokogsz majd a parton ülve.

Jöhettél volna nyerő dupla ásznak,
A jó pókerezők még kettőt kívánnak,
Gyümölcse megterem az igaz virágnak.

Áfonyaág és vörös szegfű is nyomta,
Ne hívd vissza, mert nem néma szolga,
Szórd a habokba, hullám vigye, hordja.

X.

Szórd a habokba, hullám vigye, hordja,
Parttalan mélységnek volt a megszállottja,
Irigyei félték, gyávák kinevették,
Többnyire a föld bolondjának hitték.

Hogy boldog tud lenni, senki nem hitte,
Pedig volt rá példa s ha nem is sokat,
Érte csillagokba küldött dalokat,
Mikor a szerelem a tenyerében vitte.

Forró homokban talpunk nyomot hagyott,
Nem tudtuk még akkor, hogy mi vár reánk,
Láttunk égen-földön ezer csillagot.

Kemény hullám sokszor nagyot ütött ránk,
Mérgező volt, de mégis szépséget adott,
Tajték, mely egyszer csókolta a szánk.

XI.

Tajtékos, mely egyszer csókolta a szánk
Játékos, mely sokszor simult is hozzánk,
Vad volt, mint a szenvedély bőrünk alatt,
Szép, mint cinkos éj, mi bennünk maradt.

Szép volt a kis falu, a mondai hegy,
Milyen kár, kedves, hogy ez már egyre megy.
Jó volt a vacsora, meg a sok derű,
Nem volt se a bor, se a sör keserű.

Keserű a búcsú, szomorú a tánc,
Melyet, majd az álmodban vélem eljársz,
De búcsúzni, tudod, csak szépen szabad,

Vidd hát el magaddal a mosolyomat,
Jó volt, hogy válladhoz érhetett vállam,
Hints vörös rózsát, szegfűt utánam.

XII.

Hints vörös rózsát, szegfűt utánam,
Véres tövis sem szúrja már a hátam,
Az én fajtám egy ilyen nomád fajta,
Sem török, sem tatár nem fogott rajta.

Tengeri csillag vagy a szív ha harcol,
Gyógyít a tenger, gyógyulok magamtól,
Nem fáj már az álnok képmutatásod,
Nékem szántad, ám magad sírját ásod.

Szerettelek, ó, nagyon szerettelek,
Magadnak élsz csak, mint az önzők apja,
Kivéreztetted a szeretete.

Fáj, persze, ki nem fájna nagy bánaságát
Sajnálom, mert téged én szerettelek,
Nézz a földre: vörös homok van rajta.

XIII.

Nézz a földre: vörös homok van rajta,
E vízben ritka a színtelen fajta.
Tenger és ég színe ha összevegyül,
A kék és a zöld örömnüpet ül.

Pedig van egy szín, mi bennünk is ég,
vörös a hajnal s ha bukik az ég,
Ha e három színbe irigység vegyül,
A sárgát ne hagyjuk őrizetlenül.

Talpam felvérzett s felvérzett a szám,

Nincs mentség rá, ez vagyok, ez figurám,
Tanulj belőle s ne neved rajtam,

Nyomomat a partról elvitte apály,
Testem, lelkem forró, de már sose hisz,
Nyomom se marad, eltemette a vágy.

XIV.

Nyomom se marad, eltemette a vágy,
Csak ránk gondolok majd örökkön, ha baj van,
Dőljön össze az egész csalfa világ.
Vakuljon meg szemem, ha csillagot lát.

Tengerek csapjanak össze az éjjel,
Nem törődöm én többé az egésszel,
Esse, ó, essen, essen minden széjjel,
Verje jég és villám, összefogva széjjel.

Fütyülök, szám hangtalan kékül,
Elég nekem e rút földi meséből,
Várnak rám bent más a hullámtörők.

S ülök majd csendesén, sziklák alatt,
Értelmét keresni isteni végnek,
zengjen ajkamon megbékélő ének.

Mesterszonett

Zengjen ajkamon megbékélő ének,
Valami köze van a mához a múltnak,
Mélytengeri ár fészke ősz fejemnek,
Sorsomat az élet így vérezte meg.

Úztek viharok, zátonyom az apály,
Szomjat oltani a sós tenger íze,
Csordogál torkomban a könnyem vize,
Pihenőm s szigetem a magány.

Hagyatéknak esek hamu marad, reád,
Szórd a habokba, hullám vigye, hordja,
Tajtékos, mely egyszer csókolta a szánk

Hints vörös rózsát és szegfűt utánam,
Nézz a földre :vörös homok van rajta,
Nyomom se marad, eltemette a vágy,

FÁBIÁN MÁRIA – MARY

Három fej vegyes technika

Hazamenni, haza

Úgy 1960 táján, vagy kicsit később lehetett, amikor ötnapos határátlépővel haza lehetett menni. Haza. De mi is volt az a haza? Szüleim egyre emlegették, a napokat átszötte, és elhomályosította a jelent. A kisváros, ahol éltünk, átmeneti otthonnak tűnt, mert folyamatosan benne volt, minden történést átszínezte a haza, az a haza, az az otthon, ami egyre távolibb lett az évek múlásával, és egyre megközelíthetlenebbé és egyre valószínűtlenebbé vált, de mégis az volt a haza, ahova majd, valamikor, egyszer biztosan hazamegyünk... haza... megyünk... Egyszerre volt ez egy ország része, egészen kicsi földrajzi területe az egészhez képest, és egyszerre volt a szülőház, ami inkább volt a haza kis- és nagybetűs haza, mint bármi más. Mögötte és vele ott volt a hajdani és jelenlegi országhatár. Az emlékek lánc, és az emlékek állandó szóbeli emlegetése a jelent felülírta, és a másik település utcáit láttatva minden nap, ezzel kelve és este ezzel feküdve le, a vágyak által olyan kristálynál is tisztábbá válva, ami csupán a képzelet, az emlékeket megőrző és felidéző idegpályák kémiai folyamataiban létezik.

(Ez a gondolkodásmód, beszédmód mai tudásommal tekinthető úgy, mint egy veszteség [halál után a holt élőként való emlegetése] folyamatos magas érzelmi fokon történő átélése, ami rengeteg érzelmi és értelmi ütközést okoz annak, aki ezt naponta megéli – nálunk sem volt ez másként, az épp élni való jelent átírta, és gyakran megszorította ez a kötődés. Akkor még mit sem tudtak erről szüleim, én meg koromnál fogva nem tudhattam... bár anyám időnként emlegette –, ha valaki meghalt a rokonságban, ismerősök közt és a hozzátartozók soká, a halált el nem fogadva siratták –; a holt a holtakkal, az élő az élőkkel... de ez soha fel nem merült a „haza” emlegetésekor... mintha az a hajdani ház, falu, országrész le nem tehető veszteséggé vált volna, és nem volt méltó számukra, hogy a megholt emberekkel együtt feledhető, távolítható legyen)

Szüleim sokat beszéltek az indulásról, volt rá ok; hetekig kellett várni az útlevélre. Ez még magában nem jelentette azt, hogy a kijelölt időszámban majd lezajlik az utazás, és aztán minden nap, történés megy a maga útján, vagy közel úgy megy a maga útján, mint eddig. Az utazást jelentős feszültség kísérte, ami már akkor elkezdődött, mikor csak szóba jött az útlevél kérése, és még sehol nem volt az utazás maga. Az külön ceremónia volt, ahogy a rendőrségen kellett kitölteni a papírokat, mártos tollal, ami ott ált a tintatartók mellett a folyosók hatalmasnak tűnő asztalain, beadni a fényképeket, okmánybélyegeket, aztán hetekig várni, hogy az útlevél elkészüljön. Ennek a várakozásnak az ideje alatt az egyébként is sokat emlegetett régi dolgok napi szintre kerültek. Anyám úgy beszélt róla, mintha egy folyamatos történetet mondana el, naponta kicsit

másként színevezve, mert a szereplők változtak, és azok akikről tegnap csak említést tett, mára már ők voltak a főszereplők, egyre több egyelőre még mellékszereplő kapcsolódott be, akik aztán, mikor az ő történetük következett, kiváltak, és csak róluk, a velük kapcsolatos dolgok kerültek be a napi mesélésbe, ami dehogy volt mese, valami elveszettnek az állandó velünk élése volt. Anyámra gyakran rátört a sírás, de nem bírta abbahagyni a mesélést.

Sok-sok évvel később tudtam meg, mi volt az egyik oka ezekben a napokban a felnőttek feszültségének. Akik az ötvenkilós csomaggal való kitelepítés elől jöttek át a határ magyar oldalára, azok nem tudták, hogy most, miután magyar állampolgárok lettek, mi lesz, ha hazalátogatnak, és bár magyar útlevelük volt, még nem volt bejárva a visszajárás, valami félelem ott bujkált, hogy esetleg nem jöhetnek vissza, de akkor ott meg mi lesz velük... Erről akkor nem beszéltek, de a gyerekek megérzik az ilyesmit.

Kezdetől fogva számon is tartották (hivatalból) ezt a mindenféle népséget, akik akkor nagy hirtelen átkerültek a magyar oldalra. Erről akkoriban nem tudott senki, illetve biztosat az érintettek nem tudtak. Magukkal hozták az irataikat, születési, házassági, halálozási anyakönyveiket, birtokleveleiket, az itteni új hivatalokban bemutatták, és ezzel a maguk részéről el is volt intézve a hivatalos rész. Azt, hogy mi módon létezett egy korabeli hivatalos dokumentum róluk, azt ők már soha nem láthatták meg. Egy a kilencvenes évek közepén megjelent kiadványban olvastam szüleim nevét azok közt, akik áttelepültek és menekültek közt voltak számon tartva a háború után.

Volt már útlevél, apám megkapta a szabadságot, lehetett indulni. Anyám felöltöztetett, nekem sok ruhám volt, legalábbis a többi gyerekhez képest sok ruhám volt. Küldözgette New Jerseyből a keresztanyám a csomagokat, amiben rengeteg gyerekruha volt. Néha cipő is, meg rágógumi, színes ceruzák, angol nyelvű versikéket tartalmazó kifestő füzetek, amik a vizes ecsetről is elszíneződtek, meg olyanok, amire többször lehetett festeni, aztán lemosni és újra festeni, míg aztán úgy elkoptak, hogy az utolsó színezés már végleg rajtuk maradt. A ruhákon sokáig rajta maradt az amerikai illat, így a szekrényből elővett ünnepinek számító ruhákból is áradt. Azóta már megtapasztaltuk, ez az öblítő illata –, de akkor arról, hogy öblítő, még senki nem tudott abban a kisvárosban, csak örültünk a jó szagú ruháknak, az Amerikából érkező csomaggal egyenlő volt ez az illat, (bár a vámon valahogy a küldött dolgok egy része nem szerepelt a felsorolásban, nem sok volt az eltérés a levélben korábban megkapott darabok száma közt, de mindig volt valami...).

A határon kölcsönös feszességben vigyázták az utasokat és azok csomagjait a két oldalt képviselő vámosok, akik egy része csak a csomaggal, a másik részük csak az útlevéllel foglalkozott. Maga az épület is ketté volt osztva, teljesen elválasztva. Mikor az egyik részen végeztünk (végeztek velünk – mondta apám), át kellett menni a másikba, ahol kezdődött előlről az egész; útlevél és utas azonosítása, csomagvizsgálat,

majd a felnőttek ismét visszarakták a csomagba, ami már másodszor lett kiszedve rövid időn belül.

A pályaudvar öt percre volt a vámtól. A vonat a vámhivatal mögött haladt el, aztán végig a határ mentén még jó darabig, szép látvány volt az ablakaiból a hegyekre épült város, aminek felét a háború után a másik oldalhoz csatolták, csak egy majdnem semmi patak volt a határ mentén, annak a közepén volt a határ. Nyaranta ez a patak úgy kiszárad, hogy a mederben egy keskeny csík jelzi, hogy itt még folydogál valami. az áradások idején meg úgy megduzzad, hogy képes elönteni a város egy részét. Valószínűleg ilyen áradások időszakban mérte fel valaki ezt a nyáron ér, egyébként alig-patak, néha megáradt patak formájú vizet, mert különben hogy lenne hihető, hogy hajózható csatornaként volt számon tartva.

A város távolodott, a magyar meg a szlovák fele is, és a vonat a Tisza felé elnyúló zempléni tájban haladt Királyhelmece felé. Bő félóra vonatozás után meg is érkeztünk, apám leszedte a bőröndöket, anyám meg engem, és elindultunk be a faluba. Mert a vonat a városnevet viselő pályaudvaron állt meg, de ez a pályaudvar ténylegesen a faluban van. Buszok álltak az út másik oldalán, kék volt a színük, kerekített formájúak voltak, és pöfögve járt a motorjuk, míg az utasok felkészülödtak rájuk. A környék idegen-szagú volt, egészen más, mint az otthoni pályaudvar környéki szagok.

Gyalogoltunk, és gyakran megálltunk, mert valaki mindig jött szembe velünk, vagy utolért, és azonnal megismertek minket, azaz a szüleimet. Nem kiabáltak, de az emléken úgy él, mintha felkiáltottak volna: jaj, hát itt vagytok! És következett az összeölelkezés, összecsókolózás. Nehezen értünk befelé, mert a régi ismerősök, barátok nem érték be köszönéssel, meg kellett állni velük egy szóra, amiből aztán lett több. Végre átértünk a síneken túlra, ahol elkezdődött a valódi falu, mert eddig ipari, gazdasági épületek voltak, semmi lakóház. A falu... ez itt a szeszgyár, látni a kétszintes épületet, és látni a gyáros házat, ami már nem a gyárosé, mert itt is az államé minden. Aztán bal oldalt az új szintén kétszintes házakat, amik már az utóbbi évekbe épültek, midnek egyforma manzárdnak mondott teteje van, előttük csinos kerítés; aztán a kiskastély és vele minden történet, amit csak elmondhattak a szüleim. Sorban a házak, bal oldalon a Petro-ház, ahol egy ideig laktunk. Vagyis anyám meg apám lakott ott, benne született a nővérem, meg a bátyám, akik már nem élnek. Aztán a szabó háza. A másik oldalon a Batya, a cipős volt, ami ott volt a háború előtt is, és most is ott van. Semmi különös, egy ház, aminek a falába az utcára nyitottak egy vasajtót, és cégtáblát tettek az ajtó felé, a boltos hátul lakott a házban, mikor nem volt nyitva, amikor épp nem boltoskodott, ugyanúgy tette a dolgát, mint a többiek. Aztán lassan a jobb oldali ház sor elfogyott, és az út mentén a derékszögben keresztező úttal határolva ott a Cigánygödör. Nyáron vízzel teli, még a mai napig is vetnek itt vályogot. Télen, mikor befagy, a gyerekek korcsolyapályája.

Nyáron... télen... mikor is volt ez az utazás? Valahogy zavaros az emlékezet, vagy átfedi egy másik. Választani kell a lehetőségek közt. Legyen hát tél.

Tél van, a Cigánygödör be van fagyva, a falu gyerekei ott csúszkálnak a jegen. Ki hogy, kinek mi van, azon. Van itt szánkó, fakorcsolya, igazi korcsolya (a boltokban van korcsolya, meg cipő, sokkal bővebben, mint nálunk), de sokan csak a cipőtalpukat koptatják, amint nagy lendülettel nekifutva siklani kezdenek.

Anyám biztat, hogy kiáltsak a két unokabátyámnak, akik szintén ott sikorkáznak, ahogy itt mondják, sikárkóznak a jegen. Rengeteg a gyerek, kisiskolás, nagyobbak, süldő sihederek is, fiúk, lányok vegyesen, nagyokat sikongatnak, nevetnek, az arcuk piros a hidegtől meg a mozgástól. Otthon, (a mostani otthon, mert itt, most, az az otthon...), a mi kis utcánkban többen vagyunk különböző korú gyerekek, kiabálunk is, van benne gyakorlatom, de nem tudom túlkiáltani az itteni sokadalom hangzavarát. Szembe feltűnik anyám bátyjának alakja, aki elunta a várást, és elindult elénk. Mi is haladunk tovább, ám ekkor elénk ugrik két nyolc év körüli fiú, nagy örömmel mondják, hogy ők a rokonok, az apjuk meg ott jön, és már mennek is vissza a jégre, majd otthon később találkozunk, mondja nekem a nagyobbik. Láthatóan most a korcsolyázás, a siklás, a többiekkel való együttlét a fontos nekik, és nem a magyarból érkezett látogatók.

Jött, és oda is ért Pista bátyánk, a mi Pityünk, ahogy a családban hívta, vagyis nevezet mindenki. Magas, vörös-szőke férfi volt, hatalmas kék szemekkel, finom archörrel, ami az ilyen kékszemű, szőke emberek sajátja még a férfiak közt is. Kivette apám kezéből a bőröndöt, és a szokásos összeölelkezés után indultunk tovább, alig voltunk már tíz-tizenöt háznyira az ő portájuktól. Az ő portájuk... ezen otthon sokat és sokszor beszéltek a szüleim, ahogy az apámék szülőházáról is, mert itt nem volt elosztva az örökség, lezárva az örökösödés; közbejött a háború, a telekkönyvek adtak zárórendelkezést, de tényleges hagyatéki végzés nem volt. Így aztán mindenki, aki benne lakott, egyszerre érezte úgy, hogy ez az övé, mert ő tarja rendben, toldozza-foltozza mikor kell, a többi meg, akik ugyan jogosan örökösök, de egy fillért nem adnak ebbe; és érezhette azt is, ha egyszer úgy fordul, akkor ki kell a többieket fizetni ebből a házból.

Megérkeztünk a kapuhoz, egy mérgesen ugató puli futott oda, alig bírtunk tőle az ajtóig jutni. Vinkelyes volt a ház, ahogy itt nevezték, mikor a hosszú, tornácos házhoz elől hozzáépítettek egy szobát, ami által az egész épület L alakú lett, az út felől némileg takarva az udvar ház felé eső részét, a bejáratot. Az, hogy ez a bővítés már akkor megvolt-e, vagy csak később, arra nem emlékszem. Akármikor is épült, anyám könnyeit nyelve vette tudomásul, hogy itt van három rendbeli ház egymás után, és a bátyjáék mégis hozzátoldoztak a házhoz, pedig az elmúlt évek alatt csak egyre jöttek tőlük a levelek, hogy milyen nehéz az élet a három

gyerekkel... de mégis építettek egy szobát, hogy az hasonlítson a ház a többi felújított házhoz...

Az új szoba és a régi ház által alkotott derékszög alakú gang betonos volt, kicsit kiemelkedve az udvar szintjéből, a ház alakját követte a járda mentén a korlát, ami felül és alul apácarácsos volt eredetileg, de az új résznél csak lecekkel jelölték a határokat, már nem követték a régiét. Befejezetlennek tűnt ez a rész, de a szülő már befutotta, és a legvégén, ahol ki lehetett látni a kapuig, valami rózsafa futott fel, majdnem a tetőig.

A széles dupla-ajtós bejáraton át a konyhába léptünk, ahol Pityunk felesége sürgött-forgott, főtt az ebéd, az egész helyiség gőzzel volt teli, a levegő nehéz volt az ételek szagától, és a párától.

Matus hatalmas fehér kötényben kevert-kavart, az asztalon gyúródeszkán a metéltnek való kinyújtott hatalmas kör alakú tészta feküdt. Az ismétlődő körülcsofolás majd örömmilyénítások és egymásra csodálkozások után végre leültünk. Az ablak alatt állt a karos-láda, azon több lapos puha párna volt, jó volt ott elhelyezkedni. A konyha kibírhatatlanul úszott a főzés gőzében. Anyám kért egy kötényt, és elkezdte a tésztát felvágni, közben megjegyezte, hogy ő soha nem gyúr vasárnap... ez a megjegyzése megmaradt a fülemben, és ahány alkalommal még ennél a rokonnál voltunk, mindig biztosan tudtam, hogy főzés közben fog gyúrni, soha nem előtte. Nem derült ki mért. Talán saját sok dolgát ezzel hangsúlyozta...

A férfiak bementek a még alig-fűtött szobába, megkóstolták a barackpálinkát, amit a szüleim hoztak. Bár sokat és gyakran leveleztek egymással a családok, mégis nehezen indult a beszélgetés.

Engem anyám nem engedett a hűvös szobába, ott ültem a karos-ládán, ami már így, párnákkal kényelmessé téve nem is volt az a régi, bár ha széles felső lapját, ami az ülést szolgálta felhajtották, számtalan holmit rejtett a belseje, mint ahogy ez régen is volt. Vártam, hogy mikor érkeznek meg az unokatestvéreim, de azoknak még esze ágában sem volt otthagyni a csúszkálást meg a barátokat. Nővérük, aki már nagylánynak számított, ipari iskolába járt, eladónak tanult, most épp téli szünet volt neki, a konyhában segített az anyjának, néha be-belépett a szobába és megrakta a kályhát fával. Erzsike rendkívül szép arcú, hamvas, finom bőrű lány volt, hatalmas kék szemekkel, szőke haja természetes hullámokban, anyámnak egyre az jutott eszébe erről a lányról, hogy volt nekik (így: nekik) egy dédnagyanyjuk, akinek vörös haja volt, és zöld szeme, ami néha meg-megjelenik az utódokban a mi napig. Erzsike mosolyogva hallgatta a szép nagymama és saját maga összehasonlítását, kevesen válaszoltak.

Mire elkészült az ebéd, a két fiú is hazaért, arcuk piros volt a futkározástól, csúszkálástól, meg a hidegtől, amint bejöttek az ajtón, tódult utánuk a kinti hideg levegő, némileg enyhítve a konyha gőzét. Egymás után mentek kezét mosni, az anyjuk rájuk szólt, hogy tessék segíteni Erzsikének a terítésben. Nekem szokatlan volt, hogy a gyerekek is részt vesznek a terítékek felrakásában, a fiúknak viszont ügyesen ment a dolog,

látszott, hogy van benne gyakorlatuk, tőlem 3-4 évvel idősebbek voltak, én meg még iskolába se jártam.

Valahogy elmúlt az ebédelés, folytatódott számomra a további várakozás, mert semmi nem történt, valójában nem is tudtam mit várok, minek kéne történnie. A gyerekek külön letelepedtek az akkor már szobával összenyitott konyhában, a karos-láda mellett egy újságtartóban rengeteg napilap, hetilap hevert, abból vettek elő néhányat, olvastak, lapozgattak, nekem is adtak a kezembe, nézegettem a képeket, ők meg az olvasni tudók fölényével (talán nem is fölény, hanem tudás, vagy nem is tudom minek nevezzem, hiszen az emlékezet átszővi ezeket a foszlányokat annyi minden mással, hogy valóban illő szóval nem is lehet néha kifejezni egy-egy történet...) forgatták az újságokat.

A nagyok élénken beszélgettek, a család, a változások voltak a legfontosabb dolgok, a földeket itt is államosították, mindenki bement a gazdaságba, akár akart, akár nem, mennie kellett. Otthon (a határ másik oldalán lévő otthon, ahol éltünk) gyakran volt szó a felnőttek közt a téesszcsé-ről, itt meg a jáerdé-ről, ahogy a szlovák rövidítés szerint nevezték a termelőszövetkezetet, ez is valami olyan lehetett, annyit megértettem a beszédből.

A pár napos látogatás hamar véget ért. Egyik rokontól mentünk a másikig, mindenütt örömmel fogadtak minket, a szüleim jókedve minden alkalommal elmúlt, mikor az épp meglátogatott családtól eljöttünk, hallgatagok lettek, anyám a könnyeivel küzdött, apám szorosan összeszorította egyébként is keskeny ajkait.

Úgy a negyedik napon sírva mondtam anyámnak: menjünk haza...

Ezen szüleim nevettek, és ezzel a nevetéssel némileg oldódott saját feszültségük. És hazamentünk. Vissza a határ másik oldalára, a magyarországi részre, ahol folytatódott tovább szüleim hazavágyása, némileg más színezettel, mert már tudták, amit inkább ne tudtak volna, hogy sem itt, sem ott nem lenne jobb vagy sokkal jobb az élet.

Kedves Olvasók!

2008 őszétől a Kristály papírformátumú megjelentetésére nem volt mód anyagi okok miatt (egy kivétellel...).

Akkori ötletemet a szervezet elnöke jóváhagyta, és megszületett ez a lap... Mondhatni, a semmiből kellett valamit létrehozni... ... a Kristály virtuális megalkotására/megjelentetésére volt csak lehetőség, és ez az állapot a mai napig fennáll.

Az elmúlt majd három évben ez a 6. újság, amit összeállítottam (ebből egy papír-megjelenésű), illetve két antológia.

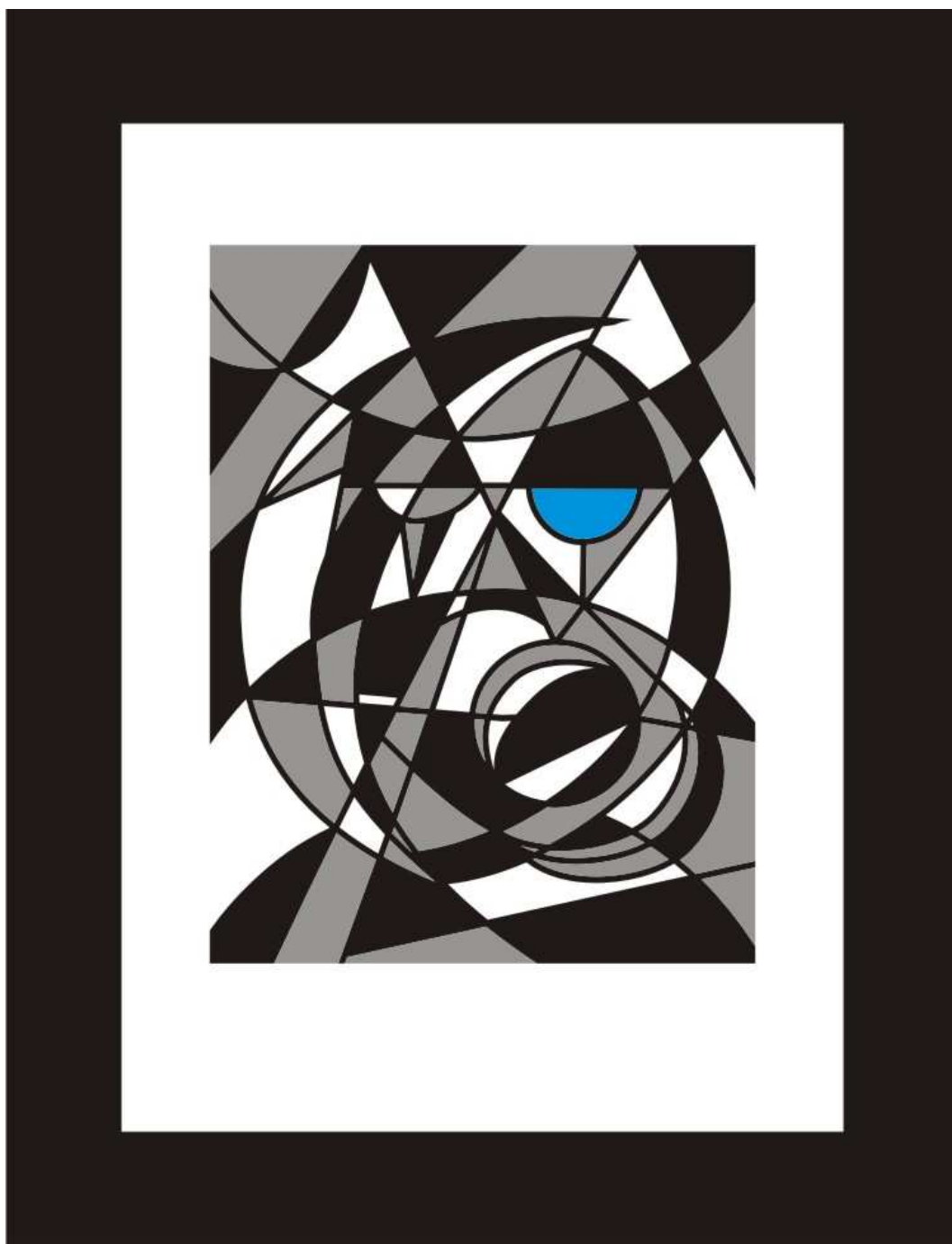
2010 decemberétől egyértelmű lett számomra, hogy nem vállalhatom tovább a szerkesztést, ezt 2011 januárjában bejelentettem a havi összejöveten.

Mivel akkor nem akadt jelentkező, aki a tavaszi-nyári szám elkészítésére vállalkozott volna, így ezt a lapot (még) én készítettem el –, bár januártól már nem vagyok főszerkesztő...

Ezzel a lapszámmal búcsúzó a Kristály virtuális művészeti periodika olvasóitól.

Budapest, 2011. március 1.

Fetykó Judit
a „volt” főszerkesztő

EDMUND [VARGA ÖDÖN TIBOR]: *Kékszemű* 70x50cm, vinyl-grafika / vinyl-nyomat, (egyedi)

*Jó szórakozást kíván minden olvasónak
az AKIOSZ Vezetősége*